

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01101	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino	1c	6
P02G120V01102	Educación: Teoría e historia da educación	1c	6
P02G120V01103	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos	1c	6
P02G120V01104	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento	1c	6
P02G120V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
P02G120V01201	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria	2c	6
P02G120V01202	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria	2c	6
P02G120V01203	Historia: Historia do presente	2c	6
P02G120V01204	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento	2c	6
P02G120V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01301	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria	1c	6
P02G120V01302	Ciencias experimentais	1c	6
P02G120V01303	Lingua española	1c	6

P02G120V01304	Matemáticas e a súa didáctica I	1c	6
P02G120V01305	Xeografía	1c	6
P02G120V01401	Didáctica das artes plásticas e visuais	2c	6
P02G120V01402	Didáctica das ciencias experimentais I	2c	6
P02G120V01403	Expresión e linguaxe musical	2c	6
P02G120V01404	Lingua galega	2c	6
P02G120V01405	Matemáticas e a súa didáctica II	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01501	Didáctica da lingua e literatura: Galego	1c	6
P02G120V01502	Didáctica das ciencias experimentais II	1c	6
P02G120V01503	Didáctica das ciencias sociais	1c	6
P02G120V01504	Innovación e investigación didáctica	1c	6
P02G120V01505	Lingua francesa e a súa didáctica	1c	6
P02G120V01506	Didáctica da lingua e literatura: Español	1c	6
P02G120V01507	Lingua inglesa e a súa didáctica	1c	6
P02G120V01601	Educación física e a súa didáctica na educación primaria	2c	6
P02G120V01602	Lingua e literatura: Galego	2c	6
P02G120V01603	Lingua e literatura: Español	2c	6
P02G120V01901	Educación ambiental para o desenvolvemento	2c	6
P02G120V01902	Educación artística	2c	6
P02G120V01903	Ética e deontoloxía profesional	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01908	Introdución ao feito relixioso e ao cristián	1c	6
P02G120V01910	Literatura infantil e xuvenil	1c	6
P02G120V01911	Recursos para o ensino das matemáticas	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01921	Agrupacións instrumentais para a escola primaria	2c	6

P02G120V01925	Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria	2c	6
P02G120V01926	Técnica vocal e práctica coral	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01927	Música nas culturas	1c	6
P02G120V01928	Expresión corporal e danza	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01941	A educación física como medio de interdisciplinaridade	2c	6
P02G120V01942	Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola	2c	6
P02G120V01943	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01944	A linguaxe corporal	1c	6
P02G120V01945	Actividade física e diversidade na escola	1c	6
P02G120V01981	Prácticas externas: Practicum	An	48
P02G120V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino				
Materia	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino			
Código	P02G120V01101			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Profesorado	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Correo-e	parrilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo temático "Procesos e contextos educativos", de carácter básico, con 6 créditos ECTS, situada no 1º curso, 1º cuatrimestre. Pretende proporcionar aos estudiantes uns coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar sobre os distintos aspectos e ámbitos da organización escolar e, para poder aplicarlos a unha realidade concreta, es dicir, a un Centro da nosa Comunidade Autónoma. Intenta, tanto pola actualidade dos contidos, como polos ámbitos que abarca, espertar os intereses dos estudiantes por aspectos que tradicionalmente non se trataban nos currículos académicos.			

Competencias	
Código	
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula

CE18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil e Primaria e doutros centros, a súa estrutura e os modelos de organización dos centros, servizos e espazos.	CG1 CG4 CG5 CG6 CG10	CE8	CT1 CT2 CT6 CT8 CT14 CT22
Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e lexislativos da actividade educativa e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional	CG1 CG6 CG12	CE8 CE9	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT19 CT21 CT22
Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula, no espazo de xogo e noutros espazos comúns e/ou específicos	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG10 CG11	CE1 CE2 CE5 CE6 CE8 CE9 CE14 CE16	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT18 CT19 CT22
Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexibles no exercicio da función docente.	CG1 CG2 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG12	CE1 CE2 CE8 CE13 CE16	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT13 CT17 CT19 CT21 CT22

Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	CG7 CG10	CE1	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT14 CT17 CT18 CT19
Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo, na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 6-12 anos; así como noutros eidos nos que desenvolver o traballo docente para o que se está adquirindo cualificación.	CG1 CG7 CG9 CG12	CE2 CE15 CE18	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT18 CT19 CT22
Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	CG12		CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT18 CT19 CT21 CT22
Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	CG1 CG6 CG10 CG12		CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT18 CT19 CT22
Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do alumnado.	CG1 CG2 CG4 CG6 CG8 CG10 CG11	CE1 CE5 CE6 CE8 CE13 CE14 CE15 CE16 CE18	CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16 CT18 CT19 CT22
Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Primaria para aplicalas na aula.	CG1 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE6 CE9 CE15	CT1 CT2 CT13 CT18 CT19 CT20 CT22

Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo os criterios de control de calidade.	CG1 CG6 CG12	CE8 CE9 CE13 CE14	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT14 CT18 CT19 CT22

Contidos	
Tema	
1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración. 1.3 - Organización dos recursos humanos, materiais e funcionais do centro escolar.
2.- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL	2.1 A estrutura do sistema escolar. 2.2 Os centros e os seus ensinos. 2.3 Sistemas de avaliación de centros.
3.- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1.- Plan de centro. 3.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración escolar: características e niveis.
4.-SUBSISTEMA ESTRUTURAL	4.1.- Organización do alumnado, profesorado, recursos, espazos, horarios, actividades. 4.2.- Documentos programáticos, de xestión administrativa e económica dos centros escolares.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflictos nas organizacións educativas. 5.5 - A coordinación interna e externa nos centros educativos.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN Y LIDERADO	6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.- Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección al liderado.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/DESARROLLO ORGANIZATIVO	7.1.- Evaluación de centros. 7.2.- Análisis de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos y elementos estudiados en centros de educación infantil y primaria.
8.-ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e elementos estudiados en centros de educación infantil e primaria.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRÁCTICUM	9.1.- Achegas de Organización Escolar ao Prácticum.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0.5	2.5
Seminario	14.5	29	43.5
Traballo tutelado	12	24	36
Estudo de casos	12	24	36
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Seminario	A través das titorías, o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Computa na avaliación continua.
Traballo tutelado	Os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor. Computan na avaliación continua

Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Lección maxistral	Presentación estruturada dos temas, coa finalidade de facilitar información organizada, seguindo os criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Guión facilitador e a correspondente exposición verbal, por parte do profesor, dos contidos da Organización Escolar.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas, ben sexa presencialmente e/ou empregando os medios telemáticos como correo electrónico, vídeoconferencia, foros de FAITIC ou Moovi, aulas virtuais de campus remoto, despacho virtual.
Traballo tutelado	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas,ben sexa presencialmente e/ou empregando os medios telemáticos como correo electrónico, vídeoconferencia, foros de FAITIC ou Moovi, aulas virtuais de campus remoto, despacho virtual.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Teranse en conta os seguintes aspectos na avaliación: -aspectos formais -calidade dos traballos -exposición oral e resposta ás preguntas plantexadas. - Asistencia e participación na clase	60	CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE6 CE9 CE13 CE14 CE15 CE16 CE18	CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	40	CG6	CE8 CE9 CE15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para ter en conta a avaliación continua, o estudante ten que ter unha asistencia mínima do 80%,

A nota final da materia ten dous compoñentes:

-O traballo realizado polo alumno durante o curso (Avaliación Continua). Deberá ter a metade superada como mínimo.

-A proba escrita. Para superar a materia é necesario obter como mínimo un 50% da nota do exame.

No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota da Avaliación Continua manterase para a segunda convocatoria.

No caso de non asistir ao 80% das clases, o/a estudante terá a consideración de "non asistente" e a súa avaliación será un exame sobre 10 puntos. Neste exame deberá demostrar tanto as competencias correspondentes ao traballo de aula (avaliación contínua), como do exame. A cada unha desas partes corresponderalle un 60% á parte A e un 40% á parte B; debendo obter un 25% en cada unha delas para aprobar a materia.

No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, o/a estudante concorre á seguinte coas puntuacións obtidas na avaliación continua. Só se sumarán neste caso; en convocatorias posteriores xa non se terán en conta.

As datas de exame poden consultarse na web: http://fcced.uvigo.es/gl/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cantón Mayo I., Pino Juste M.,, **Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento**, 2014,

Carda, R.M., Larrosa, F., **La organización del centro educativo: Manual para maestros**, 2007,

González Gónzalez, Mª.T., **Organización y gestión de centros escolares**, 2003,

Gordo, G., **Centros educativos:¿islas o nodos?. Los centros como organizaciones-red**, 2010,

Lorenzo, M., **Organización de centros educativos. Modelos emergentes**, 2011,

Martín Fernández, E., **Gestión de instituciones educativas inteligentes. Un manual para gestionar cualquier tipo de organización**, 2001,

Fullan, Michel, **Las Fuerzas del cambio, con creces**, 2007,

Bibliografía Complementaria

Leyes Orgánicas y sus desarrollos, **Leyes Orgánicas y sus desarrollos**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación: Teoría e historia da educación/P02G120V01102

Outros comentarios

Para o aproveitamento exitoso da materia RECOMÉNDASE:
A) Asistencia continua a sesións de teoría e práctica. A asistencia a clase considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación do grao de desenvolvemento das capacidades e competencias.
B) As tarefas e actividades prácticas poderán abranguer varias sesións de traballo e será necesario rematar algunha fora do horario de clase.
Tendo en conta que os contidos da materia son obxecto constante de opinións, comentarios, debates e decisións, dende os ámbitos político, administrativo, económico e social; sería conveniente para poder estar ao día á lectura de páxinas web do Ministerio de Educación, das comunidades autónomas e dos
diferentes centros educativos da Xunta de Galicia, do Ministerio e doutras Comunidades Autónomas, así como revistas específicas de educación, organización, xestión, avaliación e calidade de institucións educativas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Teoría e historia da educación				
Materia	Educación: Teoría e historia da educación			
Código	P02G120V01102			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Profesorado	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Correo-e	hesoto@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/hesoto			
Descrición xeral	A materia Teoría e Historia da Educación persigue que os alumnos e alumnas adquiran unha visión de conxunto dos principais fenómenos e problemas educativos referidos ó seu quefacer profesional, de xeito que poidan chegar a contempla-los procesos educativos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social; permitindo ós estudiantes analizar, relacionar e sintetiza-los distintos elementos que constitúen estes procesos. Desde esta perspectiva abórdase o estudio das bases fundamentais que fan posible a existencia dos fenómenos educativos desde unha vertente teórica e histórica: como actúan eses elementos dentro dunha cultura concreta, de que forma se relacionan dentro do sistema educativo, como evolucionan no transcurso do tempo, que mecanismos se poñen en funcionamento ó operar dun determinado xeito, en que sentido se pode afirmar que producen educación, etc. Os elementos que configuran o estudio teórico e histórico, non poden ser tratados como se estiveran illados, independentemente das estructuras -humanas, físicas ou sociais- de que forman parte, senón dun xeito integrado. O que se persigue nesta materia, é que o alumno saiba interpretar ó final de curso a realidade educativa nas súas dimensións teórica e histórica fundamentais; que desenvolva a razón e o sentido crítico ó estudia-la actividade escolar e outros procesos educativos; que saiba intervir pedagoxicamente sobre esa realidade e ter claro cal é o seu papel como maestro.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural

CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
CE10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE12	Abordar e resolver problemas de disciplina
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CE20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
CE22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CE64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CE66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
CE68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

1.- Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionaientos sociais, políticos e normativos así como comprender o fenómeno educativo desde a Teoría da Educación	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5 CG6 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE9 CE10 CE11 CE12 CE14 CE17 CE19 CE20 CE23 CE24 CE29 CE34 CE64 CE65 CE66 CE67	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT9 CT10 CT12 CT14 CT15 CT16 CT20 CT22
3.- Valorar a acción educativa do mestre de educación Primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagógicamente a súa intervención tanto desde os fundamentos teóricos da eduación como desde os procesos históricos que a sustentan.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9	CE1 CE10 CE15 CE22 CE24 CE62 CE68	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT13 CT14 CT15 CT22

Contidos

Tema	
Concepto, finalidades e sistemas en educación. Bloque 1	1.1. A educación como fenómeno social 1.2 O educador: O profesor como educador profesional:delimitación do ámbito propio de actuación. Preparación específica. Compromiso de actualización.O educador: Uns certos dereitos sociais. Autonomía na acción. Compromiso deontológico. As funcións docentes. A personalidade do profesorado. Patoloxía da profesión docente
O coñecemento científico da educación. Bloque 2	2. Os principios de educación. 2.1 O educando. O individuo como suxeto da acción.Motivación e necesidades educativas.O desenvolvemento cognitivo.O educando: O desenvolvemento social. O desenvolvemento moral. Os estilos de aprendizaxe. O autoconcepto como dimensión personal. 2.2 A educación en valores
Axentes e institucións educativas. Bloque 3	3.1.Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema Escolar. A escola de onte. Orixes e evolución histórica da Educación Escolar. A escola d noso tempo. O sistema educativo español actual. A escola do futuro . Novos plantexamentos educativos formais 3.2.A comunidade educativa. Os escenarios da educación: A educación non formal. Orixe e evolución da Educación non formal. Áreas de actuación e axentes da Educación non formal. Os métodos e medios da Educación non formal. 3.3. A familia de hoxe en día. Familia e sociedade. A educación familiar.
Teorías educativas contemporáneas. Bloque 4	Teorías e métodos. 4.3. As Teorías Marxistas. 4.4. As Teorías antiautoritarias. 4.5. A Educación Personalista. Teorías e modelos. 4.6. O Modelo Crítico. 4.7 O enfoque comunicativo. 4.8. O modelo da reprodución social.
Historia de la Educación Primaria. Bloque 5	Rousseau y el origen del naturalismo. El ideal rousseauniano. La Escuela Nueva y la Escuela Moderna

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	15	31.5	46.5
Resolución de problemas de forma autónoma	7.5	11	18.5
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	0	10	10
Lección maxistral	30	45	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolmna de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e complemetar á información e os contidos que se desenvolvan nas clases.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Os alumnos pola súa banda, coa oportuna orientación do profesor, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudio recorrindo ós soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarase nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estructurais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación primaria. Serán avaliados tendo en conta a calidade das aportacións, o seu formato axustado ós estándares científicos o mesmo que as exposicións monográficas que serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de aportar calidade a á materia	20	CB1 CB3 CB4	CG8 CG11	CE1 CE10 CE24 CE64	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT22
Resolución de problemas de forma autónoma	O profesor propondrá traballos sobre contidos específicos (dossier) que aporten actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Trátase, mediante o traballo personal e reflexivo, de afondar nos eidos da labor educativa que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro	10	CB1	CG8 CG11	CE1 CE17	CT1 CT2 CT5 CT9 CT13 CT15 CT16 CT22

Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	70	CB1	CG8 CG11	CE1 CE17	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de evaluación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En xullo avaliarase mediante un exercicio escrito, a entrega dun traballo monográfico e o dossier feito na clase. Tanto a calificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos (Dossier) como a calificación dos traballos de aula (traballo monográfico) feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

Os non asistentes terán un exame escrito final de toda a materia e a entrega dun dossier ou monográfico sobre unha temática específica propia da materia. As datas de exámenes se pueden consultar na web de la facultade no apartado de Docencia (exames). http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Emilia Domínguez Rodríguez, **Teorías e instituciones contemporáneas de la educación**, Ariel educación, 2008

María del Mar del Pozo Andrés (coord.), **Teorías e instituciones contemporáneas de educación**, Biblioteca Nueva, 2004

SARRAMONA, J., **Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica.**, Ariel Educación, 2000

COLOM, A. J.; BERNABEU, J.L.; DOMÍNGUEZ, E.; SARRAMONA, J., **Teorías e Instituciones contemporáneas de la educación**, Ariel Educación, 1997

Delors, J., **La educación encierra un tesoro**, Santillana-UNESCO, 1996

Bibliografía Complementaria

Faure, E., **Aprender a ser**, Alianza Universidad, 1981

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos			
Código	P02G120V01103			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Ares Ferreirós, Martina			
Profesorado	Ares Ferreirós, Martina			
Correo-e	martina.ares.ferreiros@gmail.com			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Trátase dunha materia de carácter básico, situada no primeiro curso do grao de educación primaria. Facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 6 a 12 anos. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento de nenos e nenas a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncions
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer as características das/os estudantes de primaria así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	CB1 CB2 CB3	CG2 CG4	CE2	CT1 CT2
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade das/os estudantes de primaria.	CB1 CB3	CG8	CE2 CE3	CT1 CT6
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade escolar.	CB4 CB5	CG2 CG4 CG8 CG9 CG10	CE19	CT1 CT2 CT6 CT8 CT17 CT18
Traballar de modo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	CB4 CB5	CG10	CE13 CE19	CT8 CT9 CT16 CT17

Contidos

Tema	
Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade escolar.	Contextos humanos de desenvolvemento. A interacción como contexto de desenvolvemento. Desenvolvemento, aprendizaxe, cultura e educación. Ámbitos de socialización: Socialización a través da familia. Socialización no ámbito escolar. O xogo. Os medios audiovisuais.
Desenvolvemento físico e psicomotriz dos 6 aos 12 anos.	Desenvolvemento físico e habilidades motrices. Desenvolvemento dos sistemas de acción. Desenvolvemento da grafomotricidade: debuxo e escritura.
Desenvolvemento Cognitivo e intelectual dos 6 aos 12 anos	Desenvolvemento da atención, memoria e coñecemento. Pensamento operacional concreto. A metacognición. Comunicación, linguaxe e pensamento.
Desenvolvemento comunicativo e da linguaxe entre os 6 e os 12 anos.	Comunicación, linguaxe e pensamento. Desenvolvemento da linguaxe: morfosintáctico, semántico e pragmático. Capacidades metalingüísticas. Lectura e escritura.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 6 e os 12 anos.	Desenvolvemento afectivo. Construción da identidade. Autoconcepto e autoestima. Tipificación de xénero e roles de xénero.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 6 aos 12 anos.	Coñecemento social das relacións interpersoais e dos sistemas sociais. Contexto e desenvolvemento de normas e valores. Razoamento moral e conduta moral. Conduta prosocial. Interaccións sociais e relacións co grupo de iguais.
Desenvolvemento na adolescencia.	Significado evolutivo da adolescencia. Pensamento formal. Desenvolvemento do autoconcepto. Identidade. Roles de xénero. Desenvolvemento psicosexual. Relacións sociais durante a adolescencia: familia e iguais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	15.5	26.5	42
Presentación	15	25	40
Estudo de casos	7	26	33
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición

Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a: - presentación da materia - tomar contacto cos estudantes - recoller información sobre coñecementos e motivacións dos estudantes
Lección maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e as súas bases teóricas
Traballo tutelado	Proposta e resolución de actividades e traballos de grupo na aula baixo a supervisión dos docentes.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante os docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo
Estudo de casos	Análise dun caso real coa finalidad de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos, e actividades plantexadas sobre a materia
Estudo de casos	Apoio e asesoramento para a organización sobre unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc
Probas	**Descrición**
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación escrita dos traballos prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Avaliación das actividades desenvolvidas polo estudante no aula tales como exposicións, análises de casos, debates, etc. sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.	10	CB2 CB3	CG8 CG9 CG10	CE13	CT1 CT2 CT6 CT9 CT16 CT18
Presentación	Exposición por grupos (en grupos b) e despois por escrito ó docente dos resultados da avaliación de tres alumnos/as de Educación primaria, empregando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar o nivel de desenvolvemento evolutivo no ámbito cognitivo, emocional e social e actuar en consecuencia.	30				
Exame de preguntas obxectivas	Probas que inclúen preguntas pechadas con varias alternativas de resposta.	30	CB1 CB3	CG8	CE3	
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Realización de informe das actividades prácticas no que se desenvolvan, relacionen, organicen os coñecementos e preséntense conclusións propias dos estudantes sobre as mesmas.	30	CB3 CB4 CB5	CG4	CE13 CE19	CT2 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para optar á avaliación continua esíxese a asistencia regular de, polo menos o 80%, das sesións de clase, traballos tutelados e titorías de grupos.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas de avaliación poderán recuperalas nas datas oficiais correspondente á segunda avaliación, no mes de Xullo.

No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polos docentes realizará unha proba de contidos teóricos sobre a materia, que suporá un 50% da nota, un comentario sobre una monografía, 20% e un traballo teórico-aplicado, ao que lle corresponderá o 30% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes un 50% da cualificación total das mesmas.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Delval, J., **El desarrollo humano**, Siglo XXI, 1994

Donaldson, M., **La mente de los niños**, Morata, 1979

Muñoz, A., **Psicología del desarrollo en la etapa de Educación Primaria**, Pirámide, 2010

Palacios, J, Marchesi, A. y Coll, C, **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, Alianza Editorial, 1999

Bibliografía Complementaria

Baltes, P. B., Reese, H. W. & Nesselroade, J. R, **Métodos de investigación en psicología evolutiva: enfoque del ciclo vital .**, Morata, 1981

Berger, K.S., **Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia**, Editorial Médica Panamericana, 2016

Clemente, R. A. y Hernández, C., **Contextos de desarrollo psicológico y educación**, Aljibe, 1996

Córdoba, A. I.; Descals, A. y Gil, M.D, **Psicología del Desarrollo en la Edad Escolar**, Pirámide, 2006

Corral, A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva I. Introducción al desarroll**, UNED, 2001

Craig, G.J., **Desarrollo Psicológico**, Prentice-Hall Hispanoamericana., 1997

Delgado, B., **Psicología del Desarrollo. Desde la Infanciaa la vejez**, McGrawHill, 2009

García Madruga, J.A. y Pardo, P., **Psicología Evolutiva, Vol. 2.**, UNED, 1997

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S., **Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia**, McGrawHill, 2008

González, A.M., Fuentes, M.J., de la Morena, M.L. y Barajas, C., **P sicología del desarrollo: teoría y prácticas**, Aljibe, 1995

Hoffman, L., Paris, S. y Hall, E., **Psicología del desarrollo hoy (Vol. 1 y 2)**, McGrawHill, 1995

Martí, E., **Psicología evolutiva: teorías y ámbitos de investigación**, Anthropos, 1991

Martín, C. y Navarro, J. I., **Psicología del desarrollo para docentes.**, Pirámide, 2009

Morrison, G.S., **Educación Infantil**, Pearson, 2005

Muñoz, V. y otros, **Manual de psicología del desarrollo aplicado a la educación.**, Pirámide, 2011

Ortega, R., **Crecer y aprender. Curso de Psicología del desarrollo para educadores**, Visor, 1999

Palacios, J. y Rodrigo, M. J., **La familia como contexto de desarrollo humano**, Alianza Editorial., 2001

Papalia, D. y Olds, S.W., **Desarrollo humano**, McGraw-Hill Interamericana, 1997

Pérez, M., **Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo**, Alianza Editorial., 1995

Perinat, A., **Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico**, Editorial UOC, 2003

Rice, F.P., **Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital**, Prentice-Hall., 1997

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A., **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares.**, Pirámide, 2004

Trianes, M.V, **Piscología del desarrollo y de la educación.**, Pirámide, 2012

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/O05G120V01205

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento				
Materia	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento			
Código	P02G120V01104			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	González Arribas, Brais			
Profesorado	González Arribas, Brais			
Correo-e	brais.gonzalez.arribas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse tres problemáticas esencias: a) as relativas ás cuestións específicas que encara a filosofía contemporánea b) as que refiren aos elementos que definen a cultura actual e o xeito en que se relacionan nela a modernidade e a postmodernidade, c) as que poñen en liza as principais propostas filosóficas do s. XX e XXI. O enfoque é eminentemente filosófico: reflexivo, argumentativo e crítico.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT6	Capacidade de xestión da información
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a filosofía como saber especifico que se ocupou de problemas que atinxen á totalidade	CB1 CB2 CB3 CG8 CE14 CE23 CE34 CT1 CT14
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación con outras manifestacións culturais do momento	CB1 CB2 CB3 CG4 CG8 CE23 CE34 CT14
Coñecer e entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na nosa configuración mental.	CB1 CB2 CB3 CG8 CE23 CE34 CT14

Coñecer as ideas que forxan o noso presente.	CB1 CB3 CB5	CG8	CE14 CE23 CE34	CT13 CT14
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos	CB3	CG8	CE34	CT1 CT3 CT14
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.	CB3	CG8		CT1 CT6 CT14
Capacidade para interpretar criticamente os textos e para formular problemas	CB3	CG8	CE13	CT1 CT14

Contidos

Tema	
1.- A filosofía como pensamento que se ocupa de problemas específicos	1.- Introdución: filosofía, historia e problemas específicos
2.- As diversas respostas que se deron ao longo da historia dos problemas plantexados	2.1.- A modernidade como unha forma concreta de civilizacion. 2.2.- A filosofía no mundo global.
3.- Os esquemas de pensamento que configuraron o que somos.	3.1.- Filosofías do século XX. 3.2.- A posmodernidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	15	22	37
Seminario	8	0	8
Traballo tutelado	6	41.5	47.5
Lección maxistral	18.5	0	18.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	34	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do curso e explicación de como se desenvolverán as distintas actividades que debe facer o alumnado
Seminario	Información de como se desenvolven estas sesións e presentación do tema de análise, partindo dun texto ou un documento gráfico
Seminario	Entrevistas do alumnado co profesor da materia para resolver dúbidas, asesorar, etc.
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo de introdución á investigación vencellado cos temas da materia de estudo
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos temas do programa

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento por parte do profesorado dos traballos obrigatorios que se han de realizar para superar a materia. No caso de activarse o protocolo de continxencia empregaránse os medios teleméticos de atención ó alumnado: a plataforma de teledocencia, o despacho virtual e Moovi para garantir á atención ó alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Seminario	Presentación e debate dun tema.	20	CB3	CG8	CE13 CE23 CE34	CT1 CT3 CT6 CT14
Traballo tutelado	Valoración do traballo de iniciación á investigación. Serase esixente coa adecuación do resultado aos criterios esixidos para este tipo de actividade.	30	CB3	CG8	CE13 CE23	CT1 CT3 CT6 CT14
Exame de preguntas de desenvolvemento	Examen sobre o temario da materia. A xuizo do profesor/a responsable da materia, as preguntas poden ser longas, curtas e/ou tipo test.	50	CB1 CB2 CB3		CE23	CT1 CT14

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA CONVOCATORIA: O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia. SEGUNDA CONVOCATORIA: De non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas exclusivamente co exame da convocatoria de xuño-xullo. Con todo, se o alumnado presentou e superou as partes prácticas durante o curso, gardaráselle a nota para facer media co exame da convocatoria de xuño-xullo, pero non se poderán presentar as prácticas na segunda convocatoria. ALUMNADO NON PRESENCIAL: O alumnado que non poida asistir á clase regularmente, non poida seguir a avaliación continuada nin asistir a titorización dos traballos, realizará as seguintes probas: 1.- Unha proba de contidos teóricos (ata 5 puntos, 50%). 2.- Un traballo, a determinar polo profesor/a (ata 3 puntos, 30%). 3.- O resumo de dous libros, a determinar polo/a profesor/a responsable da materia (ata 2 puntos 20%). Para aprobar é preciso alcanzar o 50% da puntuación en cada unha das 3 probas. Os criterios de avaliación da segunda convocatoria son os mesmos tanto para o alumnado presencial como para o non presencial. As datas oficais de exame poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado de organización académica, espazo "datas de exames" (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames/).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ayestarán, Ignacio, **Filosofía en un mundo global**, Cátedra, 2008

Giner, Salvador, **Historia del pensamiento social**, Ariel, 2008

Lyotard, Jean-François, **La condición postmoderna. Informe sobre el saber**, Cátedra, 1994

Butler, Judith, **El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad**, Paidós, 2007

Foucault, Michel, **Vigilar y castigar**, Siglo XXI, 2003

Heidegger, Martin, **Carta sobre el humanismo**, Alianza, 2010

Toulmin, Stephen, **Cosmópolis. El trasfondo de la modernidad**, Península, 2001

Derrida, Jacques, **Posiciones**, Pre-Textos, 2014

Horkheimer, Max & Adorno, Theodor W., **Dialéctica de la Ilustración**, Trotta, 2018

Rancière, Jacques, **El maestro Ignorante**, Laertes, 2003

Fanon, Frantz, **Los condenados de la tierra**, Txalaparta, 1999

de Beauvoir, Simone, **El segundo sexo**, Cátedra, 2017

Latouche, Serge & Harpagès Didier, **La hora del decrecimiento**, Octaedro, 2011

Horta, Óscar, **Na defensa dos animais**, Axóuxere, 2019

Arribas, Brais, **Transhumanismo**, Euseino?, 2021

Bibliografía Complementaria

Vidarte, Paco e Rampérez, Fernando, **Filosofías del siglo XX**, Síntesis, 2005

Marcuse, Herbert, **El Hombre unidimensional: ensayo sobre la ideología de la sociedad industrial avanzada**, Planeta-Agostini, 1993

Cruz, Manuel, **Filosofía contemporánea**, Taurus, 2002

Peretti, Cristina e Rodríguez Marciel, Cristina (eds.), **12 pensadores (y uno más) para el siglo XXI**, Dykinson, 2014

Mbembe, Achille, **Crítica de la razón negra**, Futuro anterior, 2016

Mies, Maria & Shiva, Vandana, **Ecofeminismo**, Icaria, 2014

Arribas, Brais, **Vir a menos: crítica da razón nihilista**, Axóuxere, 2019

Bourdieu, Pierre & Passeron Jean-Claude, **La reproducción**, Siglo XXI, 2019

Lipman, Mattew et. Alii, **La filosofía en el aula**, Ediciones de la Torre, 1992

Díaz, Esther, **Posmodernidad**, Biblos, 1999

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía da educación				
Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	P02G120V01105			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Pérez Freire, Silvia			
Profesorado	Pérez Freire, Silvia			
Correo-e	silviapf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia básica na formación inicial do profesorado de Educación Infantil, imprescindible para que as e os futuros docentes comprendan a complexidade dos procesos e relacións educativas. A reflexión que se fai nesta materia debería contribuír a unha praxe docente racional e consciente. Os contidos céntranse fundamentalmente no proceso de socialización e nas súas axencias e ámbitos principais, e, nomeadamente, na escolarización nas sociedades modernas; mais tamén se dá a debida importancia aos aspectos xerais da disciplina sociolóxica. O programa pretende achegar as dimensións estruturais e ideolóxicas que preceden, condicionan e entrelazan os procesos educativos. Preténdese: - Abordar os aspectos sociais -non pedagóxicos nin didácticos- implicados na educación. - Contextualizar os procesos educativos no seu medio social e histórico, nomeadamente na actualidade, reflexionando sobre os profundos cambios sociais actuais. - Adquirir coñecementos básicos de Socioloxía e poder usar as súas achegas teóricas como ferramentas de análise e comprensión da realidade social e educativa. - Incorporar coñecementos de disciplinas afíns. - Desenvolver capacidades de comprensión e análise do medio social e a capacidade de aplicación para avaliar e prever o impacto, máis alá da aula e da práctica profesional diaria, na integración da comunidade, na resolución de conflitos e na innovación educativa.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes

CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
CE10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CE22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar
CE28	Valorar as ciencias como un feito cultural
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
CE37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
CE64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CE66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
CE69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
a. Poder usar as achegas teóricas da socioloxía como unha ferramenta de análise e comprensión da realidade. b. Analizar a educación (primaria) como un feito social, as funcións do sistema educativo, a súas transformacións e conflitos. c. Coñecer a evolución da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar para poder interactuar coas familias. d. Comprender as demandas institucionais da educación (primaria) no contexto actual (familia, relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible, impacto das linguaxes visuais). e. Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, a multiculturalidade e a interculturalidade, a discriminación e inclusión social e o desenvolvemento sostible. f. Poder levar a cabo e avaliar as accións dentro e fóra dos centro educativos destinadas á formación cidadá. g. Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (conxuntura económica, evolución do mercado de traballo, transformacións sociais...). h. Adquirir destrezas para recabar información e analizala sobre os puntos anteriores a través do traballo autónomo e en equipo. i. Comprensión de textos complexos, resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes. j. Competencias para tarefas colaboradoras: capacidade de escoitar e comprender os demais, capacidade para facerse entender (oral, escrita), adaptación e calendarios de traballo e a cumprimentación das tarefas e os tempos, adaptar e reorganizar o traballo, asumir a responsabilidade propia e do grupo.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE13 CE14 CE15 CE17 CE19 CE22 CE23 CE24 CE28 CE29 CE31 CE34 CE35 CE37 CE48 CE63 CE64 CE65 CE66 CE68 CE69	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Nova

Contidos	
Tema	
TEMA 1.- A perspectiva sociolóxica: perspectivas teóricas e conceptos básicos. Apéndice metodolóxico	A perspectiva teórica da Socioloxía - Perspectiva sociolóxica, perspectiva global e perspectiva sociolóxica na vida cotiá. A Socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento. - Teoría sociolóxica: principais paradigmas e novas perspectivas, nomeadamente perspectiva de xénero e feminista. O debate entre estrutura e acción Conceptos básicos: - Que entendemos por sociedade, evolución e tipos de sociedade - Individuo e sociedade, achegas da socioloxía clásica: Marx, Weber e Durkheim (conflito, racionalización, función, anomia) - Cultura: conceptualización, diversidade cultural, subcultura e contracultura; multiculturalidade e interculturalidade. Símbolos, valores, normas, desviación e control social - Estrutura social e interacción (status e rol) - Estratificación social: clase, xénero e etnia - Grupos e organizacións Apéndice metodolóxico básico para a realización do proxecto de investigación: Metodoloxía, nocións básicas para o traballo de investigación: a definición do problema, as achegas teóricas, a formulación da hipótese, a escolla do deseño (distinción métodos e ferramentas básicas), recollida e compilación dos datos, interpretación dos resultados, elaboración de informe.

TEMA 2.- Socioloxía da familia e da infancia. Socialización, perspectiva teórica e axentes principais	Que é a socialización? Concepto, proceso, teorías e axentes principais. Análise sociolóxica da familia - Que son as familias? Definición, natureza e evolución histórica - Principais perspectivas teóricas: funcións, desigualdade, patriarcado e análise micro. - A transformación da institución familiar na actualidade, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional. - A cara escura das familias, a violencia intrafamiliar e a violencia de xénero Análise sociolóxica da infancia - A construción social da infancia, as perspectivas teóricas sobre a infancia, a infancia maltratada e excluída, a infancia postmoderna - A socialización na infancia no marco da familia e da escola. Os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola. A socialización no xénero como exemplo de socialización diferencial e de transformación
TEMA 3.- Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas	O contexto social actual, cambio e transformación acelerada. Sociedade transformacional e líquida - Cambios sociodemográficos: natalidade, esperanza de vida, acceso ao mercado de traballo, ... e como afectan estes cambios na estrutura social e na construción social das categorías de idade e de xénero, así como no consumo ou nas migracións, ...) - Relación entre sistema social e sistema educativo, xenealoxía do sistema escolar -Características comúns e xerais dos sistemas educativos (xeneralidade, obrigatoriedade, ramificación, burocratización) - A eficacia da socialización escolar e o acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas, innovación e reforma, con referencia á necesidade da coeducación. Apéndice coas explicacións teóricas da relación entre educación e sociedade: da achega dos clásicos aos paradigmas actuais. De especial interese para o marco teórico dos proxectos de investigación
TEMA 4.- Educación e cidadanía	- A estratificación social e as súas consecuencias no sistema educativo, nos grupos sociais e nos individuos: discriminación, inclusión/exclusión social, participación na vida política e económica - A teoría sociolóxica aborda a desigualdade - A relación entre clase social e educación - O xénero como categoría relevante na desigualdade educativa. A división sexual do traballo e o sexismo no currículo e na interacción. A necesidade da coeducación e da educación afectivo sexual. - A diversidade cultural e a interculturalidade como reto para os sistemas educativos actuais sociedade global.
TEMA 5.- As función sociais do sistema educativo	- A socialización para o traballo como elemento fundamental da relación entre a escola e a sociedade - A importancia da formación cívica nunha sociedade democrática - A socialización para o consumo e o patriarcado no noso modelo - A construción do consenso social a través da educación escolar - A creación de identidade nacional - A regulación do mercado de traballo -A custodia da infancia.

TEMA 6.- Cultura e educación: culturas familiares e cultura escolar. Curriculo oculto e socialización	- Que é o currículo dende a perspectiva sociolóxica: expreso, evidente, visible, oculto, invisible, omitido; saberes, hábitos, espazos e tempos, a organización escolar como elemento esencial na análise do currículo - As relacións sociais do proceso educativo: inculcación, selección/omisión, segregación/inclusión A relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola. - Os nesgos de xénero, de clase e étnicos no sistema educativo, e os factores sociais de rendemento escolar relacionados con eles. Achegas teóricas relevantes: - A reprodución cultural e social na escola - A violencia simbólica. - Lingua e currículo - A escola aparello de poder disciplinario
TEMA 7.- Socioloxía da interacción na aula. currículo oculto e socialización na aula e no centro. Resolución de conflitos	- A análise sociolóxica do profesorado. A feminización da profesión docente. - A aula como microsociedade: significación social da aula e da relación educativa, poder e estratificación: xénero, clase e etnia - A aula como marco de comportamento: negociación, estigma e resistencia. - A comunicación na aula e a constitución do individuo illado - Resolución de conflitos: aprender a recoñecer e a amar na escola, a importancia da educación afectiva a da aplicación de modelos integradores baseados no concepto de construción social.
TEMA 8.- A escola debe responder a o novo modelo de sociedade. O impacto das TIC na educación	- A revolución das TIC e a sociedadade da información, impacto na economía, na democracia, nas relacións sociais, a creación de novas culturas e os novos riscos. - O impacto das linguaxes audiovisuais e das pantallas na socialización, xénero e uso das TIC. - Sinerxías e oportunidades das TIC para transformar o modelo educativo, novos contornos de aprendizaxe e de relación, a transformación do espazo/tempo; eliminación de algunhas barreiras no acceso á educación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	20	30
Presentación	7.5	6.5	14
Foros de discusión	0	3	3
Resolución de problemas de forma autónoma	0	16	16
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	4	0	4
Seminario	6	12	18
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo previo	0	20	20
Lección maxistral	10	0	10
Resolución de problemas	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Cartafol/dossier	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición

Traballo tutelado	□ Descrición: actividades que realiza o alumnado, algúns exemplos poden ser: -Recensións sobre artigos científicos de actualidade - análise de documentos audiovisuais -Traballos monográficos -Procura de información en publicacións, bases de datos, artigos, libros□ sobre un tema en concreto. -Proxectos: deseño e desenvolvemento dun traballo de investigación en grupo (aula B)que inclúa parte ou todas as actividades precedentes. Quen se encargue da docencia acoutará e aceptará os temas de estudo propostos polo alumnado. Realizará o seguimento do traballo e avaliará o proceso e o resultado final. □ O obxectivo é adquirir e consolidar coñecementos e formar parte fundamental do traballo que se avalia. □ Modalidade: autónoma e guiada □ Natureza: práctica. □ Escenario: aual, despacho e rede Realizarase en grupo reducido O alumnado realizará o traballo a partir do guión proporcionado pola/o docente, dispoñendo das sesións de prácticas (horas B) e das sesións de titoría para facilitar o seguimento do seu traballo.
Presentación	□Descrición: todos os traballos tutelados nas sesións prácticas deben ser presentados en público a todo o grupo en sesións habilitadas a tal efecto ao final do cuadrimestre. Teráse en conta a habilidade para comunicar e a capacidade de captar a atención do público así como a capacidade de síntese e os recursos empregados. Tamén se poden expoñer, pero non é obrigatorio, outros traballos que se vaian realizando de forma voluntaria polo alumnado. Estas exposicións consistirán en presentar un tema concreto ou un traballo (previa presentación escrita na que se avaliará o contido). Trátase dunha metodoloxía que traballa unha competencia nuclear e transversal cuxo obxectivo é aprender a comunicar. Os traballos expoñeranse en grupo -os que se realicen en grupo- ou individualmente os que se fagan desa forma con carácter voluntario. As presentacións serán avaliadas en función dos criterios previamente establecidos, podendo incluso integrar a avaliación criterios e cualificacións incorporados polo alumnado. □Modalidade: guiada □Natureza: práctica □Escenario: aula ordinaria que conta con recursos tecnolóxicos (canón de proxección, transparencias, conexión a Internet, vídeo ou DVD□) □Grupo: grande, mediano ou reducido. □Tarefas do alumnado: Expoñer o traballo publicamente. Defendelo, é dicir, debe responder ás preguntas e posibles críticas construtivas de colegas e docentes. Poderanse explicar na parte final da exposición os problemas e obstáculos xurdidos durante la elaboración do traballo.

Foros de discusión	Descrición: esta é unha actividade que se realizaría a través das redes de comunicación creadas polo propio alumnado na que poderán debater e intercambiar informacións e opinións de interese para o desenvolvemento teórico e práctico da materia Obxectivos: Coordinar e acordar as prioridades para o traballo de seminario Abrir perspectivas e temas e traballar e consolidar coñecementos. Cuestionar(se) opinións persoais e posibles prexuízos Desenvolver habilidades comunicativas Modalidade: autónoma Natureza: práctica Escenario: non prescrito Grupos: grande ou reducido Quen teña a cargo a docencia, ou incluso o alumnado, proporá un tema de debate ou de estudo, se é preciso nomearase alguén que dinamice ou modere o foro.
Resolución de problemas de forma autónoma	Descrición:formulación, análise, resolución individual, e de proceder debate en grupo, dun exercicio relacionado coa temática da materia de forma autónoma por parte do alumnado. Obxectivo Reflexionar sobre as cuestións principais da materia e relacionar teoría e práctica. Introducir novos conceptos e integralos cos antigos. Consolidar coñecementos. Ao final de cada tema dos que compoñen a documentación básica para preparar a materia hai unha batería de cuestións ou exercicios denominadas actividades de autoavaliación, a resolución destas actividades integrará o contido do cartafol xunto coa documentación elaborada para os seminarios e outros traballos voluntarios. A/o docente poderá revisar este material que formará parte da avaliación final, tamén se poderá revisar a petición do alumnado. Modalidade: autónoma. Natureza: teórico-práctica. Escenario: non prescrito. Tarefas do alumnado: Resolver a cuestión ou exercicio proposto pola/o docente a partir da documentación facilitada. Aínda que as actividades se realizaren de forma autónoma, o alumnado disporá en todo momento de sesións de titoría para que a docente poida realizar o aompañamento e seguimento desta metodoloxía.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Descrición: desenvolver con axuda das TIC prácticas de búsqueda de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e búsqueda de fontes estatisticas. Desenvolveranse 2 sesións ao inicio do curso en horas B, as dúas primeiras semanas, e outras 2, tamén en horas B cando o desenvolvemento dos traballos o requira, é dicir. no momento en que se trate de buscar, procesar e presentar a información para os traballos. Aproximadamente terán lugar na 2ª, 3ª, e 4ª semana de novembro. Obxectivos: Facilitar a correlación entre a teoría e a práctica. Consolidar coñecementos. Utilizar programas ou recursos informáticos. Modalidade: guiada. Natureza: práctica. Escenario: aula de informática ou aula B e en grupo mediano. Que estea a cargo desta docencia deberá elaborar e proporcionar un guión para orientar a realización do traballo e das actividades concretas en cada caso, asemade deberá facer o seguimento da evolución da actividade do alumnado. Tarefas do alumnado: realizar a actividade proposta en tempo e forma.

Seminario	Descrición: trátase dun tipo de metodoloxía que combina o traballo autónomo co guiado de aula. Pretende profundar e ampliar o contido xeral da materia pero a través dun tema específico tratado no programa xeral da materia. O tema escollido é: Socialización, educación e xénero Terán lugar 8 sesións de unha hora en pequeno grupo (sesións de horas C) en semanas alternas co fin de dar tempo a preparar lecturas de textos e procuras de información etc.. Obxectivo: adquirir, comunicar e consolidar coñecementos teórico-prácticos e fomentar a interactividade entre a docente e o alumnado. Modalidade: guiada. Natureza: práctica. Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. Grupos: reducido Tarefas do alumnado: coordinación do grupo, xerarquización dos temas a tratar, procura de información, traballo de documentación, lectura e análise para achegalo ás demais persoas participantes no seminario.
Actividades introdutorias	Descrición: Estas actividades realizaranse nas primeiras sesións nos diferentes grupos. Están encamiñada a tomar contacto e a dar e recoller información sobre a materia e sobre o alumnado (coñecementos previos, intereses e motivacións). Poderán presentarse curtametraxes ou outro tipo de pezas que o alumnado terá que analizar en forma de chuvia de ideas partindo dun guión proposto pola/o docente, quen preguntará sobre ideas e conceptos para coñecer o grao de afinidade e comprensión da materia. Tamén se poderán propor cuestións ás que o alumnado terá que responder oralmente. Asemade realizarase a presentación específica do curso: obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación, etc. Obxectivo: comunicar amigablemente que se pretende atinxir con este curso e de forma somera coa materia de Socioloxía. Aclarar, no posible, a finalidade da materia e o seu interese para o alumnado. Modalidade: guiada Natureza: teórico/práctica Escenario: aula ordinaria Grupo: calquera Tarefas do alumnado: participar activamente nas actividades propostas en aula
Estudo previo	Descrición: sempre antes de cada sesión presencial maxistral (horas A) ou do desenvolvemento de traballo práctico (horas B) ou seminarios (horas C) o alumnado realizará as actividades previstas como previas. O alumnado deberá procurar, ler e traballar a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente. Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que deba ser resolta con traballo práctico. Obxectivo: habituarse a asistir ás aulas cun mínimo de coñecementos da materia que permita avanzar a bo ritmo e compartir coñecementos para facilitar o debate en sesión maxistral, seminario ou práctica. A/o docente porá a disposición do alumnado o material de lectura ou as indicacións para obtelo. Modalidade: autónoma. Natureza: práctica. Escenario: Non prescrito. Realizarase en grupo reducido ou de forma individual. Tarefas do alumnado: Procurar a documentación (bibliográfica, bases de datos, Internet, etc.) Ler a documentación facilitada polo/a docente ou obtida de forma autónoma.

Lección maxistral	Non se trata de realizar leccións ao uso, pois a presentación estruturada e ordenada dos temas xa está a disposición do alumnado na plataforma. Nos tempos dedicados á exposición a cargo da/o docente levarase a cabo a explicación e aclaracións do contido da materia: Relacionala coas sesións anteriores e posteriores Resaltar as ideas principais Aclarar aqueles puntos máis complexos Dar a aplabra ao alumnado para resolver as dúbidas e ofrecer exemplos (de actualidade, reais, etc.), relacionar os novos conceptos, e asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate. Obxectivo:abrir portas a novos coñecementos Modalidade: guiada, a presenza de docente é necesaria. Natureza: teórica. Escenario: aula ordinaria A (na que se desenvolven habitualmente as aulas). Recursos tecnolóxicos (malia non ser imprescindibles poderán empregarse o proxector, conexión a Internet, vídeo ou dvd). Grupos: grande. Tarefas do alumnado: participar activamente na sesión (tomar notas, tomar a palabra, contestar preguntas).
Resolución de problemas	Descrición: formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa temática da materia. A docente propón, ao final de cada tema, por escrito e de forma organizada unha batería de exercicios e actividades. A documentación de consulta e lectura estará a disposición do alumnado e conforma a guía de orientación e análise, centra os puntos de interese, de ampliación ou de complexidade para a posterior discusión e posta en común na aula. En hora A realizarase un exercicio escrito por cada tema que será recollido pola docente na aula para incorporase a avaliación. En todas as sesións maxistrais a docente preguntará pola realización dos exercicios de autoavaliación, polas dificultades e dúbidas atopadas e recollerá os comentarios e achegas do alumnado comentados en público. Resolveránse na aula cantas dubidas se presenten deste xeito. Obxectivo:Reflexionar e relacionar teoría e práctica e proporcionar feedback ao alumnado sobre o proceso de aprendizaxe. Realmente é unha peza metodolóxica integrada, que permite aprender, consolidar, ampliar, autoavaliar e avaliar, e comunicar na aula. Modalidade: guiada. Natureza: práctica. Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. Grupo: grande. Tarefas do alumnado: o alumnado deberá resolver os exercizos propostos a partir do material de estudo facilitado pola docente. Posteriormente terá lugar unha posta en común.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O seminario é unha metodoloxía que combina o traballo individual e de grupo, o traballo autónomo e o guiado en aula C. Con esta atención preténdese guiar e avaliar o proceso de aprendizaxe e o progreso do alumnado, tanto no plano teórico como práctico: pescudas, recompilación, análise, opinión, presentación, debate en aula C, . O seguimento consignarase nas fichas individuais e tamén con referencia ao grupo C no que se integre cada alumna/o durante o desenvolvemento das aulas C. A docente proporá temas de traballo e será o alumnado quen decida a súa concreción de acordo cos seus intereses ou relevancia. A docente indica o marco teórico para traballar, e, sobre el, o grupo deberá tomar decisións, coordinarse na distribución de tarefas e definir o que se vai presentar en aula.
Resolución de problemas	Ao final de cada tema, e de forma voluntaria para o alumnado, levarase a cabo unha pequena proba de coñecemento que permitirá ir recompilando información de cada alumna/o sobre a evolución da adquisición de competencias cognitivas. Estas probas retroalimentan a información, xa que lle serán devoltas ao alumnado coas indicacións pertinentes. Ademais permiten realizar avaliación de proceso e son unha ferramenta útil para conseguir que o alumnado teña a materia ao día e non acumule temas sen traballar, pois a superación destas probas permitirá acadar unha avaliación positiva nesa parte da materia sen ter que realizar outra proba de coñecemento.

Foros de discusión	Esta atención permite que o alumnado resolva de forma autónoma a coordinación necesaria para o traballo de aulas B e C. No B estará formado polo griupo de proxecto e no C polo grupo de aula, que é reducido, aproximadamente 12 persoas. Deberan conformar unha rede de traballo a través de Internet con todos os compoñentes. O foro permitirá debater o necesario para acordar temas, priorizar o desenvolvemento, acordar quen intervirá na aula e sobre que, ... É un tipo de traballo autónomo do grupo, e quen se encargue da docencia deberá garantir que existe, que se comunican todos os membros e tomará nota do resultado dos debates e decisións.
Resolución de problemas de forma autónoma	Con esta atención, que se poderá desenvolver en aula (A,B e C) e nas titorías individuais e de grupo, preténdese estimular o alumnado a profundar e consolidar os coñecementos que ofrece a materia. A base para esta atención está na proposta de actividades que se fai ao final de cada tema. O alumnado poderá decidir que actividades realiza segundo os seus intereses ou relevancia, e despois poderá contrastar co grupo o resultado ou traballalo en titoría coa docente para mellorar as competencias cognitivas e metodolóxicas. Estes exercicios formarán parte da documentación compilada para o cartafol.
Actividades introdutorias	Con esta atención preténdese aclarar todo o necesario para desenvolver correctamente o traballo de curso. En cada tipo de aula (A, B, C), por ser diferente, levaranse a cabo as necesarias explicacións sobre contidos, metodoloxía e avaliación, dando a palabra ao alumnado para que poida preguntar o que considere oportuno. Na primeira parte da intervención poderanse empregar estratexias que permitan coñecer aproximandamaente o grao de familiariedade do alumnado coa materia e coas metodoloxíasque se van aplicar. Poderanse realizar tormentas de ideas, visionar algunha peza audiovisual e logo ter un coloquio sobre ela, realizar a presentación do alumnado facendo algún tipo de precisión, ou calquera outra estratexia de iniciación á materia.
Traballo tutelado	A atención céntrase na orientación para o deseño teórico e metodolóxico e no seguimento da realización do proxecto de investigación que o alumnado debe realizar en grupo. Esta atención levarase a cabo fundamentalmente no transcurso das aulas B que teñen como obxectivo específico acadar as destrezas básicas na praxe metodolóxica e tamén en destrezas tecnolóxicas, lingüísticas e colaboradoras. Levarase a cabo na aula B atendendo grupo por grupo, no despacho e a través de correo electrónico.
Presentación	Esta atención ten como obxectivo orientar o alumnado na mellora das destrezas comunicativas ou na superación dos obstáculos que se poden presentar ao falar en público e comunicar de forma eficiente. Dedicarase unha sesión colectiva a preparar e orientar nestas destrezas na hora A e na B e, eventualmente, tamén se pode traballar na titoría de xeito individual.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Esta atención pretende que o alumnado adestre no uso dos recursos que ofrecen as TIC: procura de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e busca de fontes. Respecto da procura de información e valoración e cita de fontes, o alumnado deberá realizar obrigatoriamente o curso que ofrece a biblioteca do campus. Para adestrar en tratamento de datos e elaboración de gráficas e cadros a atención levarase a cabo na aula en hora B e C ou na titoría.
Estudo previo	Quen teña o encargo da docencia porá a disposición do alumnado dende o incio de curso a documentación necesaria para realizar o traballo previo ás sesións A, B ou C. Esta atención permitirá que o alumnado poida asistir ás aulas cun coñecemento previo do que se vai tratar e polo tanto poderá formular dúbidas e preguntas con maior acerto, ou mesmo debater sobre o que se está aprendendo. O alumnado debe ler a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente. Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que deba ser resolta con traballo práctico.
Lección maxistral	Con esta atención non se pretende realizar leccións nas que a relación docente alumnado sexa xerárquica e unidireccional. Para evitar isto a presentación estruturada e ordenada dos temas xa está a disposición do alumnado na plataforma Faitic, de modo que o alumnado pode e debe lela con anterioridade, e dese modo ten xa un punto de partida para poder reflexionar e participar na aula. Non obstante, nos tempos dedicados á exposición a cargo da/o docente levarase a cabo a explicación e aclaracións do contido da materia que o alumnado considere de maior interés pola súa relevancia ou complexidade. En todo caso hai un guión estándar que consiste en: relacionar o contido do tema co marco global da materia, resaltar as ideas principais, aclarar aqueles puntos máis complexos, dar a palabra ao alumnado para resolver as dúbidas e ofrecer exemplos (de actualidade, reais, etc.), relacionar os novos conceptos, e asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate.

Probas	**Descrición**
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado poderá facer de xeito voluntario unha proba de resposta longa, con acceso a información durante o desenvolvemento da mesma, co obxectivo de subir a cualificación final. Poderá realizala o alumnado que acade unha cualificación superior ou igual a notable 8. Esta proba dará a oportunidade de acceder ao sobresaliente ou matrícula de honra. A proba desenvolverase na data de exame final oficial.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Esta atención permitirá (ao alumnado e á docente) ter información semanal sobre o desenvolvemento da aprendizaxe da materia. O contido será sobre o máis importante de cada tema e a resposta curta permite obter información sobre se se van acadando as destrezas cognitivas requiridas. As explicacións en aula A son importantes para resolver dúbidas e as probas realizaranse nas horas A. a superación destas probas permite acadar a cualificación positiva sen ter que realizar o exame final.
Cartafol/dossier	Con esta atención preténdese estimular o alumnado para traballar aquelas destrezas máis febles que cada quen identifique, tanto no plano cognitivo como metodolóxico, lingüístico ou tecnolóxico. A docente ofrece unha batería de propostas en forma de pescudas, reflexións, análises de pezas documentais literarias ou de imaxe, etc. e será o propio alumnado quen decida que e canto facer. Todo este traballo formará parte dun cartafol/dossier persoal que se poderá mostrar e consultar coa docente, quen proporá melloras e orientacións. Este cartafol poderá formar parte da documentación a ter en conta para a avaliación final.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Esta metodoloxía está pensada para poñer en práctica os coñecementos adquiridos e activar as capacidades que permiten acadar competencias de aplicación á realidade. O traballo será realizado en pequeno grupo, guiado, avaliado en proceso e avaliado en resultado. A base sobre a que se aplican os criterios de avaliación é a das competencias da materia a través da participación do alumnado nas sesións de introdución e de seguemento e a memoria onde se recolle o traballo realizado.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG11 CG12	CE13 CE23 CE24 CE28 CE29 CE63	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
Presentación	Neste apartado terase en conta a presentación pública dos traballos tutelados, así como a presentación e debate ou posta en común en aula dos exercizos e dos seminarios. polo tanto neste apartado é no que se valoran especificamente as competencias relacionadas coa comunicación e a participación nas aulas A, na presentación pública da memoria do proxecto de investigación, e nos seminarios das horas C.	15	CB1 CB2 CB4 CB5		CE10 CE63	CT3 CT5 CT6 CT11 CT17 CT21
Resolución de problemas de forma autónoma	Esta metodoloxía, de carácter voluntario, está pensada para aquelas persoas que desexen afondar un pouco máis nos temas. No material preparado pola docente fanse suxestións que orientan ao alumnado para este fin, pudendo tamén o propio alumnado afondar en aspectos que non estean suxeridos pola docente. Este traballo voluntario pasará a formar parte do cartafol individual do alumnado e permitirá sumar para a avaliación final.	5	CB1 CB3 CB5	CG11 CG12	CE13 CE14 CE28 CE66	CT1 CT3 CT15 CT21
Seminario	Cada grupo C terá 8 sesións en seminario (horas C) ao longo do cuadrimestre. Para o seu desenvolvemento será preciso que o alumnado se coordine, se documente e traballe previamente, individualmente e en grupo, coas lecturas e indicacións propostas. Nas sesións de seminario cada participante intervirá presentando as conclusións ás que chegara, de modo que se comparta o coñecemento e que se debata en grupo.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG11	CE13 CE37 CE48 CE64	CT1 CT2 CT3 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17

Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o desenvolvemento do curso realizaranse, de xeito voluntario por parte do alumnado, 10 probas de coñecemento de resposta curta sen apoio de apuntamentos nin material de consulta. Quen non desexe realizalas debe renunciar a esa posibilidade expresamente e comunicarllo á docente. Nese caso deberá realizar obrigatoriamente a proba de coñecimiento na data do exame final pero sie apoio de material de consulta. Para a realización das probas tomarase como base os contidos dos temas e os exercicios propostos ao final de cada tema. As probas de resposta curta serán avaliadas de inmediato e devoltas ao alumnado para a súa comprobación e comentario en aula. permiten manter o ritmo de traballo e a retroalimantación respecto do resultado. De superarse estas probas non será necesario facer ningunha outra proba de coñecemento. Para iso non deben suspenderse máis de 4 por debaixo de 4, ou máis de 3 por debaixo de 3.5. O total de suspensos que se poderán acumular con estas cualificacións non deberá ser superior ao 40%.	30	CB1 CG7 CE1 CT19 CB5 CG9 CE10 CG10 CE11 CG12 CE13 CE14 CE28 CE31 CE37
Cartafol/dossier	O cartafol é de realización voluntaria e persoal, flexible segundo os intereses e necesidades da cada alumna/o. No cartafol irase plasmando o traballado realizado durante o curso: resolución de exercicios de entre os recomendados ao final de cada tema, pescudas, recensións, cometarios sobre vídeos e películas, ..., nel poderanse incluír elementos concernintes ao traballo de aula A, B ou C. Por exemplo, pódense incluír aspectos concretos relacionados co traballo de investigación tutelado de grupo que non teñan cabida na memoria. O cartafol poderase ir revisando na titoría ao longo do cuadrimestre por solicitude do alumnado ou da docente.	5	CB1 CG2 CE1 CT1 CB2 CG7 CE10 CT3 CB3 CG9 CE13 CT12 CB5 CG10 CE14 CT13 CG11 CE31 CT14 CG12 CE37 CT19 CE64 CT21 CE66
Exame de preguntas de desenvolvemento	A proba presencial de resposta longa (desenvolvemento dun tema ou dun cometario de texto) ten caracter voluntario e marcará a diferenza entre o notable e o sobresaliente ou a MH. Terá lugar na data da proba final oficial. Disporase de dúas horas para a súa realización e poderanse consultar materiais como o cartafol ou outras lecturas de consulta. Nesta data oficial final participarán tamén as persoas que non acadaran unha avaliación contínua positiva ao longo do desenvolvemento do cuadrimestre ou as que renunciasen expresamente a facelas. neste caso o tipo de proba será unha mestura de preguntas curtas e longas sen apoio de materiais de consulta. Tamén disporán de dúas horas para o seu desenvolvemento. Neste caso deberase acadar unha cualificación que permita facer media coas demais partes da materia, podendo chegar ata o 30% previsto para a avaliación continua coas probas de resposta curta.	5	CB1 CG7 CE1 CT1 CB3 CG9 CE10 CT3 CB4 CG10 CE11 CT13 CB5 CG12 CE13 CT14 CE14 CT19 CE28 CT21 CE31 CE37

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é imprescindible: cumprir os prazos de traballo establecidos, superar a avaliación continua, a(s) proba(s) de contidos teóricos e a memoria final do traballo.

O alumnado debe ter en conta que nesta materia faise máis fincapé nos aspectos reflexivos que nos memorísticos.

A segunda convocatoria terá os mesmos requisitos, de tal maneira que as partes superadas na primeira non hai que repetilas.

As datas dos exames poderanse consultar na web da facultade: fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames

Todo o alumnado, asistente ou non, ten dereito a ser avaliado. As condicións de avaliación do alumnado non asistente son que certifique e motive razoablemete a imposibilidade de asistencia. Será guiado na aprendizaxe e no cumprimento dos fitos a través de titorías concertadas coa docente. Os requisitos non serán diferentes en relación á consecución das competencias, a excepción do que depende do traballo que se fai en grupo ou que se debe presentar oralmente ante o mesmo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Palomares, Francisco (coordinador), **Sociología de la educación.**, Pearson, 2003

Fernández Enguita, Mariano, **Educar en tiempos inciertos**, Morata, 2001

Fernández Enguita, Mariano (editor), **Sociología de la Educación**, Ariel referencia, 1999

Macionis, John J. & Plummer, Ken, **Sociología**, Prentice Hall, 2005

Bibliografía Complementaria

Pérez-Díaz, Victor e Rodríguez, Juan C., **La educación general en España**, Fundación Santillana, 2003

Varela, Julia, **Las reformas educativas a debate**, Morata, 2007

Viniegra, L., **Atando teoría y práctica en la labor docente**, Paidós, 2004

VVAA, **Investigación-acción, reflexión crítica sobre la práctica educativa**, Eduforma, 2007

Willis, Paul, **Aprendiendo a trabajar: como los chicos de la clase obrera consiguen trabajos de clase obrera**, Akal, 1988

Santos Guerra (coordinador), **El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar**, Graó, 2000

Steimberg y Kinchelore (compiladores), **Cultura infantil y multinacionales**, Morata, 2000

Volker, Joan, **Nacimiento de dos hermanos gemelos: el sociólogo y el maestro de escuela**, Península, 1975

Miedziam, Myriam, **Chicos son hombres serán: cómo romper los lazos entre masculinidad y violencia**, Horas y horas, 1996

Muel, Francine, **La escuela obligatoria y la invención de la infancia anormal en Espacios de poder**, Ediciones de la Piqueta, 1991

Fernández Enguita, Mariano, **La escuela a examen**, Pirámide., 1999

Fernández Enguita, Mariano, **La profesión docente y la comunidad escolar**, Morata, 1999

Foucault, Michel, **Vigilar y castigar**, Siglo XXI, 1984

Laval, Christian, **La esculela no es una empresa. El neoliberalismo al asalto de la escuela pública**, Paidós, 2004

Appel, Michel W., **Educar como Dios manda**, Paidós, 2006

http://www.un.org/, **Naciones Unidas**,

http://www.oneworld.net, **One World**,

http://www.europa.eu.int/index-en.htm, **Unión Europea**,

http://portal.unesco.org/, **UNESCO**,

OCDE, **Escuelas y calidad de la enseñanzaInforme internacional**, MEC/Paidós, 1990

Pérez-Díaz, Victor e Rodríguez, Juan C., **Educación superior y futuro de España**, Fundación Santillana, 2001

www.ine.es, **Instituto Naional de Estadistica**,

http://wwww.consellodacultura.org, **Consello da Cultura Galega**,

Iglesias Álvarez, Ana, **Falar galego: No veo por que. Aproximación cualitativa á situación sociolingüística de Galicia**, Xerais, 2002

www.ige.eu/web/index., **Instituto Galego de Estatística**,

faitic.uvigo.es/index., **Universidade de Vigo**,

www.csic.es/, **CSIC**,

www.migualdad.es/mujer/, **Instituto de la Mujer. La mujer en cifras**,

sgi.xunta.es/publdida.html -, **Servizo de Igualdade (Galicia)**,

www.oecd.org/document, **OCDE**,

www.cervantesvirtual.com/, **Biblioteca Virtual Cervantes**,

www.educarm.es/templates/portal/images/ficheros/revistaEducarm/, **REDINET (Información educativa)**,

www.sc.ehu.es/sfwseec/basedatos.htm -, **ERIC (Centro de recursos educativos)**,

www.plazayvaldes.es/libro/diccionario-critico-de-ciencias-sociales/1249/, **Diccionario crítico de Ciencias Sociales**,

www.injuve.mtas.es/injuve/portal.portal.action, **INJUVE (Instituto de la Juventud de España)**,

http://webs.uvigo.es/hcastro/guias/guia_dep08.html, **Como realizar un traballo académico**,

Hernández Sapieri, **Metodología de investigación**, Mc.Graw-Hill, 1997

Bauman, Zygmunt, **Amor líquido: acerca de la fragilidad de los vínculos humanos**, FCE, 2005

Illich, Ivan, **La convivencialidad**, Virus, 2011

Rendueles, César, **Sociofobia: el cambio político en la era de la utopia digital**, Capitan Swing, 2013

Carrasco, Cristina, **El Trabajo de cuidados**, Los libros de la Catarata, 2011

Sennett, Richard, **La corrosión del caracter**, Anagrama, 2000

Hunt, Lynn, **La invención de los derechos humanos**, Tusquets, 2009

Renau, Mª Dolors (Ed.), **Como aprender a amar en la escuela**, La catarata, 2012

Tonucci, Francesco, **Peligro, niños**, Graó, 2012

Acaso, Maria, **Pedagogías invisibles. El espacio del aula como disccurso**, La catarata, 2012

Imbermom, F. Jarauta, B. (Coord.), **Pensando el futuro de la educación**, Graó, 2012

Oliveira, Chis e Traba, Amada, **ám@me. Pensar o amor no século XXI**, Galaxia, 2018

Durán, José y Duque, Eduardo, **Las transformaciones de la educación: De la tradición a la modernidad hasta la incertidumbre actual**, Dykinson, 2019

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase encarecidamente que se lea esta guía con atención para poder aclarar as dúbidas xa na sesión de

presentación da materia o primeiro día e non pasemos o curso aclarando cuestións que xa están recollidas neste documento.

Recoméndase poñer atención á documentación que se sube á plataforma virtual FAITIC. Nela están desenvolvidos os temas, esquemas de traballo, fichas e guións para realizar comentarios e outros traballos voluntarios, guías (como a de análise de películas con perspectiva sociolóxica), novas, anuncios, calendario previsto de realizaión do programa e datas das probas de avaliación.

Ningún traballo tutelado vai darse por finaliazado ata que non acade a cualificación de apto.

Débese pór atención á bibliografía máis ampliada e as bases de datos importantes para o desenvolvemento dos traballos e dos proxectos de investigación.

Recoméndase ver os vídeos, documentais e filmes que se propoñen nos diversos temas, pois contribúen a abrir o foco e a mellorar a comprensión da materia.

Tamén é importante ler a prensa e estar ao tanto dos acontecementos, e ter unha actitude aberta, curiosa e crítica ante o mundo.

Polo tipo de abordaxe que se fai na materia dáselle moita máis importancia aos aspectos reflexivos que aos memorísticos.

A segunda convocatoria terá os mesmos requirimentos, de tal maneira que as partes superadas na primeira non hai que repetilas.

En caso de non poder asistir establecerase un sistema de traballo en titoría que permita solventar esta situación sen menoscabo do cumprimento de todos os resultados e de acadar todas as competencias establecidas na guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria				
Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria			
Código	P02G120V01201			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Pino Juste, Margarita Rosa			
Profesorado	Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	mpino@uvigo.es			
Web	http://webs/uvigo.es/mpino			
Descrición xeral	O curriculum é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos concetuais (concecións, compoñentes, niveis, etc.) como nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), de aí que figure como de formación básica unha materia que aborde a citada temática. A materia adecúase ao perfil profesional e académico da titulación nos seguintes aspectos: (a) En relación coa temática referida ao currículo - En termos xerais, asesoramento grupal e individual sobre calquera aspecto relacionado co ámbito curricular - Especificamente, o relacionado co deseño e avaliación de programas educativos, de unidades didácticas, de materiais e actividades, así como de documentos de centro. (b) En relación coa temática referida á innovación educativa e investigación - Deseño, aplicación e avaliación de prácticas educativas innovadoras - Elaboración de informes utilizando diferentes formatos para divulgar innovacións educativas - Relación entre a innovación educativa e a investigación centrada no cambio - Utilización do sistema de referencias bibliográficas recomendadas pola APA - Coñecemento dos conceptos e procesos curriculares, así como das diferentes correntes de pensamento curricular En relación ós campos profesionais nos que se proxecta: * Deseño e planificación educativa * Asesoramento a programas de innovación educativa e curricular * Asesoramento nos procesos de avaliación educativa e a sua implementación * Elaboración, deseño e actualización de programas curriculares * Deseño de materiais educativos e curriculares * Formación de docentes en procesos de ensino-aprendizaxe * Asesoramento en plans formativos para organizacións e empresas En virtude da aprobación dos Proxectos de Innovación Docente en Centros da Universidade De Vigo donde están involucradas 5 materias dos títulos de Educación Infantil e Educación Primaria e alumnado de diferentes cursos esta materia pretende una planificación interdisciplinar que permita ó alumnado experimentar un cambio metodolóxico que lles facilite una aprendizaxe por competencias para adaptarse a unha sociedade en constante cambio. O obxectivo deste proxecto é: Analizar a posibilidade de establecer unha estrutura curricular específica no currículo do profesorado de educación infantil e primaria mediante unha experiencia piloto que permita establecer a viabilidade da nova planificación educativa vinculando o deseño do currículo nas distintas disciplinas. Esta estrutura trata de converter o proceso de ensino nunha aprendizaxe funcional, de tal xeito que o futuro docente traballe cunha metodoloxía interdisciplinar que despois deberá aplicarse na aula.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE18	Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe en o aula atendendo a as necesidades de os estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	CB4	CG1 CG8 CG9 CG11	CE8 CE16	CT1 CT8 CT9 CT14 CT15 CT18 CT22
Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do curriculum mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudiantes.	CB3 CB4	CG1 CG8 CG9	CE14 CE16	CT1 CT2 CT8 CT14 CT15
Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fora de ela relativos ó periodo de 6-12 anos.	CB5	CG1 CG8	CE7 CE15	CT1 CT8 CT13 CT14
Preparar, seleccionar ou construir materiaies didácticos e utilizalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos básicos da globalización e a súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	CB3 CB4	CG1 CG4 CG10 CG11	CE8 CE9 CE16 CE17	CT1 CT2 CT8 CT14

Desenvolver a capacidade para recopilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria.	CB3 CB4	CG4 CG8 CG9	CE8 CE9 CE11 CE14 CE16 CE17	CT1 CT8 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensinanza-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estrategias precisas.	CB5	CG1 CG4	CE8 CE9 CE16 CE18	CT1 CT8 CT13 CT14 CT15
Utilizar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non meramente acreditativa, como elemento regulador e promotor da ensinanza, da aprendizaxe e da súa propia formación.	CB5	CG1 CG5	CE9 CE11 CE13 CE14 CE16 CE18	CT1 CT6 CT8 CT14 CT15 CT22
Potenciar o rendimiento académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	CB2 CB3	CG2 CG8	CE16 CE17	CT1 CT2
Asumir a necesidade dun desenvolvento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	CB5	CG8 CG9 CG12	CE13 CE18	CT1 CT6 CT8 CT14 CT15

Contidos

Tema	
Cara unha conceptualización da Didáctica Xeral. Estructura disciplinar.	Aproximación o concepto de Didáctica. A Didáctica como Ciencia Social e como Ciencia da Educación. Ubicación da didáctica nas ciencias da educación. Desarrollo histórico da didáctica. Panorama actual da Didáctica. A Investigación Didáctica. Construcción do coñecemento didáctico. Paradigmas de investigación didáctica. Enfoque positivista da Didáctica. Enfoque interpretativo da Didáctica. Enfoque crítico da Didáctica. A investigación no campo da didáctica. Proceso e fases da investigación.
A Didáctica como campo semántico: Estructura conceptual	O obxecto de estudo da Didáctica: A Ensinanza. O aprendizaxe. A Formación. A Instrucción. A didáctica como tenoloxia e práctica. Teorías e modelos Curriculares
Didáctica como campo de intervención: estructura operativa	O Concepto e tipos currículo. Compoñentes do curriculo. Modelos de curriculum. Factores que determinan o curriculum. Características e funcionalidade do diseño curricular no Sistema Educativo Español. Do curriculum prescriptivo ao curriculum de aula. O curriculum de Educación primaria.
O profesor como axente curricular.	Características do profesor na aula. Funcións do profesor. Competencias profesionales. A comunicación. A observación. A organización e dirección das actividades na aula
Competencias clave. Obxectivos de aprendizaxe	As competencias clave na LOMCE. Obxectivos e Competencias da ensinanza. Niveis de xeralización na definición de obxectivos. Características dos obxectivos. Selección e secuenciación de obxectivos.
Contidos.	Contidos. Concepto, características dos contidos. Tipos de contidos. Selección de contidos. Secuenciación de contidos.
Metodoloxía didáctica.	Metodoloxía didactica. O método didáctico. Principios metodolóxicos. Técnicas e estratexias de ensinanza. As Tarefas, actividades e exercicios. Compoñentes e estructura das actividades. Criterios para a selección de actividades. Actividades extraescolares e complementarias
Medios didácticos.	Medios didacticos. Funcións dos recursos no ensino. Clasificación dos medios didácticos. O libro de texto como recurso didáctico. O entorno como recurso. Os medios audiovisuales. Os medios de comunicación social. Evaluación dos medios e recursos na ensinanza. Construcción de novos recursos.
A avaliación dentro do currículo.	Paradigmas de avaliación. Fases na avaliación. Modalidades de avaliación. Técnicas de avaliación. Estándares de aprendizaxe. A avaliación da ensinanza. A avaliación do centro docente.
Diversidade e Inclusión na aula de Primaria	O plan de atención a diversidade nos centros. Adecuación do deseño curricular aos nenos con N.E.E.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	0	4
Lección maxistral	25	40	65
Aprendizaxe baseado en proxectos	10.5	44.5	55
Eventos científicos	2	2	4
Seminario	9	10	19
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Proxecto	1	0	1
Cartafol/dossier	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Nos primeiros dias de clase explicarase o programa dla materia, ofrecerase o material preciso e explicarase o manexo da plataforma TEMA.
Lección maxistral	A Lección maxistral utilizarase para a explicación dos contidos teóricos. Constitue unha actividade presencial na aula mediante a utilización de medios personais e audiovisuais. Estas leccións estructuranse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e debate, para explicar e aclarar os concetos clave tanto teóricos como prácticos. As sesións maxistrais realizaranse con todo o grupo clase co fin de o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto. Para o desenvolvemento das sesións teóricas, previo ao inicio de cada bloque de contidos, entrégase ao alumnado em MOOVI un pequeno dossier no que se inclúe: * Explicación de obxectivos e contidos. * Guión desenvolto de cada un dos temas e conceptos básicos. * Liñas xerais do desenvolvemento metodolóxico e proposta de actividades. * Prácticas relacionadas co bloque temático. * Temporalización. * Criterios e estratexias de avaliación que se seguirán nese bloque. * Documentos de lectura obrigatoria. * Bibliografía de ampliación.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL). Tratase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuio obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o diseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén um apartado de diseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co diseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros donde se realizará unha retroalimentación do proceso para correxir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso. Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI).
Eventos científicos	O alumnado poderá aportar documentación de outros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminario	A profesora organizará un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionado con unha temática da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinariedade que se produce no eido didáctico dada a complexidade do feito educativo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento da materia: * Durante a realización dos proxectos o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. * Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso tanto na relación coa profesora como cos seus compañeiros (co-avaliación). Intentaremos poñer en común os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo. Ademais disporá de probas de autoavaliación e autoreflexión co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado realizará unha proba tipo test para avaliación dos contidos conceptuais (competencias de coñecemento). Para a avaliación da proba tipo test utilizaráse a formula: Aciertos menos (erros / n □ 1). Donde n = nº de posibles respostas. Na segunda convocatoria o exame será de preguntas de desenvolvemento.	40	CB3 CB5	CG1 CG11	CE8 CE11 CE17	CT1 CT14
Proxecto	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica integrada fundamentada a nivel teórico. Este proxecto será presentado o día do exame oficial da materia. Este traballo permitirá avaliar os contidos procedimentais.	50	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG10 CG11 CG12	CE7 CE8 CE9 CE15 CE16 CE17 CE18	CT1 CT2 CT6 CT8 CT13 CT15
Cartafol/dossier	Utilizaranse rexistros observacionais para comprobar a participación do alumnado nos traballlos, a sua implicación nos mesmos e as suas actitudes de colaboración, axuda, reflexión crítica e apoio o labor de equipo (competencias saber ser e saber estar). Tamén mediante estes rexistros a profesora poderá medir a participación, implicación nos traballos, compromiso, ético, etc.. do alumnado nos traballos grupais.	10	CB2 CB4	CG5 CG8 CG9 CG10 CG12	CE9 CE11 CE13 CE14	CT9 CT14 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

La evaluación de esta asignatura se desarrolla en varios niveles y dimensiones. Partiendo del marco general de las competencias, es decir, de las capacidades, la evaluación intentará recoger y valorar aquellos aspectos relacionados con el alumnado respecto a: campo de los conocimientos, campo de los procedimientos, campo actitudinal y campo relacional.Entendemos que el equilibrio estará en que el alumnado sea capaz de dominar estas cuatro grandes dimensiones que de alguna forma contribuirá la que se me fuere de manera integral.La evaluación está diseñada en función de las siguientes características: formativa, continua, integral y final. Por lo tanto, afecta a todo el proceso de enseñanza-aprendizaje.La evaluación del proyecto tendrá dos aspectos: por un lado a justificación teórica de los distintos elementos curriculares trabajados y por otro su diseño. Para evaluar el proyecto se seguirán las siguientes normas:1.- Utilización de los conocimientos disponibles en los documentos trabajados en el aula para contrastar las propias ideas, apoyarlas y fundamentarlas.Comprensión de las ideas básicas contenidas en los materiales utilizados y analizados.2.- Expresar correctamente las ideas propias, argumentadas y demostrar capacidad de escucha y receptividad.3.- Crítica razonada de posiciones y hechos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio de la materia.4.- Claridad expositiva, habilidades de comunicación,estructura de la presentación trabajada en el aula5.- Estructura lógica de las ideas.6.- Utilización y manejo de las TIC.7.- Adecuación y coherencia entre las actividades prácticas y los contenidos teóricos.8.- Calidad de las aportaciones y expresiones de ideas innovadoras, contribuciones en el trabajo en grupo, compromiso en las diferentes tareas

9.- Planteamiento de los objetivos didácticos, adecuación a edad, el tiempo, etc.

10.- Selección del tema, secuenciación de los contenidos el largo de la unidad didáctica, adecuación a edad, el tiempo, etc.
11.- Selección de las actividades, creatividad en su elaboración, adecuación a edad y la temporalización.
12.- Diseño innovador de recursos13.- Selección de las estrategias de evaluación: actividades de evaluación, tipos y técnicas de evaluación, diseño de instrumentos, etc.El seguimiento de los grupos de trabajo se convierte en una ocasión privilegiada para introducir, por parte de la profesora, aspectos actitudinales (cooperación, responsabilidad profesional, motivación por el trabajo de maestro, etc.). Del mismo modo, en algunas fases del proyecto se le pide al alumnado que valoren su propio trabajo (autoevaluación) o el trabajo de los demás compañeros (coevaluación) para hacer una retroalimentación del proceso que permita resolver los errores en el aprendizaje el antes posible. Para la valoración de trabajo en grupo el alumnado debe cubrir una matriz de autovaloración que estará disponible en la plataforma.

La calificación final de la disciplina resultará de la integración de las distintas notas en las actividades realizadas. Deberán ser superadas todas las partes para poder obtener una calificación positiva.
Los alumnos/as que no realicen todas las actividades de evaluación obtendrán la calificación final de suspenso, aunque algunos de los ejercicios estén aprobados. Si el alumno/la realiza alguna de las actividades de curso tendrá la calificación de suspenso, ya que participó en alguna de las actividades y se realiza una evaluación continua.Si en la convocatoria de junio no fueran superadas todas las partes de la evaluación, en julio se evaluarán mediante un ejercicio escrito, la presentación de una unidad didáctica justificada y diseñada según el modelo constructivista y las prácticas de aula que pueden encontrarse en la plataforma TEMA.
ALUMNADO NO ASISTENTE: Los estudiantes no asistentes deben presentar el mismo trabajo de clase y tomar las mismas pruebas con los estudiantes asistentes. Debe presentar evidencia durante el curso del trabajo realizado.
La revisión de los exámenes será en el despacho de la profesora una vez concluida la corrección.
Pautas de mejora para la recuperaciónSerán varias las estrategias que pongamos la disposición del alumnado para su mejora, y de ser el caso, de la recuperación de la materia:l.- Tutorías donde podemos ir viendo la evolución en el aprendizaje y resolver posibles dudas2.- Ejercicios en la plataforma. Donde se podrá comprobar los avances y estado actual del rendimiento individual y de grupo3.- Pruebas de auto-reflexión y autoevaluación donde los grupos y los alumnos individualmente podrán reflexionar de forma sistemática sobre lo que estamos haciendo, los avances sobre lo aprendido, y la funcionalidad práctica de los contenidosn impartidosLos ejercicios y las pruebas para su análisis estarán en la plataforma MOOVI.
Las fechas del examen puede encontrarse en la página web de la facultad. http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CANTÓN MAYO, I y PINO JUSTE, M., **Diseño y desarrollo del curriculum**, Alianza Editorial, 2011

PINO JUSTE, M., **Metodologías activas como clave en los procesos de innovación en la escuela. En Miguel A. Santos Rego et al. Éxito Educativo: Claves de Construcción y Desarrollo**, (pp. 129-150), Editorial Tirant lo Blanch., 2019

Alvariñas-Villaverde, M.; Pino Juste, M. y Portela-Pino, I., **Neuroeducación o las nuevas coordenadas del éxito educativo.**, (pp. 151-172), Tirant lo Blanch, 2019

Bibliografía Complementaria

Pino Juste, M, **Principios y estrategias metodológicas en el diseño de programas educativos en el ámbito escolar**, (pp. 90-96), Asociación Española de Psicología Conductual, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria				
Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria			
Código	P02G120V01202			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo: - Ten un carácter instrumental porque se traballan as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a procura, tratamento, organización e representación da información. Neste sentido, serve de apoio a outras materias do plan de estudos. - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de como ensinar e como aprender na escola (6-12 anos) dentro da sociedade da información e o coñecemento. Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profes@r, de l@s alumn@s e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender en educación primaria coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, a usar novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola ... Por último, como maestr@ será necesario que sexas capaz de axudar aos nenos e nenas de 6 a 12 anos a desenvolverse neste novo ámbito tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o seu lecer e tempo libre, senón tamén para a súa formación como parte dunha cidadanía libre e responsable.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa

CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativa que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG6 CG9 CG10	CE1 CE2 CE7 CE8 CE11 CE17 CE19	CT1 CT2
Familiarizarse cos marcos lexislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación na educación primaria.	CB5	CG1 CG2 CG5 CG6	CE1 CE2 CE5 CE7 CE8 CE9	CT1 CT2

Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	CB3 CB5	CG1 CG6	CE1 CE2 CE5 CE7 CE8 CE9 CE23	CT1 CT6
Adquirir conceptos teóricos e habilidades prácticas para o emprego de habilidades que faculten ao alumno no manexo e aplicación dos novos medios tecnolóxicos e dixitais na súa formación continuada e o exercicio profesional.	CB2 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6 CG8 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE15 CE17 CE19	CT1 CT5
Construír unha base de coñecementos, actitudes e habilidades técnicas útiles para o futuro mestre no desenvolvemento da súa actividade profesional que lle permitan unha axeitada utilización dos recursos tecnolóxicos ao seu alcance, analizando e reflexionando sobre as implicacións que a devandita utilización ten no deseño e desenvolvemento curricular.	CB2 CB5	CG1 CG2 CG5 CG6 CG9 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE7 CE8 CE11 CE15 CE17 CE19	CT1 CT2 CT5 CT14 CT15 CT22
Ser quen de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características do alumnado e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.	CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE13 CE15 CE16 CE17 CE19 CE23	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT22
Identificar puntos fortes e débiles nos materiais dixitais avaliando e determinando as súas posibilidades de integración nos procesos de ensino-aprendizaxe.		CG1 CG2 CG10 CG12	CE9 CE16 CE23	CT1 CT14
Integrar os novos medios de comunicación nos procesos de ensino-aprendizaxe.	CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE7 CE8 CE11 CE17 CE19 CE23	CT1 CT7 CT14 CT15 CT18 CT22

Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadoras axustándose ás necesidades de contornas específicas.	CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE13 CE15 CE16 CE17 CE19 CE23	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT22
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación como docentes, e tomar conciencia de que o ensino é un labor de equipo.	CB2 CB5	CG5 CG6 CG9	CE16	CT8 CT9 CT12 CT13 CT15
Traballar autonomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	CB5	CG1 CG12	CE19 CE23	CT14 CT15 CT16 CT17 CT22

Contidos	
Tema	
PARTE TEÓRICA	8 temas
Tema 1: As TIC na sociedade da información	1.1. TIC: concepto e características 1.2. Sociedade do coñecemento, sociedade da información e sociedade en rede. 1.3. Características e enfoques educativos na SI e SC. 1.4. Alfabetización tecnolóxica, dixital e multimedia.
Tema 2: A integración das TIC en contextos educativos	2.1. Aspectos lexislativos e curriculares. 2.2. Desenrolo da competencia dixital. 2.3. Aspectos organizativos na integración das TIC. 2.4. O proxecto Abalar/Edixgal en Galicia e os proxectos nacionais de implantación das TIC
Tema 3: Inclusión educativa con apoio das TIC	3.1. As tecnoloxías de apoio a diversidade: tipoloxías e funcións 3.2. Experiencias de integración das TIC para a inclusión educativa
Tema 4: Metodoloxías activas con recursos tecnolóxicos para o proceso de ensino-aprendizaxe	4.1. Uso responsable de Internet na sociedade do coñecemento. 4.2. Metodoloxías activas: a gamificación na aula, a aula invertida, ABP (webquest e cazas do tesouro) e outras metodoloxías activas da aprendizaxe
Tema 5: Recursos multimedia para a educación primaria	5.1. Concepto e criterios de selección de REA nos repositorios institucionais. 5.2. Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos 5.3. Selección e avaliación de multimedias educativos 5.4. Aspectos de deseño na elaboración de materiais didácticos multimedia
Tema 6: Recursos tecnolóxicos para o proceso de ensino-aprendizaxe	6.1. Do libro de texto ao libro dixital 6.2. O encerado dixital na aula 6.3. STEAM e Robótica educativa 6.4. M-learning, dispositivos móbiles e aplicacións móbiles 6.5. Realidade aumentada vs Realidade Virtual 6.6. Impresión 3D 6.7. Videoxogos
Tema 7: A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas en educación primaria	7.1. Lectura de imaxes. A imaxe dixital 7.2. A televisión e a publicidade na aula 7.3. Utilización educativa do vídeo e do cine 7.4. Integración do cine en educación e na aula

Tema 8: A avaliación e a titoría a través das TIC	8.1. O portafolio e a rúbrica para a avaliación e seguemento de aprendizaxes 8.2. A acción titorial mediada por TIC
PARTE PRÁCTICA: As prácticas serán proxectos de traballo en equipo (só excepcionalmente individuais baixo causas debidamente motivadas) cuio produto final será un proxecto dixital que comprenderá as diferentes prácticas abordadas nas horas B da materia. Este proxecto dixital na súa totalidade ou parte del, será defendido oralmente ante o grupo-clase.	O proxecto dixital comprenderá prácticas relativas a: 1. Creación de espazos de traballo colaborativo 2. Póster dixital, infografía 3. Búsqueda, análise de REA e creación de actividades multimedia propias 4. Webquest 5. Proxecto STEAM: robótica, realidade aumentada, impresión 3D... 6. Proxecto audiovisual 7. Escape Rooms educativos e videoxogos 8. Exposición do proxecto dixital 9. ...

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	1	5	6
Flipped Learning	2	10	12
Prácticas con apoio das TIC	30	45	75
Lección maxistral	16.5	16.5	33
Cartafol/dossier	2	14	16
Exame de preguntas obxectivas	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Flipped Learning	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou en grupo.
Cartafol/dossier	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Flipped Learning	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas, ben sexa presencialmente e/ou empregando os medios telemáticos como correo electrónico, vídeoconferencia, foros de Moovi, aulas virtuais de campus remoto, despacho virtual...
Cartafol/dossier	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas, ben sexa presencialmente e/ou empregando os medios telemáticos como correo electrónico, vídeoconferencia, foros de Moovi, aulas virtuais de campus remoto, despacho virtual...
Prácticas con apoio das TIC	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas, ben sexa presencialmente e/ou empregando os medios telemáticos como correo electrónico, vídeoconferencia, foros de Moovi, aulas virtuais de campus remoto, despacho virtual...
Traballo tutelado	Orientación en pequenos grupos durante a resolución das tarefas sobre os proxectos de prácticas, ben sexa presencialmente e/ou empregando os medios telemáticos como correo electrónico, vídeoconferencia, foros de Moovi, aulas virtuais de campus remoto, despacho virtual...

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Traballo tutelado	Realización de actividades de tipo teóricas	10	CB1	CG1 CG2 CG10 CG12	CE1 CE2 CE5 CE6 CE8 CE11 CE15 CE17 CE19	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT14 CT15
Cartafol/dossier	Resultados das actividades prácticas de laboratorio en formato e-portfolio. Inclúe a defensa e a exposición do produto final.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE13 CE15 CE16 CE17 CE19 CE23	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT22
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test de elección múltiple sobre os contidos teóricos da materia.	30	CB1	CG1 CG2 CG6 CG10 CG12	CE1 CE2 CE5 CE6 CE8 CE11 CE15 CE17 CE19	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT14 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, tanto os estudantes asistentes como non asistentes (enténdese que os estudantes son asistentes quenes asistan alomenos a un 80% das sesións teóricas e prácticas, respectivamente) establécense as seguintes condicións::

1. Para aprobar a teoría é condición obrigatoria aprobar por separado o exame (1,5 puntos dos 3 puntos asignados) e as actividades correspondentes ao traballo tutelado (0,5 puntos de 1 punto asignado). De este modo, é condición ter unha puntuación mínima de 2 puntos na teoría (dos 4 puntos asignados a esta parte).

2. Para aprobar as prácticas é condición obrigatoria ter unha puntuación mínima de 3 puntos nas prácticas (dos 6 puntos asignados a esta parte).

3. Para aprobar a materia é condición obrigatoria aprobar por separado teoría e prácticas.

Conforme a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

As competencias non adquiridas serán avaliadas en 2ª convocatoria e, de non aprobarse entonces, non se gardarán as notas para a seguinte convocatoria.

Pódense consultar as datas de exames na páxina web da facultade: hhttp://fcced.uvigo.es/gl/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Raposo-Rivas, M.; Cebrián de la Serna, M. (Coord.), **Tecnologías para la formación de educadores en la sociedad del conocimiento**, 1, Pirámide, 2020

Gallego, M.J.; Raposo, M. (coord.), **Formación para la educación con tecnologías.**, 1, Pirámide, 2016

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J, **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimient**, 1, Pirámide, 2011

Bibliografía Complementaria

Raposo Rivas, M., **Novas tecnoloxias aplicadas a educacion: aspectos tecnicos e didacticos**, 1, Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo., 2002

Raposo Rivas, M. y Martínez Figueira, M.E. (coord.), **As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible.**, 1, Toxosoutos, 2012

Manuela Raposo Rivas (coord.), **TiC e TAD como obxecto de investigación e de intervención en educación**, 1, Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo., 2014

Martínez Figueira, M.E. (coord.), **TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.**, 1, Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo., 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Innovación e investigación didáctica/P02G120V01504

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:
1) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo.
2) Asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para avaliación, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.
3) Que o alumnado non asistente o comunique durante o primeiro mes de clase para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que se van seguir.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia do presente				
Materia	Historia: Historia do presente			
Código	P02G120V01203			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo Velasco Martínez, Luis			
Profesorado	Rodríguez Teijeiro, Domingo Velasco Martínez, Luis			
Correo-e	luisvelascomtnz@gmail.com teijeiro@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/historia_contemporanea			
Descrición xeral	A materia de Historia do Presente pretende introducir ao alumnado no estudio dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Humanidade a partires da segunda metade do século XX e, o tempo, que se familiarice coas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que compre destacar a localización dos acontecementos no espazo e no tempo, o manexo de fontes de información, a interpretación crítica dos datos, a conciencia de que as explicacións causais son produto da interacción dun conxunto de factores diversos, capacidade de análise e síntese ou a emisión de xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos.			

Competencias	
Código	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
CE32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
CE33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
CE37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Comprender os principios básicos da Historia e das Ciencias Sociais para ser capaz de deseñar, planificar e avaliar correctamente os procesos de ensino e aprendizaxe.	CB3	CG8 CG10	CE31 CE32 CE33 CE34 CE35 CE37	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20 CT23
Manexar diferentes instrumentos de recompilación de información e investigar en fontes diversas da Historia do Presente para ser capaz de planificar, realizar e presentar pequenas investigacións individuais e en equipo que contribúan á elaboración dun discurso crítico e razoado sobre a realidade actual.	CB3	CG8 CG11	CE31 CE32 CE33 CE34 CE35 CE37	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20 CT23
Promover o estudo da Historia e das Ciencias Sociais desde unha orientación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións públicas e privadas.		CG11		CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CB3	CG9		CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20 CT23

Contidos	
Tema	
Historia e Tempo. O cambio histórico e a súa dimensión cultural.	---
As bases do tempo presente.	As relacións internacionais (1945-1989). Evolución económica (1945-1989).
Movementos sociais e políticos na contemporaneidade.	Os movementos de contestación social. Sistemas e ideas políticas. Xénero e desigualdade social.
O mundo do presente: de 1989 á "Gran Recesión".	A posguerra fría e a Nova Orde Mundial. O mundo despois do 11-S. Das crises dos noventa á Gran Recesión.
Globalización e novos modelos culturais.	A globalización económica. A "sociedade rede": cultura e novas tecnoloxías da información. Crecemento e desenrolo sostible.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Lección maxistral	25	25	50
Obradoiro	15	20	35
Traballo tutelado	7	20	27
Presentación	1	1	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	27.5	29.5
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor, debates dirigidos, aportación personais do alumno
Obradoiro	Realización de comentarios de textos históricos e de actualidade. Traballo con fontes de información ou históricas.
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento á bibliografía especializada, aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da Historia do Presente. Deberán estar asignados inexcusablemente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Presentación	Exposición sintética na aula dos traballos realizados en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistrais, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumnado. Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (MooVi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoria no Campus Remoto, correo electrónico.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistrais, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que se desenrola a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida plantexar ó alumnado. Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoria no Campus Remoto, correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Obxectivos de aprendizaxe. Profundizar mas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que destacan: localización dos acontecimientos no espacio e no tempo, manexo de fontes de información, interpretación crítica dos datos, conciencia de que as explicacións históricas son producto da interacción de diversos factores, capacidade de analise e sintese, capacidad de emitir xuizos fundamentados sobre asuntos controvertidos. Dentro das técnicas historiográficas: manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc.	30	CB3	CG8 CG9 CG10 CG11	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16

Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva a través de una prueba de evaluación que podrá incluir tanto cuestiones de contenido teórico como comentarios de textos, mapas y gráficas. Resultados da aprendizaxe: Capacidade para reflexionar criticamente sobre aspectos importantes do Presente e sobre a construción de valores sociais, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, a discriminación e inclusión social,etc.	30		CG9		CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT14 CT20 CT23
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Seminarios : Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Traballos de aula: Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados. Resultados da aprendizaxe: Dentro das técnicas historiográficas: manexo das categorías temporais, representación de ciclos e de etapas, vocabulario específico, etc. Integración de novas tecnoloxías de información: fontes primarias e como un obxecto de estudo, alcanzando a capacidade de analizar criticamente o impacto das novas tecnoloxías e medios de comunicación	40	CB3	CG8 CG10	CE31 CE32 CE33 CE34 CE35 CE37	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20 CT23

Outros comentarios sobre a Avaliación

Valoraranse a asistencia e participación activa nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades.

Aqueles alumnos que non se acollan á modalidade presencial, cousa que deberán comunicar ao profesor responsable dentro do primeiro mes do cuatrimestre, examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bilbiografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico ou bibliográfico, que será asignado polo profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame. Este último suporá o 70% da nota final e o traballo o 30%.

Os alumnos da modalidade presencial que non realicen todas as actividades e traballos prácticos ou non acaden nestes ou no examen a cualificación de aprobado, deberán repetir na segunda convocatoria aquelas partes da materia que teñan suspensas ou ben acollerse á modalidade non presencial con idénticos requisitos aos esixidos a este alumnado.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nuñez Seixas, X.M., **Las utopías pendientes. Una breve historia del mundo desde 1945**, 1ª, Crítica, 2015

Rueda Lafond, J.C. y otros, **Historia Actual del Mundo. De la postguerra a la Cultura Global**, 1ª, Síntesis, 2016

Avilés Farré, Juan, Pardo, Rosa y Sepúlveda, Isidro., **Las Claves del mundo actual : una historia global desde 1989**, 1ª, Síntesis, 2014

Bibliografía Complementaria

Fontana, Josep, **Por el bien del imperio : una historia del mundo desde 1945**, 8ª, Pasado y Presente, 2011

Judt, Tony, **Postguerra : una historia de Europa desde 1945.**, 1ª, Taurus, 2012

Aróstegui, Julio, **La Historia vivida : sobre la historia del presente.**, 1ª, Alianza Editorial, 2004

Avilés Farré, Juan. y Sepúlveda, Isidro., **Historia del mundo actual : de la caída del Muro a la Gran Recesión**, 1ª, Síntesis, 2014

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento

Materia	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento			
Código	P02G120V01204			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alvarez Lires, Francisco Javier			
Profesorado	Alvarez Lires, Francisco Javier			
Correo-e	xabieral@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo teórico-práctico das dificultades da aprendizaxe e os trastornos de desenvolvemento. Tratamentos psicolóxicos dos mesmos e maneiras de realizar a súa prevención			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CE3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfunciones
CE4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informalas e colaborar no seu tratamento
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT16	Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Identificar as dificultades da aprendizaxe e as disfuncións da personalidade.	CG10 CE4 CT2 CE6 CT7 CE13 CT8 CT9 CT13
2. Comunicalas e colaborar no seu tratamento.	CB2 CE3 CT1 CB4 CE4 CT2 CE5 CE13

3. Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.		CG10	CE3 CE4 CE6 CE13 CE17 CE19	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT13 CT16
4. Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.	CB2 CB4	CG10	CE3 CE4 CE6 CE13 CE17 CE19	CT2 CT7 CT8 CT13 CT16

Contidos	
Tema	
As necesidades especificas de apoio educativo e a discapacidade.	Exposición de contidos e discusión guiada. Traballo dirixido polo profesor/a. Técnicas grupales participativas. Resolución de dúbidas, consulta e seguimiento de traballos. Probas orais e/ou escritas. Actividade autónoma do alumnadi
Identificación, prevención e intervención psicoeducativa nas dificultades na aprendizaxe escolar durante a educación primaria	Exposición de contidos e discusión guiada. Traballo dirixido polo profesor/a. Técnicas grupales participativas. Resolución de dúbidas, consulta e seguimiento de traballos. Probas orais e/ou escritas. Actividade autónoma do alumna
Identificación e intervención psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe asociadas a factores sociais na educación primaria.	Exposición de contidos e discusión guiada. Traballo dirixido polo profesor/a. Técnicas grupales participativas. Resolución de dúbidas, consulta e seguimiento de traballos. Probas orais e/ou escritas. Actividade autónoma do alumna
Identificación, prevención e intervención psicoeducativa dos trastornos do desenvolvemento na educación primaria	Exposición de contidos e discusión guiada. Traballo dirixido polo profesor/a. Técnicas grupales participativas. Resolución de dúbidas, consulta e seguimiento de traballos. Probas orais e/ou escritas. Actividade autónoma do alumna

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	48.5	45	93.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	26	29
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1	26.5	27.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Serán realizados baixo a supervisión do profesor, serán repartidos por grupos . Ao finalizar cada traballo o grupo que o realizou explicarao brevemente ao resto dos grupos . A elaboración do traballo, será supervisada en todo momento polo profesor , ben directamente na aula, mediante titoria ou por medios informáticos - Exposición de contidos e discusión guiada. - Traballo dirixido po lo profesor/a. - Técnicas grupais participativas. - Resolución de dúbidas, consulta e seguimiento de traballos. - Probas escritas. - Actividade autónoma do alumnado

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Traballo tutelado	Serán realizados baixo a supervisión do profesor, serán repartidos por grupos . Ao finalázar cada traballo o grupo que o realizou explicarao brevemente ao resto dos grupos . A elaboración do traballo, será supervisada en todo momento polo profesor, ben directamente na aula, mediante titoria ou por medios informáticos Exposición de contidos e discusión guiada. Traballo dirixido po lo profesor/a. - Técnicas grupais participativas. - Resolución de dúbidas, consulta e seguimiento de traballos. - Probas escritas. - Actividade autónoma do alumnado

Probas	**Descrición**
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Documentación dos traballos realizados
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas relacionados coas dificultades de aprendizaxe que o alumnado debe resolver de maneira autónoma

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Serán realizados baixo a supervisión do profesor, serán repartidos por grupos . Ao finalizar cada traballo o grupo que o realizou explicarao brevemente ao resto dos grupos. A elaboración do traballo será supervisada en todo momento polo profesor, ben directamente na aula, mediante titoria ou por medios informáticos	40	CB2 CB4	CG10	CE3 CE4 CE5 CE6 CE13 CE17 CE19	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT13 CT16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas relacionados coas dificultades de aprendizaxe que o alumnado debe resolver de maeira autónoma	40				
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Elaboración dun documento por parte do alumnado no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. O alumnado debe describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento dos datos	20	CB2 CB4	CG10	CE4 CE5 CE6	CT1 CT2 CT8 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aprovechamiento idóneo.

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo no aula virtual do curso, en formatos de código aberto ou de visores libres.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciales, xa que se valorará como condición imprescindible que o aprovechamiento e a participación sexan acomodadas. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

2ª CONVOCATORIA

O alumnado que se puido acoller ao sistema de avaliación continua na primeira convocatoria, poderá optar por realizar as actividades pendentes de avaliación positiva ou pola realización dun exame. Gardaranse as cualificacións positivas alcanzadas na primeira convocatoria, que se promediarán coas obtidas nesta, de acordo coas porcentaxes indicadas anteriormente. Devandito alumnado tamén poderá optar por realizar un exame.

O alumnado non asistente terá que realizar un exame global da materia

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

María José Fiuza Asorey y María Pilar Fernández Fernández, **Dificultades de aprendizaje y trastornos del desarrollo. Manual didáctico.**, Ediciones Pirámide. Colección "Psicología" Sección, 2014

García, J.M., Pérez, J. e Berruezo, P., **Discapacidad intelectual. Dessarrollo, comunicación e intervención**, Cepe., 2002

Marchesi, A., Coll, C. e Palacios, J. (compls.), **Desarrollo psicológico y educación 3. Trastornos del desarrollo y necesidades educativas especiales.**, Alianza, 1999

Deaño, M, **Como prevenir las dificultades del cálculo**, Aljibe, 2000

Nieto, M., **El niño disléxico: Guía para resolver las dificultades de la lectura y la escritura**, Prensa Médica Mexicana, 1982

Defiol Citoles, S., Serrano Chica, F. y Gutierrez Palma, N, **Dificultades específicas de aprendizaje**, Síntesis, 2015

Bibliografía Complementaria

Gónzalez Pienda, J. y Nuñez Perez, J.C, **Dificultades de aprendizaje escolar**, Piramide, 1998

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar				
Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar			
Código	P02G120V01205			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín González González, Salvador Guillermo			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución acomodados. Na actualidade espérase que o mestre/a desempeñe un papel de guía, titor/a, mediador/a dos procesos de aprendizaxe; que sexa un investigador activo na aula e moi crítico e reflexivo co seu labor. Esta materia é unha ferramenta esencial que o capacitará para desempéñoo destas funcións.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo

CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto escolar, familiar e social.	CB3		CE1 CE7	CT1 CT2 CT6 CT14 CT16
Coñecer e aplicar nunha proposta educativa as formulacións actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	CB2	CG2	CE5 CE16	CT1 CT6 CT11
Identificar e deseñar actuacións educativas na aula para atender a alumnado con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	CB2 CB3	CG4 CG7	CE6	CT2 CT7 CT8 CT13 CT15
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de primaria e utilizalos para xestionar o clima da aula e a instrución.	CB2 CB3	CG5	CE11	CT12
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	CB2 CB3 CB4		CE13	CT2 CT8 CT9 CT12
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación na idade escolar.	CB5	CG10	CE19	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT11 CT14 CT16

Contidos

Tema	
Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Aportacións do procesamento da información A teoría sociocultural de Vygotski. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento A teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade escolar	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuales e relacionales que favorecen a apredizaxe na escola. O profesor/a: elemento crave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
Procesos e estratexias de aprendizaxe no ámbito escolar	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
Procesos afectivos e motivación académica na idade escolar	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estrategias motivacionles.

Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación primaria	Estilos de ensino e efectividade docente. Relaciones profesor-alumno:representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interación entre alumnos e aprendizaxe escolar.
Contexto familiar,Tics e aprendizaxe escolar	O uso dos Tics e a aprendizaxe escolar. O uso dos Tics e a instrución.
Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación Técnicas de investigación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	14	21	35
Estudo previo	0	4	4
Resolución de problemas	12	15	27
Traballo tutelado	12	49	61
Seminario	5.5	8.5	14
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo previo	Resolución de actividades e traballos na aula e fora dela baixo a dirección do docente
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións idóneas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto na aula como fora dela, baixo a dirección do docente
Seminario	Entrevistas que os grupos manteñen co docente para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Seminario	Seguimento e asesoramento do traballo grupal.
Resolución de problemas	Execución das actividades de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Informes e exposicións de actividades, resolución de casos correspondentes a metodoloxía de traballos tutelados realizados na aula e fóra da mesma	15	CB2 CB3 CB4	CG2 CG4 CG5 CG7 CG10	CE13 CE19	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16

Exame de preguntas obxectivas	Preguntas con diferentes opcións de resposta	35	CB2 CB3	CE1 CE7 CE11	CT1 CT3 CT7 CT14 CT16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Preguntas sobre contidos específicos e claves da materia	15	CB2 CB3	CE1 CE7 CE11	CT1 CT3 CT7 CT14 CT16
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informes e defensa das prácticas desenvolvidas coa metodoloxía de prácticas de laboratorio	35	CB2 CG2 CB3 CG4 CB4 CG5 CB5	CE1 CE5 CE6 CE7 CE13 CE16 CE19	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado presencial:

Para o alumnado que siga a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios e contará a asistencia a clase, que tamén será obrigatoria (esíxese a asistencia regular a, polo menos, o 80% das sesións). Os traballos entregaranse na aula e subiranse á plataforma (Moovi) segundo o calendario que se estableza.

Para superar a materia será preciso que os e as estudantes obteñan en cada proba ou actividades obxecto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación establecida para cada apartado. Aquel alumnado que non supere algunha das probas ou actividades que son obxecto de avaliación poderá recuperalas na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial:

No caso de que algunha alumna ou alumno non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polos docentes terá unha avaliación das competencias básicas da materia, na primeira convocatoria e seguintes, que incluirá contidos teóricos (60% da nota final) e prácticos (40% da nota). Para superar a materia será preciso que o ou a estudante obteña en cada unha das partes (teórica e práctica) o 50% da cualificación establecida para cada parte.

Todas as datas oficiais de exames pódense consultar na WEB da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte, na sección de organización académica ou no seguinte enlace: http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso Tapia, J., **Motivar para el aprendizaje. Teoría y estrategias.**, Edebé, 1997

Coll, C. y Monedero, C., **Psicología de la educación virtual.**, Morata, 2008

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2002

Mayer, R.E., **Psicología de la Educación: Vol. II. Enseñar para un aprendizaje significativo.**, Pearson Prentice Hall., 2004

Navarro, J.I. y Martín, C., **Psicología de la educación para docentes.**, Pirámide, 2010

Rodríguez Sánchez, S., **Psicología de la Educación. Grado en Educación Infantil y Primaria.**, Pirámide, 2015

Bibliografía Complementaria

González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. y Soler, E. (coords.), **Estrategias de aprendizaje: concepto, evaluación e intervención.**, Pirámide, 2002

Mayer, R.E., **Aplicando la ciencia del aprendizaje**, Graó, 2020

Pozo, J.I., **Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje.**, Alianza, 1996

Sampascual, G., **Psicología de la Educación.**, UNED, 2001

Santrock, J. W., **Psicología de la Educación.**, McGraw-Hill, 2006

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A., **Psicología de la educación y del desarrollo para profesores.**, Pirámide, 2008

Woolfolk, A.E., **Psicología Educativa**, Prentice Hall, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/P02G120V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria				
Materia	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria			
Código	P02G120V01301			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Carballo Afonso, María Rocío			
Profesorado	Carballo Afonso, María Rocío			
Correo-e	rociocarballo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de estudo e análise da motricidade humana, baseada no aprendizaxe e no desenvolvemento motor, con especial incidencia na etapa de 6 a 12 anos.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE42	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes

CE57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
CE58	Coñecer o currículo escolar da educación física
CE59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
CE60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CE63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9	CE1 CE2 CE5 CE6 CE7 CE8 CE13 CE16 CE42 CE57 CE58 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE65	CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT16
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor	CB2 CB4	CG2 CG8 CG11	CE1 CE2 CE6 CE7 CE8	CT1 CT3 CT5 CT6 CT14 CT15 CT16
Interpretar e utilizar os diferentes instrumentos de medida e avaliación dos diferentes componentes da motricidade	CB1	CG1 CG2 CG9	CE1 CE2 CE6 CE7 CE8 CE58	CT2 CT5 CT6

Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.	CB2 CB3 CB4	CG8 CG9 CG11	CE1 CE2 CE5 CE6 CE65	CT14 CT16 CT21 CT22 CT23
Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderazgo dun grupo de persoas.	CB2 CB3 CB5	CG2	CE16 CE61 CE63 CE65	CT2 CT8 CT9 CT12 CT15 CT17 CT19 CT21
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.	CB2 CB5	CG1 CG2 CG6	CE1 CE16 CE62 CE63 CE65	CT1 CT3 CT5 CT6 CT21
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de comunicación	CB2	CG3 CG9 CG11	CE13 CE65	CT9 CT10 CT15 CT19 CT21

Contidos	
Tema	
Desenvolvemento e aprendizaxe motor:	Conceptos xerais e modelos explicativos: comportamento motor, aprendizaxe motor, desenvolvemento motor
Desenvolvemento cualitativo da motricidade:	-Cualidades perceptivas. -Cualidades coordinativas. -Habilidades motrices. -Instrumentos de avaliación -Identificación de trastornos do desenvolvemento e criterios xeráis de intervención.
Desenvolvemento cuantitativo da motricidade:	-Crecemento e cualidades físicas. -Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Lección maxistral	21	37.5	58.5
Prácticas de laboratorio	22	42	64
Presentación	6	18	24
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición de contidos e discusión guiada
Lección maxistral	Exposición de contidos e discusión guiada
Prácticas de laboratorio	Traballo dirixido pola profesora. Técnicas grupais colaborativas Actividade autónoma do alumnado
Presentación	Técnicas grupais participativas Resolución de dúbidas, consulta e seguimento de traballos

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Presentación	Orientacións iniciais da cara ao nivel inicial, nas primeiras sesións de traballo, e de forma individual nas titorías

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Prácticas de laboratorio	1. Asistencia activa as clases prácticas 2. Elaboración e posta en marcha de sesións prácticas e tarefas por parte do alumnado	30		CG1 CG2 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG11	CE61 CE62 CE63 CE65	CT2 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT17 CT19 CT21 CT22
Presentación	Presentación, exposición e posta en práctica do proxecto de traballo grupal.	20		CG1 CG2 CG3 CG5 CG8 CG9 CG11		
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas obxectivas dos contidos da materia	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG11	CE1 CE2 CE5 CE6 CE7 CE8 CE13 CE16 CE42 CE57 CE58 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63 CE65	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado tera que acadar unha nota numérica mínima de 5 puntos en cada un dos apartados avaliables, es dicir, se non se supera a materia, ls competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria, as datas de exame pódense consultar na web da Facultade no apartado de organización académica (http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0.)

O alumnado que non supere a materia nas dúas convocatorias do curso académico, terá que presentarse con toda a materia no año seguinte.

Avaliación global:- O alumnado que non teña optado á avaliación continua (non acada o porcentaxe de asistencia nas sesións prácticas), realizará unha avaliación global nas datas oficiais.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

OÑA SICILIA, A., **Control y aprendizaje motor**, 1º, Síntesis, 1999

CASTAÑER, M. Y CAMERINO, O., **Manifestaciones básicas de la motricidad**, 1º, Edicions de la Universidad de LLeida, 2006

DA FONSECA, V., **Manual de observación psicomotriz : significación psiconeurológica de los factores psicomotores**, 1º, INDE, 1998

GRANDA, J. y ALEMANY, I., **Manual de aprendizaje y desarrollo motor : una perspectiva educativa**, 1º, Paidós, 2002

RUIZ PÉREZ, L., **Desarrollo, comportamiento motor y deporte**, 1º, Síntesis, 2001

RIGAL, R., **Educación motriz y educación psicomotriz en Preescolar y Primaria**, 1º, INDE, 2006

Bibliografía Complementaria

DIAZ LUCEA, J., **La Enseñanza y aprendizaje de las habilidades y destrezas motrices básicas**, 1º, INDE, 1999

PELLICER, I., **NeuroEF: la revolución de la educación física desde la neurociencia.**, 1º, INDE, 2015

PARRA, J., **Actividades prácticas, creativas y útiles para las clases de Educación Física**, 1º, Pila Teleña, 2019

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ciencias experimentais				
Materia	Ciencias experimentais			
Código	P02G120V01302			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Serrallé Marzoa, José Francisco			
Profesorado	Serrallé Marzoa, José Francisco			
Correo-e	jfserralle@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral	Se tomamos en consideración os referentes que neste momento existen acerca das tendencias ao redor da titulación que marca o EEES, como son o estudo das competencias específicas de formación disciplinar e profesional do Libro Branco (ANECA) do Título de Grao de Educación Primaria na área de Ciencias Experimentais. Obsérvase que as competencias máis valoradas aluden a aspectos vinculados directamente co desenvolvemento didáctico da área, xunto á imprescindible formación en ciencias experimentais, está o coñecemento dos obxectivos da educación primaria "Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia"; así como os contidos curriculares da área troncais de Ciencias da Natureza. As competencias específicas para a área de Ciencias Experimentais, exponse en termos de obxectivos na proposta de Título Universitario de Grao segundo RD 55/2005, de 21 de xaneiro de Mestre de Educación Primaria. Os coñecementos científicos intégranse no currículo para proporcionar ao alumnado as bases dunha formación científica e tecnolóxica que contribúa a desenvolver as competencias necesarias para comprender a realidade, desenvolverse na vida e interactuar co seu medio natural -a docencia-. O coñecemento competencial integra un coñecemento de base conceptual (saber dicir), un coñecemento relativo ás destrezas (saber facer) e un coñecemento con gran influencia social e cultural, que implican un conxunto de valores e actitudes (saber ser). Neste contexto normativo, as universidades van seguir sendo competentes na formación inicial do profesorado e van seguir contribuíndo substancialmente ao perfil profesional do profesorado novel de Educación Primaria. Neste marco proponse o deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é *corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios (Knowledge - Prior - Study - Inventory o KPSI), rúbricas ou matrices de valoración e mapas conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos mapas conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización. A iniciativa de propiciar o ámbito da denominada □educación STEM□ (science - technology □ engeneering □ mathematics) para a cualifiación para ensinanza das ciencias; no que podemos referir os informes do Research Council dos Estados Unidos (2009), a National Science Foudation USA (2011), a STEM Education Coalition EE.UU. (2012) e, no caso da Unión Europea, as accións en execución da □Sciencie in society□ (2011) e a □European Schoolnet□ (2012) do Directorate General de Research & Innovatión da Comisión Europea, ten unhas repercusións na formación universitaria do futuro profesorado. O que é refrendado polas útimas actuacións da Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional da Xunta de Galicia e do Ministerio de Educación e Formación Profesional, como: A evolución da integración educativa das TIC no momento actual, co desenvolvemento de iniciativas gobernamentais como os proxectos □ABALAR□ e o □E-DIXGAL□ coa dotación de libros electrónicos en tabletas ao alumnado de primaria para uso no centro y no seu fogar. A resolución do 13 de xuño de 2017, pola que se convoca a participación no programa de innovación educativa "Club de Ciencia" para centros docentes públicos de ensino non universitario. A posta en marcha nos centros educativos galegos do programa□Creando Código□, co que se procura afondar nas competencias dixitais STEM (Ciencias, Tecnoloxía, Enxeñaría e Matemática) do alumnado de Infantil, Primaria e ESO. O programa de innovación educativa polo que se introduce a □Robótica en Primaria□ na que alumnado traballará con kits de robótica, no que obxectivo último é favorecer a iniciación do alumnado, xa desde idades temperáns, na experiencia de programación básica, robótica e construción. O material estará conformado por seis robots de uso educativo adecuados ás idades do alumnado; seis kits de construción, que permitirán a realización dun mínimo de cinco proxectos diferentes; así como un manual de uso e guía didáctica. A Resolución do 12 de xuño de 2018, pola que se regulaba o bacharelato de excelencia en Ciencias e Tecnoloxía (STEMbach), de xeito experimental e a súa continuidade no curso 2019/20020.

Competencias
Código

CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
CE26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
CE27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
CE28	Valorar as ciencias como un feito cultural
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE30	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes

CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender os principios básicos, as leis fundamentais, os modelos, os marcos teóricos e as metodoloxías das ciencias experimentais ao longo da historia e os seus niveis de desenvolvemento actuais.	CB1	CG1 CG3 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Comprender, analizar e avaliar o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos na aprendizaxe das ciencias experimentais, seleccionar e desenvolver recursos didácticos apropiados para a adquisición de competencias polo alumnado.	CB1 CB2 CB3	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG10 CG11 CG12	CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Identificar e comprender as similitudes e diferenzas entre a construción do coñecemento científico-tecnolóxico e a aprendizaxe da ciencia na escola; relacionando os aspectos físico-químicos, biolóxico-xeolóxicos e tecnolóxicos coa contorna próxima e a vida cotiá do alumnado.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, tecnoloxía, sociedade e medio ambiente; valorando as ciencias experimentais como un feito cultural, promover actitudes e condutas cidadás para buscar un futuro sustentable en igualdade de xénero.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Contidos	
Tema	
1. As Ciencias Experimentais. Xénese e desenvolvemento da ciencia como feito cultural.	As ciencias experimentais. Ciencia, tecnoloxía, xénero, sociedade e medio ambiente. A experimentación na aula-laboratorio e nas saídas didácticas ao contorno. A correlación dos descubrimentos experimentais e as achegas científicas na vida cotiá.
2. Metodoloxía científica e educación	Fundamentos do ensino das ciencias experimentais na educación primaria. A ciencia escolar. O decreto de currículo da comunidade autónoma para a educación primaria. A programación didáctica. O traballo práctico na aprendizaxe das ciencias experimentais. Observación e experimentación. Iniciativas complementarias: o club de ciencias e o bacharelato STEM.

3. A materia e a súa diversidade na Natureza.	A realidade macroscópica: propiedades. Magnitudes cualitativas e cuantitativas. Masa e volume. Os estados da materia e os cambios físicos. Os cambios químicos: as reaccións. Unidades fundamentais: elementos e sustancias, mesturas e compostos. (enfoque físico, químico, biolóxico e xeolóxico). Substancias naturais e artificiais. Polución e contaminación ambiental.
4. As interaccións fundamentais.	Forza, traballo e potencia. Enerxía, formas e mecanismos de transferencia. Calor e radiación. Fontes e sumideiros de enerxía. Entalpía e entropía. A gravitación universal. O Universo: cosmos e caos. A evolución do Universo. A estrutura submicroscópica da materia: átomos e moléculas, partículas e subpartículas. Teorías de interpretación e de unificación das ciencias. (enfoque físico, químico, biolóxico e xeolóxico).
5. Máquinas e tecnoloxías	Máquinas elementais: vantaxe mecánica e rendemento. Dispositivos e sistemas tecnolóxicos: sensores e actuadores. Control e automatismo: robótica,algorítmica e programación. Comunicacións e informacións dixitais: redes e internet. Learning machine, big data e intelixencia artificial.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	10	15
Prácticas de laboratorio	14	25.2	39.2
Aprendizaxe baseado en proxectos	2	3.9	5.9
Lección maxistral	9	21.6	30.6
Resolución de problemas	14	23.8	37.8
Debate	4.5	9	13.5
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Elaboración dun informe sobre unha cuestión científica ou situación problema de carácter experimental.
Prácticas de laboratorio	Realización participativa de actividades experimentais individuais e en pequeno grupo na aula-laboratorio.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Formulación e desenvolvemento dunha actividades de investigación científica e súa plasmación no deseño dunha actividade experimental ou simulacións dixital interactiva.
Lección maxistral	Actividade autónoma da alumna e do alumno, a partir do rexistro de información exposta e da formulación de preguntas e achegas.
Resolución de problemas	Estudo científico de situacións problema abertas, hipotéticas e experimentais, realizando os cálculos e formulando propostas críticas de solucións.
Debate	Técnicas grupais participativas de exposicións individuais en pequeno grupo e en gran grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Debate	Monitorizaranse as intervencións de cada alumna e alumno nos debates grupais de aula.
Traballo tutelado	Cada alumna e cada alumno reflictirá na aula virtual o seu diarío de aula, que incluirá as súas dúbidas sobre as actividades realizadas.
Prácticas de laboratorio	A persoa alumna, no pequeno grupo de traballo, formulara as súas cuestións, achegas e suxestións.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Cada alumna e cada alumno reflictirá na aula virtual o seu traballo de desenvolvemento do proxecto de investigación realizado.
Lección maxistral	A partir da exposión e a presentación temática de aula, o alumnado formulara as preguntas e suxestións de continuidade.
Resolución de problemas	Cada alumna e cada alumno reflictirá na aula virtual o seu caderno de aula coas resolucións de situacións problema abertas de caracter científico, hipotéticas e experimentais, desenvolvidas ao longo do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Avaliación continua a través do seguimento da alumna e do alumno, cos seguintes resultados de aprendizaxes: 1º)- Comprender, analizar e desenvolver, a terceiro nivel de concreción, o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos na aprendizaxe das ciencias experimentais. 2º)-Comprender, analizar e desenvolver, a terceiro nivel de concreción, o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos na aprendizaxe das ciencias experimentales. 3º)- Buscar, coñecer e utilizar recursos didácticos, os equipamentos tecnolóxicos e as metodoloxías docentes para a ensinanza das ciencias na educación primaria; deseñando e avaliando a posta en práctica de actividades na aula-laboratorio e no contorno próximo do centro educativo.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT22 CT23
Prácticas de laboratorio	Avaliación continua individual a través da exposición de traballos realizados, individualmente e en pequeno grupo; cos seguintes resultados de aprendizaxes: 1º)- Resolver situaciones problema experimentais, de maneira científica, identificando as condicións e os datos significativos, as incógnitas as relacións conceptuais e matemáticas que se poden establecer. 2º)- Identificar e comprender as similitudes e as diferencias entre a construción do coñecemento científico-tecnológico e a aprendizaxe da ciencia na escola; relacionando os aspectos físico-químicos, biolóxico-xeolóxicos e tecnolóxicos co contorno próximo e coa vida cotiá do alumnado. 3º)- Comprender, analizar e desenvolver, a terceiro nivel de concreción, o deseño curricular actual da educación primaria; identificando a complexidade dos procesos educativos na aprendizaxe das ciencias experimentais. 4º)-Buscar, conocer e utilizar recursos didácticos, os equipamentos tecnolóxicos e as metodoloxías docentes para a ensinanza das ciencias na educación primaria; deseñando e avaliando a posta en práctica de actividades na aula-laboratorio e no contorno próximo do centro educativo.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT22 CT23
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación global final do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos, ao terminar o curso, que comprenderá a realización individual obrigatoria dunha exame presencial, consistente na resolución dun cuestionario tipo test sobre os contidos da materia, referentes á comprensión dos principios básicos, as leis fundamentais, as teorías científicas e as metodoloxías de desenvolvemento das ciencias experimentales ao longo da historia ata os seus niveis actuais.	40	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT22 CT23

Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación global final do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos, ao terminar o curso, que comprenderá a realización individual obrigatoria dunha exame presencial, consistente na resolución de situacións problema abertas de carácter científico, hipotéticas e experimentais, referentes aos contidos da materia que demostren a comprensión dos principios básicos, as leis fundamentais, as teorías científicas e as metodoloxías de desenvolvemento das ciencias experimentais.	40	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT20 CT22 CT23

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Na bibliografía inclúese a referencia completa do libro titulado Ciencia para educadores. O uso deste libro é unha fonte documental para realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir á sesión lectivas de aula e de aula-laboratorio nun 80% do tempo presencial, cun aproveitamento idóneo.
- **PERSOAS NON ASISTENTES:** todas aquelas alumnas e alumnos que non acaden o 80% das asistencias deberán realizar as respectivas dúas probas de resposta longa (exames de aspectos teóricos e de aspectos prácticos). Para opter unha avaliación positiva é preciso obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10 en cada unha das dúas probas, e a súa nota sera a media arimética d e ámbalas dúas cualificacións.
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para obter unha avaliación contínua positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan acomodadas.
- **DATAS DE EXAMES:** consultaranse na páxina web da facultade no apartado de organización académica (**http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=60,0,0,1,0,0**)
- **1ª CONVOCATORIA**:A cualificación final (nota) será obtida, por avaliación continua, mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares (notas) dos traballos de aula, das prácticas de laboratorio e das probas presenciais, realizadas ao longo do curso. En todo caso será necesario alcanza unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada un dos apartados establecidos de: Traballos de aula, Prácticas de laboratorio e Proba presencial individual.
- **2ª CONVOCATORIA**: gardaranse todas as cualificacións parciais (notas) positivas dos traballos de anual e das prácticas de laboratorio, obtidas pola alumna ou polo alumno durante todo o curso, que ponderadas segundo as porcentaxes anteditos (10% e 10%, respectivamente) serán acumuladas sumativamente nunha cualificación única (nota), a que promediará (ao 80 %) coa cualificación (nota) de probas escrituras presenciais desta convocatoria.
- Se a alumna ou o alumno manifesta expresamente, por escrito na cabeceira da primeira folla de exame desta segunda convocatoria, o seu desexo de que non sexan tidas en conta estas notas, a súa cualificación final será unicamente a nota derivada da corrección desta proba.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GARRIDO, J.M.; PERALES, F.J.; GALDÓN. M., **Ciencia para educadores .**, 1ª, Pearson Educación, 2008

CAÑAS, A.; MARTÍN-DÍAZ, M.J. & NIEDA, J., **Competencia en el conocimiento y la interacción con el mundo físico.**, 1ª, Alianza Editorial., 2009

ONTORIA, A. et al., **Mapas Concepturales. Una técnica para aprender.**, 1ª, Narcea Ediciones, 2011

GONZÁLEZ GARCÍA, F.M., **El Mapa Conceptual y el Diagrama UVE.**, 1ª, Narcea Ediciones, 2008

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias experimentais I/P02G120V01402
Didáctica das ciencias experimentais II/P02G120V01502

Outros comentarios

Ver apartado de avaliación

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua española				
Materia	Lingua española			
Código	P02G120V01303			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Fernández Soneira, Ana María			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A lexislación actual esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, nesta materia traballaranse as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
CE52	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo

CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5	CE50	CT1 CT2 CT7 CT9 CT10 CT12 CT17 CT19
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1	CG1 CG2 CG4 CG7	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE49 CE52	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13 CT14 CT15 CT20
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	CB1 CB2 CB3	CG3 CG4 CG5 CG7	CE43 CE50 CE52	CT11 CT13 CT14 CT15 CT20
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e *comunicativas.	CB2	CG1 CG2	CE43 CE44 CE46 CE47 CE49	CT7 CT14 CT17
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CB4	CG2	CE46 CE48	CT1 CT3 CT12
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	CB4		CE46 CE48	CT1 CT7 CT14
Coñecer a *fonología, a fonética e a ortografía da lingua española.	CB1 CB2	CG1	CE43	CT1 CT3 CT7 CT14
Coñecer e saber usar a gramática do español.	CB1 CB2	CG1	CE43	CT1 CT7 CT14 CT16
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da *semántica, a *lexicología e a lexicografía do español.	CB1 CB2	CG1	CE43	CT1 CT7 CT9 CT14 CT16

Contidos

Tema	
1. Introducción ás ciencias da linguaxe e á comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (*PEA-UNESCO) 1. 4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia

2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcrición. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcrición. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. Lexicoloxía, lexicografía e semántica. 4.2. Relacións léxico-semánticas 4.3. Neoloxismos e creación de palabras

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	12.5	0	12.5
Presentación	6	25.5	31.5
Resolución de problemas de forma autónoma	2	12	14
Lección maxistral	28	40	68
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Presentación	Exposición durante as horas prácticas e por grupos de traballo no que se poñan en práctica os contidos explicados.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades previstas para ser realizadas polos alumnos de maneira autónoma e fora da aula que serán corrixidas polo profesor de maneira individual.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	No horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada.
Resolución de problemas	No horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada.
Resolución de problemas de forma autónoma	No horario de titorías establecido ao efecto ou mediante cita acordada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Presentación	Realización de traballos tutelados e presentación dos resultados	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52	CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20
Resolución de problemas de forma autónoma	De forma autónoma e non autónoma: Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario (20 %) Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos (20%)	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52	CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia dende unha perspectiva aplicada e didáctica.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE49 CE52	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13 CT14 CT15 CT16 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

O alumnado que siga a avaliación continua terá que entregar todas e cada unha das probas para poder ser avaliado nesta modalidade.

No caso de que non superasen a materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Neste caso a avaliación realizarase mediante un exame.

O alumnado que non siga a avaliación continua será examinado de todos os contidos da materia mediante un exame.

AVISO: a detección de plaxio nalgún dos traballos propostos suporá a perda do dereito á avaliación continua.

As datas dos exames pódense consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na sección "Organización académica" (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Escandell Vidal, M. V., **Apuntes de semántica léxica**, UNED, 2007

Escandell Vidal, M. V., **La comunicación**, Gredos, 2005

Fernandez Planas, A. Mª, **Así se habla. Nociones fundamentales de fonética general y española**, Horsori, 2005

Lozano, G., **Cómo enseñar y aprender sintaxis**, Cátedra, 2012

Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española (3 vols.)**, Espasa, 2010/2011

Varela Ortega, S., **Morfología léxica: La formación de palabras**, Gredos, 2005

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas e a súa didáctica I				
Materia	Matemáticas e a súa didáctica I			
Código	P02G120V01304			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Marta Gutierrez Rodriguez, Ixchel Dzohara			
Profesorado	Gutierrez Rodriguez, Ixchel Dzohara Pérez Rodríguez, Marta			
Correo-e	ixchel.dzohara.gutierrez.rodriguez@uvigo.es martapr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta materia o alumnado adquirirá as competencias e coñecementos necesarios do área das matemáticas para o desenvolvemento da súa profesión.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)
CE39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
CE40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
CE41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
CE42	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna

CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT14	Razoamento crítico
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT18	Creatividade
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Adquirir competencias matemáticas básicas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG10	CE38	CT1 CT7 CT9 CT12 CT14 CT16
2. Coñecer o currículo escolar de matemáticas en Educación Primaria. Coñecer erros e dificultades que se poden presentar en o proceso de ensino-aprendizaxe de as matemáticas	CB2 CB3	CG1 CG2 CG3 CG4 CG10 CG12	CE39 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22
3. Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Desenvolver a autoconfianza no uso das matemáticas, estima e o gusto por esta asignatura	CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG9 CG10 CG12	CE40 CE41 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22
4. Saber traballar en equipo para deseñar e resolver problemas, reflexionar sobre a práctica docente e a formación permanente en matemáticas. Plantexar e resolver problemas vinculados coa vida cotia.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG5 CG7 CG10 CG12	CE40 CE41 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22

7. Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces de o coñecemento científico.	CB2	CG3 CG4 CG12	CE41	CT1 CT3 CT6 CT8 CT9 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22

Contidos	
Tema	
1. Números e operacións: conceptos previos	Introdución. Conxuntos
2. Clasificación e ordenación	Relacións. Relacións de equivalencia e de orde
3. Os números naturais	Números naturais. Operacións. Algoritmos
4. Sistemas de numeración	Sistemas de numeración. Operacións con sistemas de numeración posicionais
5. Divisibilidade	Divisibilidade. Máximo común divisor. Mínimo común múltiplo.
6. As fraccións e os números decimais	Números enteiros. Números racionais. Números decimais
7. Os problemas aritméticos	Estratexias

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Resolución de problemas	13	30	43
Traballo tutelado	7.5	13.5	21
Resolución de problemas de forma autónoma	0	2	2
Lección maxistral	27	27	54
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	24	28
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de un problema ou exercicio relacionado con a materia impartida.
Traballo tutelado	Deseño de actividades tendo en conta unha ou varias competencias do Decreto do currículo de matemáticas na Educación Primaria.Utilizarase Aprendizaxe colaborativa como metodoloxía integrada na actividade. De forma voluntaria e sempre que se dean as condicións necesarias poderase realizar o traballo tutelado sobre prácticas de campo. Nas prácticas de campo realízanse actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores.Utilizarase Aprendizaxe Colaborativa e Aprendizaxe-Servizo como metodoloxía integrada na actividade.
Resolución de problemas de forma autónoma	Propoñeranse exercicios e problemas relacionados con a materia impartida que os estudantes deben resolver (en grupo) de forma autónoma. Utilizarase Aprendizaxe colaborativo como metodoloxía integrada en a actividade.
Lección maxistral	Exposición de os contidos de a materia por parte de o docente que se ilustran con numerosos exemplos e aplicacións.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de titoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)

Actividades introdutorias	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Resolución de problemas	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Resolución de problemas de forma autónoma	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas de desenvolvemento	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Avaliaranse os seguintes aspectos: a) Obradoiros b) Actividades didácticas O apartado a) avaliarase mediante algúns dos seguintes aspectos: - Avaliación e reflexión individual sobre a práctica de campo. - Proba-exame de preguntas obxectivas. O apartado (b) avaliarase mediante a realización de actividades prácticas na aula sobre os contidos correspondentes ás sesións.	20	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG12	CE39 CE40 CE41 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22
Resolución de problemas de forma autónoma	c) Realización e defensa en grupo de exercicios básicos sobre os contidos correspondentes ás clases maxistrais. A avaliación deste apartado realizarase por pares.	10	CB1 CB5	CG10		CT7 CT9 CT16
Exame de preguntas de desenvolvemento	d) Realización de dúas probas parciais (35% cada unha) sobre os contidos correspondentes ás clases maxistrais. A avaliación deste apartado consta das seguintes partes: - Cuestións breves teórico-prácticas 20% - Solución de problemas 80%	70	CB1	CG10		CT1 CT7 CT14 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un examen ou no modo no que se estableza na guía docente).
- De non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

- Todos os estudiantes que se presenten a algunha das duas probas parciais ou que realicen algunha das entregas de exercicios enténdese que seguen a materia de forma presencial e polo tanto deberán de seguir o procedemento de avaliación descrito anteriormente.

- Se un estudante non realiza algunha de as entregas de exercicios ou de os traballos tutelados ou non se presenta a algunha das probas, asignaráselles unha cualificación de 0 puntos nelas.
- **Requisitos mínimos para superar a materia:**

  P1: nota parcial I (sobre 10); P2: nota parcial II (sobre 10); E: nota media resolución de problemas (sobre 10)

  - P1, P2>=2,5
  - (P1+P2)/2>=4
  - E>=4

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

Avaliación teórica-práctica

Descrición: Realización de unha proba obxectiva con dous partes: unha de carácter teórico-práctico e outra en a que se resolverán exercicios prácticos. En esta proba recolleranse os contidos correspondentes as sesións maxistrais e á resolución de problemas.

Cualificación: 80%.

Competencias evaluadas: CB1, CG10, CT1, CT7, CT14, CT16

Avaliación de o traballo:

Descrición: Deseño de actividades prácticas tendo en conta unha ou varias competencias do Decreto do currículo de matemáticas en a Educación Primaria

Cualificación: 20%

Competencias evaluadas: CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG3, CG4, CG5, CG7, CG10, CG12, CE39, CE40, CE41, CE42,

CT1, CT2, CT3, CT6, CT7, CT8, CT9, CT12, CT14, CT16, CT18, CT21, CT22

PROCESO DE CUALIFICACIÓN DE ACTAS

- Na avaliación de asistentes da 1ª edición de actas, **en caso de non cumprir** os requisitos mínimos para superar a materia, a cualificación en actas será:

  min(4,(P1+P2)/2)

- Na avaliación de asistentes da 1ª edición de actas, en caso de cumprir os requisitos mínimos para superar a materia, a cualificación en actas será:

  max (0.8 x (P1+P2)/2, 0.7 x (P1+P2)/2 + 0.1 x E) + 0.2 x T

  P1: nota parcial I (sobre 10); P2: nota parcial II (sobre 10); E: nota media resolución de problemas (sobre 10); T: nota traballo (sobre 10)

As datas oficiais de os exames poden ser consultadas en a páxina web de a facultade (http://fcced.uvigo.é/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Godino J. D. Y otros, **Didáctica de las Matemáticas para Maestros**, 2004
Godino J. D. Y otros, **Matemáticas para Maestros**, 2004
Hidalgo Alonso, S., **Las matemáticas en el título de maestro**, 1ª, L. Diagonal, 1997
Nortes Checa, Andrés, **Matemáticas y su Didáctica**, Diego Marín Librero Editor, 1993
Nortes Checa, Andrés, **700 problemas de Matemáticas y su Didáctica**, Diego Marín Librero Editor, 2007

Orton, A., **Didáctica de las matemáticas**, 1ª, Morata, 1990
Varios (colección), **Matemáticas: Cultura y aprendizaje**, Síntesis,

Bibliografía Complementaria

Nortes Checa, Andrés, **Actividades prácticas de matemáticas y su didáctica 1**, Editorial CCS, 2013

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xeografía				
Materia	Xeografía			
Código	P02G120V01305			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pazo Labrador, Alberto José			
Profesorado	Pazo Labrador, Alberto José			
Correo-e	apazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de que o alumno adquira os coñecementos, habilidades e destrezas necesarias para comprender e coñecer os aspectos elementais dos fenómenos xeográficos, físicos e humanos e os seus interrelaciones, así como a súa proxección na *docencia. Trátase tamén de que o alumno desenvolva as súas capacidades de análises e de sínteses e o *razonamiento espacial, fundado na *multicausalidad dos procesos xeográficos.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
CE32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
CE33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos

CE37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía	CB1 CB2	CG1 CG11	CE14 CE29 CE31 CE32	CT2 CT14 CT15 CT23
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos	CB1 CB2	CG1 CG4	CE31 CE32	CT1 CT2 CT3 CT13 CT14 CT15 CT23
Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	CB3	CG5 CG10 CG11	CE33 CE48	CT1 CT3 CT6 CT9 CT14 CT16 CT23
Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural	CB1 CB4	CG3	CE13 CE33 CE34	CT3 CT7 CT8 CT13 CT15 CT20 CT23
Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	CB3	CG3 CG7 CG8 CG9	CE14 CE23 CE35	CT7 CT8 CT9 CT13 CT14 CT23
Desenvolver e avaliar contidos do curríiculo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes entre os estudantes	CB2	CG11	CE13 CE37	CT7 CT8 CT9 CT16 CT18
Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria	CB1 CB2 CB4	CG6 CG11	CE29 CE37	CT5 CT6 CT7 CT16 CT17

Contidos

Tema

1. BLOQUE 1. A situación no espazo e a representación	A Terra no Universo e os seus movementos. As consecuencias xeográficas. As representacións da Terra.
2. BLOQUE 2. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais	A Hidrosfera. O sistema climático. As formas do relevo terrestre. A Biosfera.
3. BLOQUE 3. As consecuencias xeográficas da acción humana	A poboación do mundo e os seus problemas. O proceso de urbanización e os caracteres actuais da cidade. A globalización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Resolución de problemas	6	21	27
Estudo previo	5	13	18
Traballo tutelado	9	21	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Resolución de problemas	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto
Estudo previo	Lectura e análise do material proporcionado previamente polo profesor
Traballo tutelado	Realización, en grupo, dun comentario exhaustivo dunha folla do Mapa Topográfico

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante *tutorías presenciais ou ben virtuais, a través do correo electrónico, sala virtual, foros de *moovi, etc.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe, mediante *tutorías presenciais ou ben virtuais, a través do correo electrónico, sala virtual, foros de *moovi, etc.
Estudo previo	Resolución de dúbidas que expoña o material proporcionado ao alumno mediante *tutorías presenciais ou ben virtuais, a través do correo electrónico, sala virtual, foros de *moovi, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Resolución de problemas	Presentación dos traballos realizados na aula (comentarios, reflexións, análises). Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instrutiva e cultural - Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria	10	CB2 CB3 CB4	CG3 CG5 CG6 CG10 CG11	CE13 CE35 CE48	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT14

Estudo previo	Asistencia e participación en clase Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía - Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	5	CB1 CB3 CB4	CG1 CG8	CE13 CE48	CT1
Traballo tutelado	Presentación do traballo realizado acorde ás pautas propostas. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria	15	CB2 CB3 CB4	CG3 CG5 CG10 CG11	CE13 CE48	CT1 CT2 CT3 CT6 CT9 CT14 CT16
Exame de preguntas de desenvolvemento	Tres probas teóricas sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía -Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	35	CB1 CB4	CG1 CG7 CG9	CE31 CE32 CE48	CT1 CT3 CT14 CT20 CT23
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tres probas prácticas sobre aspectos tratados no temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico - Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes entre os estudantes	35	CB1 CB4	CG3 CG8 CG10 CG11	CE23 CE33 CE37 CE48	CT1 CT2 CT3 CT7 CT14

Outros comentarios sobre a Avaliación

As probas teóricas e prácticas, os traballos de aula, tutelado e demais actividades serán *liberatorias. No exame final (oficial) faranse as partes que queden pendentes, no seu caso. En caso de non asistir e non realizar as actividades, ou non realizar as probas correspondentes, faranse todas no exame final (oficial). Para obter un aprobado na cualificación final é CONDICIÓN NECESARIA superar as probas teóricas e prácticas. A realización das demais actividades por si soas, aínda que numericamente permítano, non será suficiente para conseguir o aprobado final. Da mesma maneira, o aprobado da parte teórico-práctica non bastará para o aprobado final sen a realización e superación das demais actividades

As probas teóricas e prácticas non se compensarán entre si de face á nota final; é preciso aprobar o tres partes de maneira independente. Os contidos teórico-prácticos de cada proba serán os seguintes: na primeira, os do bloque 1; na segunda, os do bloque 2; na terceira, os do bloque 3.

Ás probas parciais teórico-prácticas só se poderán presentar aqueles alumnos que entregasen unha ficha debidamente cuberta dentro do primeiro mes.

Na segunda convocatoria, xullo, e demais convocatorias extraordinarias, deberá facerse un exame global da materia. Non se conservarán as notas de eventuais partes aprobadas. Soamente conservaranse, en caso de realizarse na aula, as cualificacións das actividades das clases *B. De non realizar estas actividades, deberán realizarse nese exame.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo que se estableza na guía docente). As mesmas condicións de avaliación xerais rexen para aqueles alumnos que, por algunha razón, non poidan asistir regularmente a clase

As datas dos exames poden consultarse na páxina web da Facultade, na ligazón http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUILERA ARILLA, M.J. y otros, **Geografía General I. Geografía Física**, UNED, 2013

AGUILERA ARILLA, M.J., **Geografía General II. Geografía Humana**, UNED, 2014
ALONSO, J. y otros, **Geografía. Curso de Acceso**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2000
BIELZA DE ORY, V. (ed.), **Geografía General**, 3ª ed., Taurus, 1993
PAZO LABRADOR, A.J., **Nocións básicas del Xeografía Xeral Física para Mestres. As consecuencias humanas dos procesos naturais**, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 2007
TROITIÑO TORRALBA, N.L., **Geografía General**, Centro de Estudios Financieros, 2011

Bibliografía Complementaria

ALBET, A. y BENEJAM, P., **Una Geografía Humana renovada. Lugares y regiones en un mundo global**, ICE de la Universitat Autónoma de Barcelona-Vicens, 2000
PLANS, P., **Geografía Física, Geografía Humana.**, EUNSA, 1993
ROMERO, J. (coord.), **Geografía Humana**, Ariel, 2004
ESTÉBANEZ, J. y otros (1992), **Geografía Humana**, Cátedra, 1992
LÓPEZ BERMÚDEZ, F. y otros, **Geografía Física**, Cátedra, 1992
ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Geografía Humana. Sociedad, Economía y Territorio**, Ed.. Universitaria Ramón Areces, 2005
ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Glosario y prácticas de Geografía Humana.**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2006
ZÁRATE MARTÍN, M.A. y RUBIO BENITO, M.T., **Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2011
MURPHY, A.B., **Geografía. ¿Por qué importa?**, Alianza Editorial, 2020
PIQUERAS, J., **Introducción a la Geografía**, Universitat de Valencia, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias sociais/P02G120V01503

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Ciencias experimentais/P02G120V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia do presente/P02G120V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das artes plásticas e visuais				
Materia	Didáctica das artes plásticas e visuais			
Código	P02G120V01401			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Casal, Cristina			
Profesorado	Varela Casal, Cristina			
Correo-e	cristinavarelacasal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade primeira da didáctica das artes plásticas e visuais é proporcionar ao alumnado unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións de arte nos seus diversos ámbitos e territorios, (como concepto ampliado), como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos/as nenos/as (de 6 a 12 anos). A tarefa é construír o sustrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formáis que armen ao alumnado dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenvolver ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no eido da educación primaria. Traballaremos no obradoiro con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultáneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas convivirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas coas que abordaremos posibilidades de traballo vinculadas ás linguaxes actuais próximas e intuitivas para os rapaces cos que os nosos/as alumnos/as terán que traballar. As rutinas habituais durante o curso académico alternarán a producción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CE54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
CE55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
CE56	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo

CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.	CB3	CG11	CE53 CE55	CT1 CT14 CT16 CT18 CT21
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propios das artes plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	CB2 CB5		CE53 CE54 CE55	CT1 CT2 CT7 CT8 CT10 CT14 CT16 CT18 CT21
Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e propor espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno como ferramenta de linguaxe e espazo de construcción plástica.	CB3 CB4	CG2	CE53 CE55 CE56	CT2 CT7 CT8 CT9 CT16 CT18 CT21
Ser capaz de producir imaxes e propostas objectuales en duas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente coutadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos tópicos e característicos da creación Artística Visual.	CB2 CB3	CG8 CG11	CE53 CE55 CE56	CT1 CT5 CT7 CT8 CT17 CT18 CT21
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual	CB5	CG4	CE54	CT1 CT14 CT15 CT16 CT18 CT21
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar crear e producir dentro das linguaxes artístico visuais e plásticas promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa máis alcanzable para o alumnado.		CG11	CE53 CE55 CE56	CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT12 CT13 CT16 CT17 CT19 CT21

Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	CG2 CG3 CG8		CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16 CT18 CT19
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais; as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masa. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	CG11	CE53	CT1 CT13 CT14 CT16 CT18 CT19 CT21

Contidos	
Tema	
I. Artes Plásticas e Visuais. Marco disciplinar e Modelos Formativos	Modelos de ensinanza das artes plásticas Historia da educación artística Expresión plástica e educación primaria
II. O concepto ampliado da arte como base da educación plastica e (audio)visual	A arte a partir dos anos 60: pop, arte conceptual, minimal, land art, arte de acción, arte procesual, body arte, performance, arte sonoro... O novo papel do/a espectador/a O cuestionamiento da durabilidade A artistización do cotiá, cuestionamento aurático
III. Elementos básicos da plástica I e II	Linguaxe e comunicación visual Lectura de imaxes Punto, liña, plano Cor, textura, composición e volume
IV. O concepto creatividade	Mitos sobre a creatividade Definición de creatividade O papel da imaxinación na creación Pensamento converxente vs. pensamento diverxente Teoría das intelixencias múltiples de Gardner
V. A linguaxe plástica infantil: desenvolvemento perceptivo e características psicoevolutivas	Características e evolución da linguaxe plástica infantil

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	0	4
Eventos científicos	2	0	2
Obradoiro	13	30	43
Aprendizaxe colaborativa	13.5	35.5	49
Lección maxistral	18	32	50
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado. Presentación da materia e primeira toma de contacto cos contidos e metodoloxías que se empregarán durante a docencia.
Eventos científicos	Conferencias e obradoiros
Obradoiro	Tarefas enfocadas á adquisición de coñecementos sobre procedementos, técnicas e procesos de creación, coa asistencia específica por parte das docentes.
Aprendizaxe colaborativa	Traballo por proxectos. Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plásticos e/ou audiovisuais) para Educación Primaria.
Lección maxistral	Exposición de contidos relacionados coa materia. Grupos de discusión, e debates sobre os contidos dos diferentes temas da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Obradoiro	Asistencia nas tarefas técnicas de manexo de materias e procesos específicos
Aprendizaxe colaborativa	Seguimento das dinámicas de aula e asistencia na resolución de incidencias técnicas e metodolóxicas. Seguimento, guía e control das dinámicas de traballo colaborativo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Actividades introdutorias	Debate e participación activa. Cuestionarios.	10	CB2 CB3 CB4	CG8	CE53	CT1 CT7 CT8 CT14 CT15 CT17 CT21
Obradoiro	Exercicios prácticos sobre diferentes técnicas, procedementos e procesos de creación da linguaxe plástica e (audio)visual	30	CB2 CB5		CE54 CE56	CT2 CT7 CT18 CT21
Aprendizaxe colaborativa	Planificación e elaboración de estratexias, materiais e recursos didácticos específicos (plásticos e/ou adiovisuais) para Educación Primaria.	35	CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG11	CE53 CE54 CE55 CE56	CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21
Lección maxistral	Proba de preguntas obxectivas	25	CB3 CB4	CG8 CG11	CE53 CE54 CE55	CT1 CT2 CT14 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia a clase é importante para o correcto desenvolvemento do curso.

O alumnado que siga a avaliación continua terá que entregar todos o traballos, exercicios e probas para ser avaliado nesta modalidade, así como cumprir coa asistencia obrigatoria.

Para superar a materia será necesario obter unha media de 5 calculando as porcentaxes detalladas en cada un dos bloques de avaliación. É imprescindible ter un 4 como nota mínima en cada un dos bloques para que se proceda a calcular a nota media.

De non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria.

O alumnado que opte pola modalidad non presencial, deberá superar unha proba escrita de contidos mínimos teóricos que lle dará dereito á valoración do resto de entregas. Para coñecer o detalle dos contidos e avaliación das entregas terán que contactar **ao inicio do cuadrimestre**, co profesorado responsable da materia mediante as titorías.

As titorías poden solicitarse no correo cristinavarelacasal@uvigo.es (Cristina Varela Casal) ou marpaz@uvigo.es (Begoña Paz García)

SEGUNDA CONVOCATORIA

Os/as alumnos/as que non tiveran asistido ou non cubran a porcentaxe obrigatoria de asistencia durante o curso académico ordinario, deberán superar unha proba escrita de contidos mínimos teóricos que lles dará dereito á valoración do resto de entregas. Para coñecer o detalle dos contidos e avaliación das entregas terán que contactar ao inicio do cuadrimestre, co profesorado responsable da materia mediante as titorías.

No caso de alumnos/as, que aínda asistindo regularmente a clase e presentando as entregas parciais puntualmente non logren superar a materia, deberán presentar na segunda convocatoria so aquelas entregas nas que non alcanzasen a nota

mínima de 5. As notas das partes aprobadas conservaráselles durante unha convocatoria.

As titorías poden solicitarse no correo cristinavarelacasal@uvigo.es (Cristina Varela Casal) ou marpaz@uvigo.es (Begoña Paz García)

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Marín, R. (coord.), **Didáctica de la Educación Artística**, 1ª ed., Pearson, 2003

Lowenfeld y Brittain, **Desarrollo de la capacidad creadora**, 2ª ed., Kapelusz, 1984

Aguirre, I, **Teorías y prácticas en educación artística**, 1ª ed., Octaedro, 2007

AA,VV, **Didáctica de las artes plásticas y la cultura visual**, 1ª ed., Akal, 2011

Jenny, P., **Técnicas de dibujo**, 1ª ed., Gustavo Gili, 2013

Antúnez, N., Ávila, N., Zapatero, D. (eds.), **El arte contemporáneo en la educación artística**, 1ª ed., Eneida, 2008

Garabal, N. & Álvarez, M., **O patio dos soños**, Eduga, 2018

Freire, H., **Los patios para crecer y aprender**, Cuadernos de Pedagogía, 2016

Bibliografía Complementaria

Berger, John, **Modos de ver**, 3ª ed., Gustavo Gili, 2016

Marchán Fiz, Simón, **Del arte objetual al arte de concepto : 1960-1974 : epílogo sobre la sensibilidad**, 2ª ed., Akal, 2012

Agra, M.J. y otros, **La educación artística en la escuela**, 1ª ed., Graó, 2007

Wilson, B. y otros, **La enseñanza del dibujo a partir del arte**, 1ª ed., Paidós, 2004

Albers, J ., **La interacción del color**, 1ª ed., Alianza, 1985

Arheim, Rudolfs, **Arte y percepción visual**, Paidós, 1983

Berrocal, M., **Menús de educación visual y plástica**, 1ª ed., Graó, 2005

Berrocal, M. y otros, **Figuras, Formas, Colores**, 1ª ed., Graó, 2003

Caja, J. (coord.), **La educación visual y plástica hoy**, 1ª ed., Graó, 2002

Bellocq, G., Gil Díaz M. J., **Tocar el arte**, 1ª ed., Kaleida, 2010

Mauhaus, **La arquitectura a través del juego**, 1ª ed., Arquia, 2016

Eisner, Elliot W., **Educar la visión artística**, 1ª ed., Paidós, 1995

Jenny, P., **La mirada creativa**, 1ª ed., Gustavo Gili, 2013

Reynolds, P. H., **El punto**, 1ª ed., Ediciones Serres, 2015

Gilberti, F., **Lucio Fontana**, 1ª ed., Corraini, 2016

Vigoskii, **La imaginación y el arte en la infancia**, 2ª ed., Akal, 1990

Klein, J., Klein, S., **¡Arte! Contemporáneo? Guía para niños**, 1ª ed., Nerea, 2012

Ruíz, J. Mª, **El espacio escolar**, Revista Complutense de Educación, 1994

Olano, A., **El patio escolar, un espacio educativo**, El busgosu, 2007

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación artística/P02G120V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

A pesar de que os bloques son independentes retomaranse contidos de forma intermitente para que as cuestións básicas queden debidamente asentadas.
A materia NON é exclusivamente técnico-práctica e procedimental, xa que ten unha significativa carga conceptual.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das ciencias experimentais I				
Materia	Didáctica das ciencias experimentais I			
Código	P02G120V01402			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Uxío			
Profesorado	Castiñeira Rodríguez, Nuria Pérez Rodríguez, Uxío			
Correo-e	uxio.perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Se tomamos en consideración os referentes que neste momento existen acerca das tendencias ao redor da titulación que marca o EEES, como son o estudo das competencias específicas de formación disciplinaria e profesional do Libro Branco (ANECA) do Título de Grao de Maxisterio na área de ciencias experimentais, obsérvase que as competencias máis valoradas aluden a aspectos vinculados directamente co desenvolvemento didáctico da área, xunto á imprescindible formación e coñecemento dos contidos do propio currículo de Ciencias da EP. Os coñecementos, actitudes e destrezas específicos para a área de Ciencias Experimentais exponse en termos de obxectivos na proposta de Título Universitario de Grao segundo RD 55/2005, de 21 de xaneiro de Mestre de EP. Neste contexto normativo, as universidades van seguir sendo competentes na formación inicial do profesorado e van seguir contribuíndo substancialmente ao perfil profesional do profesorado novel de EP. Por outra parte, a ciencia forma parte da cultura e caracteriza, en gran medida, a sociedade na que vivimos. O alumnado de Educación Primaria debe aprender as posibilidades de intervención no medio de maneira que se favoreza a sostibilidade das formas de vida e do medio ambiente a través dun achegamento ao mundo físico e natural e dunha interrelación coas outras áreas de coñecemento. Trátase dun enfoque globalizado de utilización da ciencia para formar á cidadanía. O alumnado desta titulación, futuro persoal docente, debe promover unha educación científica que axude a pensar, a comunicarse, a facer e a autorregularse, tendo como referente o establecido no currículo de Educación Primaria da Consellería de Educación da Xunta de Galicia. A práctica docente universitaria e as liñas de investigación didáctica, neste campo, deben contemplar metodoloxías e construcións conceptuais, procedementais e actitudinais, sempre en interacción e co horizonte do desenvolvemento das competencias básicas, relativas a problemas globais de actualidade tales como os referidos medio ambiente e ao desenvolvemento sostible. Deste modo, partindo das metodoloxías propias da didáctica das ciencias, pódense utilizar os enfoques C-T-S, os da construción do coñecemento arredor de problemas globais, os de alfabetización científica e técnica da cidadanía, ou os da Educación en Ciencia Global: Débese incluír o tratamento da transversalidade, prestando especial atención á igualdade entre homes e mulleres, dentro dun modelo integrador.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar

CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
CE26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
CE27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
CE28	Valorar as ciencias como un feito cultural
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE30	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Capacidade para comprender a complexidade dos procesos educativos das ciencias experimentais na E. Primaria partindo das experiencias previas do alumnado desta etapa educativa	CB1 CB3	CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CG8 CG9 CG10 CG12	CE25 CE28 CE29	CT1 CT2 CT3 CT6 CT14 CT15 CT17 CT22 CT23

Capacidade para comprender a construción do coñecemento científico e da ciencia escolar	CB1 CB3	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT20 CT21 CT22 CT23
Capacidade para relacionar fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación das aprendizaxes do ensino das ciencias na Educación Primaria desde un enfoque globalizado	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CG7 CG10 CG11	CE25 CE26 CE27 CE30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21 CT22 CT23
Capacidade para utilizar e elaborar recursos didácticos en soporte papel e dixital para o ensino das ciencias na Educación Primaria	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22 CT23

Capacidade para realizar actividades experimentais na aula-laboratorio e na contorna	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Coñecer procedementos e instrumentos de avaliación para a autorregulación das aprendizaxes na educación científica	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG6 CG8 CG10 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21 CT22

Contidos	
Tema	
Introdución: A didáctica da Física e a Química para a Educación Primaria	Introdución: A didáctica das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
O currículo oficial de Física e Química para a Educación Primaria	O currículo oficial de Ciencias Experimentais na Educación Primaria
As metodoloxías para o ensino da Física e a Química para a Educación Primaria	As metodoloxías para o ensino das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
Os recursos para o ensino na Física e a Química para a Educación Primaria	Os recursos para o ensino das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
A avaliación da Física e da Química para a Educación Primaria	A avaliación na Educación Primaria e a Didáctica das Ciencias Experimentais

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debate	4	0	4
Eventos científicos	1.5	0	1.5
Traballo tutelado	7.5	50	57.5
Prácticas de laboratorio	26	45	71
Seminario	3.5	0	3.5
Saídas de estudo	2	2.5	4.5
Lección maxistral	8	0	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Debate	Debates na aula

Eventos científicos	Conferencias e obradoiros
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais
Seminario	Titorías grupais
Saídas de estudo	Saídas ao exterior da facultade para recollida de mostras, observación...
Lección maxistral	Exposicións do profesorado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debate	Realización de debates
Lección maxistral	Exposicións na aula/laboratorio
Eventos científicos	Realización de eventos docentes e/ou divulgativos
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula
Seminario	Titoría grupal na aula/laboratorio e en horario de atención
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio
Saídas de estudo	Saídas ao exterior da facultade

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula	60	CB1	CG1	CE25	CT1
			CB2	CG2	CE26	CT2
			CB3	CG3	CE27	CT3
			CB4	CG4	CE28	CT4
			CB5	CG5	CE29	CT5
				CG6	CE30	CT6
				CG7		CT7
				CG8		CT8
				CG9		CT9
				CG10		CT10
				CG11		CT11
				CG12		CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21
						CT22
						CT23

Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia ten parte A (60% da cualificación) e B (40%), que se avaliarán do seguinte xeito:

- Parte A: pódese superar mediante a entrega de traballos de aula ou realizando o exame de dita parte.

- Parte B: o alumnado que asista ao 80% das sesións B poderá superar esta parte mediante a entrega de traballos prácticos. O alumnado que non cumpra coa asistencia indicada ou non entregue os traballos establecidos deberá realizar exame de dita parte.

A cualificación total será a suma das dúas partes, tendo en conta que é preciso superar ambas para aprobar a materia. De non superar algunha parte, a cualificación máxima posíbel será de 4.9.

Alumnado de segunda oportunidade de avaliación:

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación, as competencias non adquiridas serán avaliadas na oportunidade de avaliación de xullo, para a que se gardarán as partes aprobadas (A/B) na primeira oportunidade.

O alumnado que non aprobe algunha parte da materia na primeira oportunidade de avaliación, poderá optar na segunda por:

- Realizar o exame A e/ou B (segundo corresponda) da materia.

- No caso da parte B, no caso de cumplir co 80% de asistencia pódense realizar as actividades pendentes de avaliación positiva en vez de facer exame.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PUJOL, R. M., **Didáctica de las ciencias en la educación primaria**, Síntesis,

Bibliografía Complementaria

ARIAS, A.; ARIAS, D.; NAVAZA, V.; RIAL, D., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, Xunta de Galicia,

NOVAK, J. D.; GOWIN, D. B., **Aprendiendo a aprender**, Martínez Roca,

PUJOLAS, P.; LAGO, J.R., **El programa CA/AC (Cooperar para Aprender / Aprender a Cooperar) para enseñar a aprender en equipo. Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula**, Universidad de Vic,

JORBA, J.; SANMARTÍ, N., **Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de regulación contínua**, MEC,

RIVERO, A.; MARTÍN, R.; SOLÍS, E.; PORLÁN, R., **Didáctica de las ciencias experimentales en Educación Primaria**, Síntesis, 2017

CAÑAL, P.; GARCÍA, A.; CRUZ, M., **Didáctica de las ciencias experimentales en Educación Primaria**, Paraninfo, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias experimentais II/P02G120V01502
Educación ambiental para o desenvolvemento/P02G120V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101
Ciencias experimentais/P02G120V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión e linguaxe musical				
Materia	Expresión e linguaxe musical			
Código	P02G120V01403			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alonso Monteagudo, Julio Carlos			
Profesorado	Alonso Monteagudo, Julio Carlos Domínguez Lloria, Sara García Fernández, Andrea			
Correo-e	julalonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento da linguaxe musical para aplicación práctica co alumnado de primaria. Recursos musicais prácticos.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CE54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
CE55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
CE56	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Identificar e manexar os principais elementos constitutivos da linguaxe musical, dun xeito teórico-práctico.	CB4 CB5	CG3 CG4	CE54 CE56	CT1 CT2 CT7 CT16 CT18
Coñecer diferentes metodoloxías para o ensino musical, e ser capaz de aplicalas dun xeito práctico nunha aula de educación primaria.	CB2 CB4	CG2 CG4	CE53 CE55 CE56	CT1 CT2 CT9 CT15 CT18
Ser capaz de manexar axeitadamente diverso instrumental, para a súa aplicación práctica nunha aula de Educación Primaria. Instrumental Orff.	CB3 CB5	CG4	CE53 CE55	CT9 CT12 CT16 CT18
Comprender a importancia do uso da canción como elemento expresivo, e saber empregar técnicas para a súa ensinanza.	CB4	CG2 CG4	CE53 CE55 CE56	CT2 CT7 CT9 CT12 CT16 CT18
Saber empregar os recursos didácticos axeitados para a formación rítmica, o movemento e a danza nas aulas de primaria.	CB2 CB4 CB5	CG2 CG4	CE53 CE55 CE56	CT2 CT9 CT12 CT13 CT18
Valorar a importancia e manexar recursos básicos da audición musical activa.	CB2 CB3 CB4	CG2 CG4	CE53 CE55 CE56	CT1 CT9 CT13 CT17 CT18 CT19 CT21
Ser capaz de deseñar, por en práctica e avaliar propostas de intervención educativa nunha aula de educación primaria, empregando diversos elementos da expresión e a linguaxe musical .	CB3 CB5	CG2 CG4 CG8 CG11	CE53 CE54 CE55 CE56	CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18

Contidos

Tema	
Parámetros constitutivos da arte da música. A Linguaxe Musical.	Parámetros do son. Representación gráfica da música. Ritmo. Expresión musical. Melodía. Harmonía. Textura. Forma. Timbre. Xénero. Harmonización de cancións.
Representacións convencionais e non convencionais da linguaxe musical.	Os musicogramas. As metodoloxías para o ensino da música na escola: Wuytack, Orff, Kodaly ...
Ritmo e métrica. Compases simples, compostos e de amalgama. Dictados.	Percusións corporais. Audicións comentadas.
Melodía: do intervalo ó motivo e á frase musical. Escalas.	Harmonización e composición de cancións para implementar na aula. Análise musical.
Lectura de partituras convencionais e dictados melódicos.	Lectura entoada.
Xogos musicais para a mellor comprensión da linguaxe musical.	A danza. Estructura.
Lectura musical a dúas voces.	O canon. As imitacións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballo tutelado	10	30.5	40.5
Lección maxistral	16.5	0	16.5
Práctica de laboratorio	12	33	45

Traballo	8	32	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Observación sistemática	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Preparación para a práctica instrumental: frauta de pico, instrumental Orff...
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios prácticos na aula baixo as directrices e supervisión da docente.
Lección maxistral	Exposición dos temas a desenvolver na aula.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Exposición da materia e dos coñecementos previos necesarios
Actividades introdutorias	Aclaracións previas, introducción de premisas e obxectivos mínimos
Traballo tutelado	Realización dos traballos que se van propoñendo.
Probas	**Descrición**
Práctica de laboratorio	Realización de exercicios rítmicos e melódicos tanto vocais como instrumentais
Traballo	Participación e nivel de implicación nos proxectos conxuntos
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de diferentes probas que nos indiquen o nivel de consecución dos obxectivos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Actividades de carácter práctico a desenvolver na aula. Entre outras, pódense incluír actividades como: execución individual ou en grupo de pequenas pezas (rítmicas, vocais e/ou instrumentais), prácticas na aula de informática,....	25	CB2 CB3 CB5	CG8 CG11	CE53 CE55	CT1 CT2 CT5 CT7 CT9 CT12 CT13 CT16 CT18
Práctica de laboratorio	Deseño e implementación, individual ou en grupo, de actividades prácticas para educación primaria.	25	CB2 CB4 CB5	CG2 CG4 CG8	CE53 CE54 CE55 CE56	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT18
Resolución de problemas e/ou exercicios	Preguntas de resposta curta, e de carácter práctico, onde o alumnado deberá demostrar que adquiriu unha serie de contidos básicos sobre a linguaxe musical.	40	CB2 CB3 CB4 CB5	CG8	CE54 CE56	CT1 CT7 CT8 CT14 CT16 CT18
Observación sistemática	Implicación activa na dinámica das clases (participación, interese, actitude, colaboración, traballo en equipo, resolución de actividades...)	10	CB4 CB5	CG3	CE55 CE56	CT7 CT12 CT17 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

Para superar a materia, tanto na modalidade presencial como na non presencial será preciso que o alumnado obteña en todas e cada unha das partes avaliables, polo menos un 50% da cualificación total.A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo preciso superar cada unha delas illadamente.

Aplicaranse dous sistemas de avaliación diferenciados para o alumnado Asistente e o Non Asistente. O alumnado que por diversos motivos non poida participar no desenvolvemento da materia en calidade de Asistente deberá porse en contacto co profesorado nos primeiros días de inicio da materia para informar desta situación e poder ser convenientemente avaliado. Do mesmo modo, todo aquel alumnado que, sen notificar esta situación, asista a menos do 80% das sesións prácticas será considerado para todos os efectos como Non Asistente. O alumnado deberá entregar a súa ficha debidamente cumprimentada nun prazo máximo de tres semanas facendo constar expresamente a modalidade pola que opta.
* Modalidade presencial: A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior, sendo preciso ter superados cada un deles illadamente.
* Modalidade non presencial: Os alumnos/as non asistentes, realizarán un exame práctico relacionado cos resultados de aprendizaxe da materia. A avaliación e a superación da mesma virá determinada da seguinte maneira:

- Traballos e proxectos (individuais): 30%
- Exame práctico, de exeución de tarefas reais e/ou simuladas. 30%
- Proba teórica de resposta curta: 40%

Do mesmo xeito que na modalidade Presencial, a nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo preciso superar cada unha delas illadamente, obtendo polo menos un 50% da súa cualificación total.
SEGUNDA CONVOCATORIA:
De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada (exclusivamente para o presente curso académico), tanto na modalidade presencial como na non presencial.
Toda a información necesaria para superar a materia atópase na plataforma de teledocencia a disposición dos alumnos/as.
As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alsina,P., **El área de Educación Musical. Propuestas para aplicar en el aula.**, Graó, 1997

De Pedro, D., **Teoría completa de la Música.**, Real Musical, 2014

Díaz, M. e Giráldez, A. (Coords.), **Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación Musical. UNa selección de autores relevantes.**, Graó, 2007

Giráldez,A., **Contribuciones de la educación musical a la adquisisción de las competencias básicas.**, 2007

Pascual, P., **Didáctica de la música**, Pearson, 2006

Riu, N., **El lenguaje musical: propuestas didácticas para los tres ciclos de primaria**, Ceac, 2000

De la Vega. P. y García-Palao, A, **Teoría del lenguaje musical y fichas de ejercicios. Segundo curso de grado elemental**, Si Bemol Ediciones, 2007

De la Vega. P. y García-Palao, A, **Teoría del lenguaje musical y fichas de ejercicios. Primer curso de grado elemental**, Si Bemol Ediciones, 2007

Cremades, R., **Didáctica de la Educación Musical en Primaria**, Paraninfo Ediciones, 2017

Robles, G, **Nuevo Lenguaje Musical I. Edición ampliada**, Si Bemol Ediciones, 2003

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921
Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua galega				
Materia	Lingua galega			
Código	P02G120V01404			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Acuña Trabazo, Ana			
Profesorado	Acuña Trabazo, Ana			
Correo-e	ganime@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A especialidade de Grao en Educación Primaria esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. E tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Primaria deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe			Competencias	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.			CE43	CT1 CT3
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.			CE46 CE48 CE50	CT1 CT2 CT3 CT12 CT14 CT17 CT18
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	CB1 CB2 CB3 CB4	CG2 CG4 CG5 CG6	CE46 CE48	CT1 CT2 CT3 CT9 CT14 CT15 CT17 CT18
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	CB1 CB3 CB4 CB5	CG4	CE46	CT3
Coñecer a gramática da lingua galega.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE46	CT1 CT3 CT13
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega	CB1 CB2 CB3		CE46 CE50	CT3
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua enriquece o seu vocabulario por vía interna.	CB2 CB3 CB4 CB5		CE46	CT1 CT3 CT7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE46	CT3 CT4 CT7 CT11 CT12 CT13

Contidos

Tema	
Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
Gramática	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.

Léxico e formación de palabras	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Grupos consonánticos. Sufixos e terminacións. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos. Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica. Derivación: prefixación e sufixación. Parasíntese. Composición. Outros procedementos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	7.5	19.5	27
Resolución de problemas	15	15	30
Presentación	7	10	17
Actividades introdutorias	1	3	4
Lección maxistral	20	48	68
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo (texto escrito, estudo dialectolóxico ou análise de calquera aspecto relacionado co programa).
Resolución de problemas	Exercicios relacionados co temario da materia.
Presentación	Exposición oral do traballo elaborado.
Actividades introdutorias	Presentación do sistema de traballo que debe interiorizar o alumnado para conseguir uns bos resultados. Avaliación inicial mediante un modelo de exame.
Lección maxistral	Desenvolvemento do programa da materia, con especial atención á gramática do idioma.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida sobre as actividades programadas. Atención presencial, durante o horario de atendemento, no despacho 124. No caso de docencia non presencial, as titorías realizaranse por medios telemáticos.
Traballo tutelado	Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito e indicacións sobre a súa exposición oral. Atención presencial, durante o horario de atendemento, no despacho 124. No caso de docencia non presencial, as titorías realizaranse por medios telemáticos.
Resolución de problemas	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida sobre as actividades programadas. Atención presencial, durante o horario de atendemento, no despacho 124. No caso de docencia non presencial, as titorías realizaranse por medios telemáticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo (texto escrito, estudo dialectolóxico ou análise de calquera aspecto relacionado co programa) e presentación oral.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4	CE46 CE48 CE50	CT1 CT2 CT3 CT7 CT12 CT14 CT17 CT18

Resolución de problemas	Exercicios relacionados co temario da materia.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE43 CE46 CE48 CE50	CT1 CT2 CT3 CT7 CT12 CT14 CT17 CT18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame	60	CB2 CB3 CB4	CG4	CE46 CE48	CT1 CT2 CT3 CT7 CT14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o estudantado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

Modelo A: O estudantado que asista regularmente á clase, para poder presentarse ao exame, terá que superar antes os exercicios das clases B e o traballo das clases C. Para aprobar a materia hai que superar o traballo, os exercicios e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas de B e C.

Modelo B: O estudantado que non asista regularmente á clase para poder presentarse ao exame terá que entregar dúas semanas antes da data oficial, e como requisito, os exercicios das clases B e un traballo equivalente ao das clases C. Estes traballos só contarán como requisito para poder presentarse ao exame.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Toda copia ou plaxio será valorada cun 0 na parte en que se produza.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade na ligazón correspondente (http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez, R., Monteagudo, H. e Regueira, X. L., **Gramática galega**, Xerais, 1986

Álvarez, R. e Xove, X., **Gramática da lingua galega**, Galaxia, 2002

Feixóo Cid, X., **Gramática da lingua galega. Síntese práctica**, Xerais, 2004

Freixeiro Mato, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II, III**, A Nosa Terra, 2002-2006

Granxa González, X. A. e Méndez Álvarez, M. X., **Manual de lingua galega I e III**, Xerais, 2002

ILG/RAG, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, ILG/RAG, 2004

López Viñas, X.; Lourenço Módia, C. e Moreda Leirado, M., **Gramática práctica da lingua galega. Comunicación e expresión**, Baía Edicións, 2011

Bibliografía Complementaria

Dosil, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015

Hermida, C., **Gramática práctica (morfosintaxe)**, Sotelo Blanco, 2004

Méndez Álvarez, Mª. X., **Ortografía da lingua galega**, Xerais, 2004

Pena, X. R. e Rosales, M., **Manual e exercicios de galego urxente**, Xerais, 2006

Regueira, X. L., **Os sons da lingua**, Xerais, 1998

Muñoz Sáa, B., **Claro e seguido. 1, 2, 3, 4**, Xerais, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a fotografía debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas e a súa didáctica II				
Materia	Matemáticas e a súa didáctica II			
Código	P02G120V01405			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Marta			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Marta			
Correo-e	martapr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta materia o alumnado adquirirá as competencias e coñecementos necesarios de matemáticas para o desenvolvemento da súa profesión.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)
CE39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
CE40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
CE41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
CE42	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións

CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT14	Razoamento crítico
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT18	Creatividade
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Adquirir competencias matemáticas básicas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG10	CE38	CT1 CT7 CT9 CT12 CT14 CT16
2. Coñecer o currículo escolar de matemáticas en Educación Primaria. Coñecer erros e dificultades que se poden presentar en o proceso de ensino-aprendizaxe de as matemáticas	CB2 CB3	CG1 CG2 CG3 CG4 CG10 CG12	CE39 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22
3. Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Desenvolver a autoconfianza no uso das matemáticas, estima e o gusto por esta asignatura	CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG9 CG10 CG12	CE40 CE41 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22
4. Saber traballar en equipo para deseñar e resolver problemas, reflexionar sobre a práctica docente e a formación permanente en matemáticas. Plantexar e resolver problemas vinculados coa vida cotia.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG5 CG7 CG10 CG12	CE40 CE41 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22
7. Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces de o coñecemento científico.	CB2	CG3 CG4 CG12	CE41	CT1 CT3 CT6 CT8 CT9 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22

Contidos

Tema	
1. Xeometría e medida: elementos básicos.	Compoñentes elementais das figuras xeométricas. Construcións con regra e compás. Medida.
2. Xeometría no plano	Figuras xeométricas. Construcións con regra e compás. Relacións métricas. Lonxitudes e áreas. Transformacións xeométricas. Xeometría con coordenadas.
3. Xeometría no espazo	Poliedros e superficies de revolución. Áreas e volumes.
4. Tratamento da información	Recollida e ordenación de datos. Representacións gráficas. Medidas de tendencia central e de dispersión. Probabilidade.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Resolución de problemas	13	30	43
Traballo tutelado	7.5	13.5	21
Resolución de problemas de forma autónoma	0	2	2
Lección maxistral	27	27	54
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	24	28
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de un problema ou exercicio relacionado con a materia impartida.
Traballo tutelado	Deseño de actividades tendo en conta unha ou varias competencias do Decreto do currículo de matemáticas na Educación Primaria.Utilizarase Aprendizaxe colaborativa como metodoloxía integrada na actividade. De forma voluntaria e sempre que se dean as condicións necesarias poderase realizar o traballo tutelado sobre prácticas de campo. Nas prácticas de campo realízanse actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores.Utilizarase Aprendizaxe Colaborativa e Aprendizaxe-Servizo como metodoloxía integrada na actividade.
Resolución de problemas de forma autónoma	Propoñeranse exercicios e problemas relacionados con a materia impartida que os estudantes deben resolver (en grupo) de forma autónoma. Utilizarase Aprendizaxe colaborativo como metodoloxía integrada en a actividade.
Lección maxistral	Exposición de os contidos de a materia por parte de o docente que se ilustran con numerosos exemplos e aplicacións.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Actividades introdutorias	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Resolución de problemas	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)

Resolución de problemas de forma autónoma	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)

Probas	**Descrición**
Exame de preguntas de desenvolvemento	Atención e resolución de dúbidas a o alumnado en relación a as diferentes actividades de a materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de tutoría e, por outro, en as horas presenciais de os grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Avaliaranse os seguintes aspectos: a) Obradoiros b) Actividades didácticas O apartado a) avaliarase mediante algúns dos seguintes aspectos: - Avaliación e reflexión individual sobre a práctica de campo. - Proba-exame de preguntas obxectivas. O apartado (b) avaliarase mediante a realización de actividades prácticas na aula sobre os contidos correspondentes ás sesións.	20	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG12	CE39 CE40 CE41 CE42	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT16 CT18 CT21 CT22
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización (en grupo) e defensa de exercicios básicos. A entrega se evalúa entre pares.	10	CB1 CB5	CG10		CT7 CT9 CT16
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de dúas probas parciais (35 % cada unha) sobre os contidos correspondentes a as sesións magistrales e a resolución de problemas. Constan de dúas partes: Unha de preguntas curtas de carácter teórico-práctico (20%). Outra na que se resolverán problemas/exercicios (80%).	70	CB1	CG10		CT1 CT7 CT14 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un examen ou no modo no que se estableza na guía docente).
- De non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

- Todos os estudiantes que se presenten a algunha das duas probas parciais ou que realicen algunha das entregas de exercicios enténdese que seguen a materia de forma presencial e polo tanto deberán de seguir o procedemento de avaliación descrito anteriormente.

- Se un estudante non realiza algunha de as entregas de exercicios ou de os traballos tutelados ou non se presenta a algunha das probas, asignaráselles unha cualificación de 0 puntos nelas.
- **Requisitos mínimos para superar a materia:**

  P1: nota parcial I (sobre 10); P2: nota parcial II (sobre 10); E: nota media resolución de problemas (sobre 10)

  - P1, P2>=2,5
  - (P1+P2)/2>=4
  - E>=4

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª E 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

Avaliación teórica-práctica

Descrición: Realización de unha proba obxectiva con dous partes: unha de carácter teórico-práctico e outra en a que se resolverán exercicios prácticos. En esta proba recolleranse os contidos correspondentes as sesións maxistrais e á resolución de problemas.

Cualificación: 80%.

Competencias evaluadas: CB1, CG10, CT1, CT7, CT14, CT16

Avaliación de o traballo:

Descrición: Deseño de actividades (en grupo) tendo en conta unha ou varias competencias de o Dcereto de o currículo de matemáticas en a Educación Primaria

Cualificación: 20%

Competencias evaluadas: CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG3, CG4, CG5, CG7, CG10, CG12, CE39, CE40, CE41, CE42,

CT1, CT2, CT3, CT6, CT7, CT8, CT9, CT12, CT14, CT16, CT18, CT21, CT22

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 2ª EDICIÓN DE ACTAS

Empregarase o mesmo sistema de avaliación aplicado para non asistente, fóra diso que, en caso de obter unha cualificación superior a 5 en o traballo durante o cuatrimestre, non terán que evaluarse de esa parte e mantense a nota.

PROCESO DE CUALIFICACIÓN DE ACTAS

- Na avaliación de asistentes da 1ª edición de actas, en caso de non cumprir os requisitos mínimos para superar a materia, a cualificación en actas será:

  min(4,(P1+P2)/2)

- Na avaliación de asistentes da 1ª edición de actas, en caso de cumprir os requisitos mínimos para superar a materia, a cualificación en actas será:

  max (0.80 x (P1+P2)/2, 0.7 x (P1+P2)/2 + 0.1 x E) + 0.2 x T

  P1: nota parcial I (sobre 10); P2: nota parcial II (sobre 10); E: nota media resolución de problemas (sobre 10); T: nota traballo (sobre 10)

As datas oficiais de os exames poden ser consultadas en a páxina web de a facultade (http://fcced.uvigo.é/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Castro, E., **Didáctica de la Matemática en Educación Primaria**, Síntesis, 2001
Godino, J.;Ruíz, F., **Geometría y su didáctica para maestros**, Proyecto Edumat-Maestros, 2002
Godino J. D. Y otros, **Didáctica de las Matemáticas para Maestros**, 2004
Godino J. D. Y otros, **Matemáticas para Maestros**, 2004
Nortes Checa, A., **Matemáticas y su Didáctica**, Diego Marín Librero Editor, 1993
Bibliografía Complementaria
Alsina, C.; Burgues, C.; Fortuny, J.M,, **Invitación a la Didáctica de la Geometría**, Síntesis, 1987
Batanero, C.; Godino, J. D.; Navarro Pelayo, V., **Razonamiento combinatorio**, Síntesis, 1994
Godino, J. D.; Batanero , C.;Cañizares, M.J., **Azar y Probabilidad**, Síntesis, 1987
Nortes Checa, A., **Actividades prácticas de matemáticas y su didáctica 1**, Editorial CCS, 2013
Nortes Checa, A., **Actividades prácticas de matemáticas y su didáctica 1**, Editorial CCS, 2014
Nortes Checa, A., **Encuestas y precios**, Síntesis, 1987

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da lingua e literatura: Galego				
Materia	Didáctica da lingua e literatura: Galego			
Código	P02G120V01501			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionaralle ao futuro docente os coñecementos e recursos máis acaídos para favorecer o desenvolvemento das competencias lingüísticas e literarias do alumnado de Educación Primaria. Nela ofreceranse referencias científicas, liñas metodolóxicas, experiencias reais, propostas de avaliación, recursos diversos etc. que contribúan á formación dun docente coa capacidade necesaria para afrontar o proceso de ensino-aprendizaxe desde unha perspectiva plural e sen perder de vista o vínculo co contexto social máis próximo.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informalas e colaborar no seu tratamento
CE20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente

CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT18	Creatividade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1.Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5			CT1 CT3
2.Coñecer o currículo escolar da lingua galega e literatura	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2	CE45	CT3
3.Adquirir coñecementos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua galega como medio de comunicación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE1 CE4	CT1 CT13
4.Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG10 CG11	CE4 CE20 CE23 CE49 CE50	CT12 CT13 CT14 CT18
5.Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE43 CE46 CE47 CE49 CE50	CT3 CT18
6. Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG10 CG11	CE1	CT14 CT18
7. Coñecer textos de literatura popular e de literatura infantil galega e valorar o seu aproveitamento para a aprendizaxe lingüística e como medio de normalización da lingua.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG11	CE44 CE48	CT3 CT14 CT18
8. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG6		CT1 CT14

Contidos

Tema	
1.- COÑECEMENTOS PARA O DESENVOLVEMENTO DAS HABILIDADES COMUNICATIVAS.	Desenvolvemento das habilidades comunicativas. Comprensión e expresión oral. Competencia comunicativa. Metodoloxía, estratexias e técnicas.
2.- ANIMACIÓN Á LECTURA E Á ESCRITURA.	Lectura comprensiva. As idades lectoras. Competencia literaria e competencia lectora. A biblioteca de aula. Animación á lectura. Expresión escrita: obxectivos. Formas de expresión escrita. Proceso didáctico da composición. Escrita creativa.
3.- DESENVOLVEMENTO DE EXPERIENCIAS EDUCATIVAS E DE MATERIAIS DIDÁCTICOS.	Desenvolvemento de experiencias educativas e de materiais didácticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14.5	26.5	41
Lección maxistral	14	30	44
Presentación	21	41	62
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Os/as estudantes desenvolverán propostas didácticas e experiencias educativas baixo as directrices e supervisión da docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do alumnado.
Lección maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos da materia, bases teóricas e /ou directrices dun traballo, actividade ou proposta educativa a desenvolver polos/as estudantes.
Presentación	Elaboración e exposición oral na aula de dous traballos prácticos sobre un tema ou contido do programa.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia aos/ás estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Desenvolveranse coa supervisión da docente, que aclarará dúbidas e consultas relativas ao proceso de elaboración dos traballos indicados. Isto farase de xeito presencial ou por medio do correo electrónico, as videoconferencias e os foros da plataforma universitaria. Sempre será necesaria a cita previa.
Lección maxistral	Durante estas sesións o alumnado tamén poderá expresar as súas dúbidas e consultas, propiciando o debate e a reflexión acorde á temática tratada.
Presentación	Para a elaboración das presentacións/exposicións o alumnado terá que seguir as pautas indicadas pola docente, quen ha de ofrecerlle axuda e supervisará as súas propostas antes da entrega final.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Valorarase a asistencia. A participación e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG10 CG11	CE1 CE4 CE20 CE23 CE43 CE44 CE45 CE47 CE48 CE49 CE50	CT1 CT3 CT12 CT13 CT14 CT18
Presentación	Valorarase a aplicación práctica dos contidos teóricos do temario, a planificación, a creatividade, a exposición oral etc.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG10 CG11	CE1 CE4 CE20 CE23 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50	CT1 CT3 CT12 CT13 CT14 CT18

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos da materia	50	CG1 CG2 CG3 CG10	CE1 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50	CT1 CT3 CT14 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Valorarase a participación do alumnado en eventos científicos (congresos, xornadas...).

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar tanto o exame coma cada un dos dos traballos que se establezan.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de xullo.

Para ser avaliado como alumnado presencial, ha de asistirse ao 80% das aulas.

Aquel estudantado que, por causa xustificada, NON POIDA ASISTIR regularmente será avaliado cunha proba escrita e a elaboración de tarefas. Desde o inicio das aulas, este alumnado porase en contacto coa docente para establecer un plan de traballo.

As datas do exame pódense consultar na páxina web da facultade (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CANTERO SERENA, J., **El arte de no enseñar lengua**, Octaedro, 2019

LAGE FERNÁNDEZ, J. J., **Bibliotecas escolares, lectura y educación**, Octaedro, 2013

LÓPEZ VALERO, A. e ENCABO, E., **Fundamentos didácticos de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2016

MARTÍN VEGAS, R., **Desarrollo de la competencia lingüística y literaria en la educación primaria**, Síntesis, 2018

MOLINA MORENO, M. (coord.), **Didáctica de la literatura infantil y juvenil en educación infantil y primaria**, Editorial Paraninfo, 2020

MOSQUERA CASTRO, E., **Didáctica da lingua e novos soportes comunicativos**, AS-PG, 2013

PRADO ARAGONÉS, J., **Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI**, La Muralla, 2004

Bibliografía Complementaria

ÁLVAREZ ANGULO, T., **Competencias básicas en escritura**, Octaedro, 2010

BADÍA ARMENGOLD, D. e VILÁ, M., **Juegos de expresión oral y escrita**, Graó, 2009

BALLESTER ROCA, J., **La formación lectora y literaria**, Graó, 2015

CALLÓN, C., **Como falar e escribir en galego con corrección e fluidez**, Xerais, 2012

CARPENTE ALLEGUE, B., **Gramática insubordinada. Obradoiro de Lingua Gianni Rodari**, Xerais, 2004

CASSANY,D. e outros, **Enseñar lengua**, Graó, 1997

COLOMER, T., M. MANRESA, L. RAMADA e L. REYES, **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, Síntesis, 2018

DOSIL, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015

FONS, M. e PALOU, J. (coords.), **Didáctica de la lengua y la literatura en educación primaria**, Síntesis, 2016

GARCÍA TEIJEIRO, A., **A poesía necesaria. Lectura e creación poética dentro da aula**, Galaxia, 2009

LLUCH, G., **Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes**, Trea, 2010

MARTÍN VEGAS, R. A., **Manual de didáctica de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2009

MATA ANAYA, J., NÚÑEZ DELGADO, M. P. e RIENDA POLO, J. (Coord.), **Didáctica de la lengua y la literatura**, Pirámide, 2015

MENDOZA FILLOLA, A., **Didáctica de la Lengua y la Literatura para Primaria**, Pearson, 2000

PARDO DE NEYRA, X., **Didáctica da lingua e da literatura galegas: o xogo transpositor fronte ao cinema galego: dimensión e desenvolvemento edcativo**, Fervenza, 2018

RODARI, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 2010

ROIG RECHOU, B.-A. (coord)., **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil galega**, Xerais, 2015

SÁNCHEZ MIGUEL, E. e outros, **La lectura en el aula**, Graó, 2010

SILVA VALDIVIA, B., **Didáctica da lingua en situacións de contacto lingüístico**, Instituto de Ciencias da Educación, 1994

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das ciencias experimentais II				
Materia	Didáctica das ciencias experimentais II			
Código	P02G120V01502			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes Arias Correa, Azucena			
Profesorado	Arias Correa, Azucena Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	azucena@uvigo.es mercedesvarela@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Se tomamos en consideración os referentes que neste momento existen acerca das tendencias ao redor da titulación que marca o EEES, como son o estudo das competencias específicas de formación disciplinaria e profesional do Libro Branco (ANECA) do Título de Grao de Maxisterio na área de ciencias experimentais, obsérvase que as competencias máis valoradas aluden a aspectos vinculados directamente co desenvolvemento didáctico da área, xunto á imprescindible formación e coñecemento dos contidos do propio currículo de Ciencias da EP. Os coñecementos, actitudes e destrezas específicos para a área de Ciencias Experimentais exponse en termos de obxectivos na proposta de Título Universitario de Grao segundo RD 55/2005, de 21 de xaneiro de Mestre de EP. Neste contexto normativo, as universidades van seguir sendo competentes na formación inicial do profesorado e van seguir contribuíndo substancialmente ao perfil profesional do profesorado novel de EP. Por outra parte, a ciencia forma parte da cultura e caracteriza, en gran medida, a sociedade na que vivimos. O alumnado de Educación Primaria debe aprender as posibilidades de intervención no medio de maneira que se favoreza a sostibilidade das formas de vida e do medio ambiente a través dun achegamento ao mundo físico e natural e dunha interrelación coas outras áreas de coñecemento. Trátase dun enfoque globalizado de utilización da ciencia para formar á cidadanía. O alumnado desta titulación, futuro persoal docente, debe promover unha educación científica que axude a pensar, a comunicarse, a facer e a autorregularse, tendo como referente o establecido no currículo de Educación Primaria da Consellería de Educación da Xunta de Galicia. A práctica docente universitaria e as liñas de investigación didáctica, neste campo, deben contemplar metodoloxías e construcións conceptuais, procedementais e actitudinais, sempre en interacción e co horizonte do desenvolvemento das competencias básicas, relativas a problemas globais de actualidade tales como os referidos medio ambiente e ao desenvolvemento sostible. Deste modo, partindo das metodoloxías propias da didáctica das ciencias, pódense utilizar os enfoques C-T-S, os da construción do coñecemento arredor de problemas globais, os de alfabetización científica e técnica da cidadanía, ou os da Educación en Ciencia Global: Débese incluír o tratamento da transversalidade, prestando especial atención á igualdade entre homes e mulleres, dentro dun modelo integrador. No presente curso continuarase coa experimentación do Proxecto de Innovación: "DESEÑO E IMPLANTACIÓN DE PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN GRAOS E POSGRAOS A TRAVÉS DA PLATAFORMA TEMA: CUESTIONARIOS KPSI, RÚBRICAS E MAPAS CONCEPTUAIS EN FORMATO DIXITAL" (Pendente de Resolución Reitoral), consistente en: Neste marco proponse o deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios Knowledge and Prior Study Inventory (KPSI), Rúbricas ou matrices de valoración e Mapas Conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos Mapas Conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
CE26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
CE27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
CE28	Valorar as ciencias como un feito cultural
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE30	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Bioloxía e Xeoloxía)	CB3	CG1	CE25	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Coñecer o currículo escolar das ciencias experimentais (Bioloxía, Xeoloxía, Física, Química)	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1	CE26	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE27	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Valorar as ciencias como un feito cultural	CB1 CB3 CB4 CB5	CG7 CG8 CG9 CG12	CE28	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostible	CB1 CB2 CB3	CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG11 CG12	CE29	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nas e nos estudantes	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Contidos	
Tema	
Introdución	A didáctica das Ciencias experimentais (Bioloxía, Xeoloxía, Física e Química) para a Educación Primaria
O Currículo	O currículo oficial das Ciencias experimentais (Bioloxía, Xeoloxía, Física e Química) para a Educación Primaria
Metodoloxías e recursos	As metodoloxías para a ensinanza das Ciencias experimentais (Bioloxía, Xeoloxía, Física e Química) para a Educación Primaria Os recursos para a ensinanza das Ciencias experimentais (Bioloxía, Xeoloxía, Física e Química) para a Educación Primaria
Avaliación	A avaliación das Ciencias experimentais(Bioloxía, Geoloxía, Física e Química) para a Educación Primaria

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	8	12
Traballo tutelado	8	25	33
Aprendizaxe baseado en proxectos	11.5	35.5	47
Prácticas de laboratorio	23	23	46
Saídas de estudo	1	1	2
Seminario	5	5	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Actividades expositivas e/ou conferencias do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia. Elaboración e exposición de presentacións-resumo sobre os traballos realizados na materia polo alumnado
Traballo tutelado	Actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e titoradas polo profesorado
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración de proxectos integrados no marco das Ciencias experimentais en Educación primaria, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado
Prácticas de laboratorio	O alumnado desenvolverá actividades experimentais co equipamento didáctico da aula - laboratorio.
Saídas de estudo	Planificación e realización de saída para estudo e/ou recolleita de mostras no medio.
Seminario	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento dos traballos

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Traballo tutelado	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC ou Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Prácticas de laboratorio	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC ou Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e deseño de proxectos relacionados coa temática da materia. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC ou Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Presentación	Axudar ao alumnado en pequeno grupo. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC ou Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC ou Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Avaliación continua a través da elaboración e exposición de traballos individuais e/ou de equipo cooperativo tanto en tarefas no laboratorio como na aula.	10	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30
Traballo tutelado	Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través dos traballos de aula e do diario do alumnado	35	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30
Aprendizaxe baseado en proxectos	Avaliación continua a través do seguimento do alumnado no deseño dun proxecto relacionado coas ciencias para alumnado de E. Primaria	15	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30
Prácticas de laboratorio	Avaliación continua a través do seguimento da realización de actividades prácticas e de experimentación, do caderno de laboratorio do alumnado e de cadernos de campo.	40	CE25 CE26 CE27 CE28 CE29 CE30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Condicións de avaliación:

- Cada alumna e cada alumno confeccionará un cartafol/diario e/ou caderno de laboratorio nos que haberá parte grupal e parte individual, subirao á sección particular específica da aula virtual da materia-curso en Moovi. O traballo consistirá na recolleita do seguimento das sesións lectivas, coas notas de aula, ampliacións, achegas, reflexións propias e coa avaliación e autoavaliación das sesións correspondentes. ***A realización completa e a entrega deste diario/cartafol/caderno de laboratorio será condición necesaria e imprescindible para acollerse á opción de modalidade presencial de avaliación continua.***
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en Moovi, en formatos de código aberto ou de visores libres.

- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.
- Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas.
- A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares
- O alumnado que non asistíu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar exame (dúas probas escritas presenciais sobre os contidos da materia xerais e de de laboratorio, respectivamente). As datas de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de organización académica http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames . Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

D*e non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo*

Criterios de avaliación da 2ª convocatoria:

- Para obter unha avaliación positiva o alumnado que asistíu regularmente a clase, coa porcentaxe de asistencia indicada anteriormente, poderá optar por presentar as tarefas e traballos pendentes indicados para a 1ª convocatoria ou pola realización de exame (dúas probas escritas presenciais sobre os contidos desenvolvidos na aula e no laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de organización académicahttp://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
- O alumnado que non asistíu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar exame (dúas probas escritas presenciais sobre os contidos da materia xerais e de de laboratorio, respectivamente)- as datas de exames poden consultarse na web da facultade no apartado de organización académica http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames. Cómpre obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

Suxerencias:

- Na bibliografía inclúese a referencia completa dos libros titulados "Ciencia para educadores", "O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria" e "Didáctica de las ciencias en educación primaria". O uso destes libros está recomendado para poder realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- O libro titulado "Didáctica de las ciencias en la educación secundaria" será tamén de uso recomendado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Garrido, J.M.; Perales, F.J.; Galdón. M, **Ciencia para educadores**, 1ª, Pearson, 2008

Pujol, R.M., **Didáctica de las ciencias en la educación primaria**, 1ª, Síntesis, 2007

Ramiro i Roca, E., **La maleta de la ciencia**, 1ª, Graó, 2010

Arias, A. et al., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1ª, Consellería de Educación, 2009

Sanmartí, N., **Didáctica de las ciencias en la educación secundaria**, 1ª, Síntesis, 2002

Bibliografía Complementaria

VanCleave , J., **Química para niños y jóvenes**, 1ª, LIMUSA WILEY, 2005

Battista Quinto, B., **Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento**, 1ª, Editorial Graó., 2009

Jorba, J. e Sanmartí, N., **Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de evaluación continua**, 1ª, MEC, 1996

Chivite Pérez, J. et al., **Química en infantil y primaria**, 1ª, Graó, 2012

Martí, J., **Aprender ciencias en educación primaria**, 1ª, Graó, 2012

Vílchez González, J.M., **Didáctica de las ciencias para educación primaria**, 1ª, Pirámide, 2015

Couso, D. (coodinadora), **Enseñando ciencia con ciencia**, 1ª, FECYT, 2020

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica das ciencias sociais				
Materia	Didáctica das ciencias sociais			
Código	P02G120V01503			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Moragón Arias, María Pilar			
Profesorado	Moragón Arias, María Pilar			
Correo-e	mariapilarmoragon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros Mestres a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do *DCB para a Educación Primaria, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
CE32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais
CE33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural

CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
CE37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria	CB2 CB3	CG1 CG3 CG6 CG8	CE14 CE23 CE32 CE34	CT3 CT13 CT14 CT23
Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio	CB1 CB2	CG1 CG5 CG8 CG9	CE14 CE29 CE31 CE32 CE33 CE35	CT1 CT2 CT3 CT6 CT13 CT14
Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	CB2 CB4	CG1 CG4 CG7 CG9	CE13 CE23 CE32 CE35 CE48	CT1 CT2 CT7 CT13 CT15 CT17 CT20
Deseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	CB4 CB5	CG8 CG9 CG10 CG11	CE13 CE32 CE33 CE34 CE37	CT2 CT3 CT5 CT8 CT9 CT13 CT16 CT18 CT23

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento das Ciencias Sociais	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais Desenvolvemento e evolución das nocións temporais As nocións económicas Tratamento didáctico da obra de arte
2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido da área de Ciencias Sociais	Introdución ás Ciencias Sociais Concepto e trazos que as caracterizan Cales son as Ciencias Sociais?: definicións específicas As Ciencias Sociais na Escola: contidos
3. BLOQUE 3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais Actividades para a Didáctica das Ciencias Sociais Elaboración e defensa dunha Unidade Didáctica en Coñecemento do Medio

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Debate	9	19	28
Traballo tutelado	15	28	43
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	22	27
Presentación	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Debate	Comentario de textos, debates guiados
Traballo tutelado	Elaboración en grupo dunha Unidade Didáctica da área de Ciencias Sociais

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo, a través de tutorías no despacho ou virtuais a través do correo electrónico, despacho virtual, foros de moovi, etc

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Asistencia e participación. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Coñecer o *curriculo escolar das Ciencias Sociais en Primaria - Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	5	CB1 CG1 CE31 CT1 CB4 CG8 CE32 CT3 CB5 CG9 CE33 CT7 CT20
Debate	Comentarios de texto, participación en debates, propostas... Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Integrar o estudo histórico e xeográfico para comprender as relacións da sociedade co seu medio	15	CB1 CG3 CE13 CT1 CB3 CG6 CE23 CT3 CE34 CT13 CE35 CT14 CE48 CT15
Traballo tutelado	Realización en grupo da Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Deseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	15	CB2 CG4 CE13 CT2 CB3 CG10 CE29 CT3 CE37 CT6 CT9 CT16 CT17 CT18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha proba teórica sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Coñecer e asimilar os principios básicos das Ciencias Sociais e a contido da área - Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais en Primaria - Comprender o desenvolvemento e a evolución das nocións espaciais, temporais e da historia da arte nos nenos e os problemas que expón a súa aprendizaxe	50	CB1 CG1 CE31 CT1 CB4 CG8 CE32 CT3 CB5 CG9 CE33 CT7 CT20
Presentación	Presentación e defensa da Unidade Didáctica Seleccionada. Os resultados de aprendizaxe esperados son: - Deseñar programacións e materiais para a área de Ciencias Sociais en Primaria	15	CB2 CG4 CE13 CT2 CB3 CG10 CE29 CT3 CE37 CT6 CT9 CT16 CT17 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia na primeira convocatoria (abril a maio), os alumnos que asisten regularmente á clase deben superar

unha proba teórica sobre os conceptos básicos e os contidos do programa (exame final), así como realizando a clase e traballos tutelados proposta. No caso de non asistir e non realizar as actividades, realizarase no exame final (oficial), na segunda convocatoria (xullo) ou nas convocatorias extraordinarias. As notas das actividades das clases B e da nota da Unidade Didáctica, no caso de que fosen feitas na aula, manteranse na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non os fixo, debe facelos para superar a materia. O paso da proba teórica é condición indispensable para superar a materia. Todos os alumnos, sexan ou non asisten ás aulas, teñen dereito a ser avaliados (a través dun exame ou na forma na que se establece na Guía Docente). As mesmas condicións de avaliación xerais aplicaranse a aqueles estudantes que, por algún motivo, non poden asistir regularmente á clase. Se a materia non foi aprobada na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. As datas dos exames poden atoparse no sitio web da Facultade, na ligazón http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

TREPAT, C. y COMES, P., **TREPAT, C. y COMES, P.**, Graó, 2000

HERNÁNDEZ CARDONA, F.X., **Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia**, Graó, 2002

DOMÍNGUEZ GARRIDO, M.C., **Didáctica de las Ciencias Sociales**, Pearson Educación, 2004

GARCÍA RUIZ, A.L., **El conocimiento del medio y su enseñanza práctica en la Educación Primaria**, Natívola, 2003

GARCÍA RUIZ, A.L., **Didáctica de las Ciencias Sociales en la Educación Primaria**, Algaida, 1993

Bibliografía Complementaria

LICERAS RUIZ. A. et al., **Didáctica de las ciencias sociales : fundamentos, contextos y propuestas**, Pirámide, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia do presente/P02G120V01203
Xeografía/P02G120V01305

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Innovación e investigación didáctica				
Materia	Innovación e investigación didáctica			
Código	P02G120V01504			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia			
Correo-e	antoniablancop2011@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos dos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan encontrar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias encóntranse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA. Nela tratarase fundamentalmente de como atacar no centro e aula proxectos de innovación e investigación didáctica.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CE22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CE68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións

CT9	Traballo en equipo
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT18	Creatividade
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Capacitarse para analizar e cuestionar as concepcións educativas emanadas da investigación así como as propostas curriculares da Administración educativa.	CB2 CB3 CB4 CB5	CG10 CG12	CE9 CE17 CE19	CT1 CT2 CT3
Promover a calidade dos contextos (aula e centro) nos que se desenvolve o proceso educativo, de modo que garanta o benestar dos alumnos.	CB1	CG2 CG10 CG12	CE17 CE19 CE68	CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT15 CT16 CT22
Participar en proxectos de investigación relacionados co ensino e a aprendizaxe, introducindo propostas de innovación encamiñadas á mellora da calidade educativa.	CB1 CB2 CB3 CB4		CE17 CE19 CE65 CE68	CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16 CT22
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG10	CE7 CE9 CE17 CE19 CE65 CE68	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16 CT18 CT22
Comprender a complexidade, relevancia e necesidade da avaliación como un elemento regulador e promotor da mellora do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2	CE7 CE16	CT1 CT2 CT8 CT9 CT15
Desenvolver a capacidade de análise e síntese e potenciar unha actitude crítica e reflesiva ante distintos enfoques e criterios que poidan seleccionar e/ou aplicar na súa futura práctica profesional.	CB1 CB3 CB4 CB5	CG10 CG12	CE7 CE9 CE22 CE65 CE68	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT9 CT15
Desenvolver habilidades de relación interpersoal. Expor e argumentar de forma asertiva e desenvolver a capacidade de relación, comunicación e traballo en equipo, potenciando valores de cooperación e responsabilidade.	CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG10 CG12	CE9 CE11 CE22	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16 CT18 CT22

Contidos

Tema

BLOQUE I. INNOVACIÓN EDUCATIVA.	1.- Fundamentos da innovación educativa e a didáctica 2.- A Innovación no centro e a aula (deseño,estratexia e avaliación) 3.- Factores e proceso de cambio e mollor escolar
BLOQUE II: INVESTIGACION EDUCATIVA	4.- Fudamentos da investigación e da Educación na Didáctica 5.- O deseño e a metodoloxía de investigación na escola 5.- Difusión e trasferencia da investigación educativa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	5	5	10
Aprendizaxe baseado en proxectos	17	30.5	47.5
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Estudo de casos	12	32	44
Lección maxistral	14	28	42
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	A través delas o profesor facilitará e orientará os estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Se traballará con os grupos que configuren os grupos C da materia. Neste a partado faremos traballo colaborativo e participativo coas dúbidas e avances da materia, dando lugar a grupos de discusión.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto de Innovación Educativa e outro de Investigación Educativa nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo isto a partir do desenvolvemento de aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Actividades introdutorias	Estas actividades servirán para presentarlle os estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Estudo de casos	En este apartado se presentarán ó alumnado varios proyectos de innovación e investigación reais para que analicen, discutan e propoñan alernativas.
Lección maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas loxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da Innovación e Investigación Didáctica

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	través delas o profesor facilitará e orientará os estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Se traballará cos grupos que configuren os grupos C da materia. Neste a partado faremos traballo colaborativo e participativo coas dúbidas e avances da materia, dando lugar a grupos de discusión.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto de Innovación Educativa e outro de Investigación Educativa nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo isto a partir do desenvolvemento de aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Estudo de casos	En este apartado se presentarán ó alumnado varios proyectos de innovación e investigación reais para que analicen, discutan e propoñan alernativas.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Seminario	Durante a realización das tutorías en grupo aténdese ao alumnado segundo os seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realizarase unha avaliación continua e formativa tendo en conta a cantidade dos traballos realizados ao longo das sesións eempregando os procedementos de: Observación (rexistros, listas de control, rúbricas, ect.)	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG10 CG12	CE9 CE16 CE17	
Aprendizaxe baseado en proxectos	A avaliación céntratase na realización de dous proxectos : - Elaboración dun proxecto de innovación 15% - Elaboración dun proxecto de investigación 15% A calificación dos proxectos farase mediante rúbricas que se faran publicas previamente	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG10 CG12	CE7 CE9 CE11 CE16 CE17 CE19 CE22 CE65 CE68	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16 CT18 CT22
Estudo de casos	Mediante o estudio de casos a consecución das competencias explorarase a través de diversas estratexias: Pola preparación: 10% Elaboración dunha recensión 5%	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2	CE11 CE16 CE17 CE19 CE22 CE65 CE68	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT15 CT16 CT18
Lección maxistral	Como actividade avaliadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso terase en conta a: - Implicación nas actividades individuais e grupais: 10% - Cantidade e calidade das aportacións: 10%	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE7 CE9 CE11 CE17 CE19	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT15 CT16 CT18
Resolución de problemas e/ou exercicios	Mediante estas probas preténdese constatar a precisión conceptual e terminolóxica dos aspectos relativos a INNOVACIÓN E INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA: Neste tipo de exames cada pregunta curta ten unha puntuación individual, a suma destas preguntas reflicte a puntuación do exame.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2	CE7 CE9 CE11 CE16 CE17 CE19 CE22 CE65 CE68	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT15 CT16 CT18 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios para superar una materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar todas las pruebas indicadas e será condición indispensable para superar una materia que se obtenga en cada una de las polos menos un 5.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade a clases (falla máis dun 80%). Este deberá realizar una única prueba: un examen no que entre todos los contidos de la materia. condición indispensable para superar una materia que será obtenida polo menos un 5 neste.

Segunda convocatoria:

Como competencias no adquiridas en primera convocatoria, serán validadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Como datas de exames poden verse en la siguiente ligazon: http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Blaxter, L. et al., **Cómo se investiga**, 1ª ed, Graó, 2008

-Carbonell, J., **La aventura de innovar**, 1ª ed, Morata, 2001

-Contreras, J. y Pérez de Lara, N., **Investigar la experiencia educativa**, 1ª ed, Morata, 2010

-Cortés Rodríguez, L. y Camacho Adarve, Mª. M., **¿Qué es el análisis del discurso?**, 1ª ed, Octaedro, 2003

-Escudero Escorza, T. y Correa, P., **Investigación en innovación educativa**, 1ª ed, La Muralla, 2007

-Imbernón, F., **La investigación educativa como herramienta de formación del profesor: reflexión y experiencias de invetigación educativa**, 1ª ed, Graó, 2002

Wood, P. y Smith, J., **Investigar en educación**, 1ª ed, Narcea, 2018

Bibliografía Complementaria

https://www.monografias.com/trabajos28/investigacion-educativa/investigacion-educativa.shtml, **Monografiía sobre Investigación Educartiva**, 2012, Monografías.com, 2012

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

Recoméndase:
1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua francesa e a súa didáctica				
Materia	Lingua francesa e a súa didáctica			
Código	P02G120V01505			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://classroom.google.com/			
Descrición xeral	Materia centrada na adquisición de competencias na didáctica en lingua estranxeira tomando como exemplo a lingua francesa. Materia do programa English Friendly. O estudantado internacional poderá solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
CE51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira
CE52	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CE63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica

CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
2. Comprender a idea principal de filmes e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.				CT1 CT3 CT4 CT11 CT13 CT20
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.				CT1 CT3 CT4
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.				CT1 CT3 CT4
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde se fala esa lingua.			CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT13 CT17 CT20
6. Poder participar espontaneamente nunha conversa que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).			CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT12 CT20
7. Poder tratar oralmente en francés, con fluidez e seguridade, de temas de interese para estudantes de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	CB3 CB4	CG3	CE11 CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT12 CT20
8. Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.			CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT12 CT17 CT20 CT21
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.			CE51	CT1 CT3 CT4
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.			CE51	CT1 CT3 CT4
11. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinaria entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos sobre os procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.		CG1 CG6	CE11 CE63	CT1 CT2 CT9 CT12 CT19

12. Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CG2 CG8	CE13 CE16 CE34 CE43 CE45	CT1 CT2 CT9 CT12 CT19
13. Fomentar a convivencia no aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	CG5	CE11 CE13 CE34	CT2 CT7 CT12 CT15
14. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes.	CG10	CE13 CE16 CE34	CT2 CT9 CT12 CT16 CT21
15. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.		CE43	CT1 CT3 CT4
16. Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativo dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, as competencias e estratexias comunicativas.		CE43	CT1 CT3 CT4
17. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (MECR, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).		CE11 CE43 CE52	CT1
18. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.		CE43 CE51 CE63	CT1 CT3 CT4
19. Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.		CE43 CE45	CT1 CT4
20. Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativa da lingua estranxeira.	CB1 CB2 CB3 CB4	CE45 CE52	CT1 CT2 CT4
21. Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.	CB1 CB2 CB3 CB4	CE16 CE51 CE52 CE62 CE63 CE65	CT1 CT2 CT3 CT4 CT9
22. Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e lexicais.		CE43 CE51 CE52 CE62 CE63 CE65	CT1 CT2 CT3 CT4 CT9
23. Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.		CE43 CE52 CE62 CE63 CE65	CT1 CT2 CT3 CT4 CT9
24. Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.		CE43 CE52 CE62 CE63 CE65	CT1 CT2 CT4 CT9 CT21
25. Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.		CE48	CT2 CT4
26. Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo.		CE63 CE65	CT1 CT2 CT4

Contidos
Tema

D1 - Ensino comunicativo da lingua estranxeira	D1a. As variábeis do ensino das linguas estranxeiras na educación primaria: idade, lingua inicial, contexto sociocultural, necesidades e obxectivos. D1b. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras. D1c. Aprendizaxe da lingua estranxeira por proxectos na Educación Primarial.
D2 □ Metodoloxía 1: Presentación e práctica.	D2a. O nivel A1 do MECR en educación infantil: obxectivos, contidos e competencias. D2b. O Currículum de Educación Primaria e a aprendizaxe das linguas estranxeiras. D2c. Actividades para traballar as competencias lingüísticas en lingua estranxeira na Educación Primaria: comprensión oral e escrita, expresión oral e escrita.
D3 - Metodoloxía 2: Produción, creatividade e xogo.	D3a. Cancións e música na clase de francés en Educación Primaria. D3b. O papel dos contos na clase de francés de Educación Primaria. D3c. O uso do xogo na clase de francés de Educación Primaria.
D4 - A unidade didáctica.	D4a. A escolla de materiais para traballar na aula: documentos pedagoxizados e documentos auténticos. D4b. Temporalización de obxectivos, contidos e actividades D4c. A avaliación da comprensión oral e escrita. D4d. A avaliación da expresión oral e escrita.
L1. Presentación de si mesmo e dos demais.	L1a. Saúdos, despedidas. L2b. Preguntar e saber dicir o nome, o enderezo, a idade e o número de teléfono. L3c. Preguntar e saber dicir a profesión e o país de orixe.
L2. Descrición física e da personalidade.	L2a. Características físicas, afectivas e persoais: describirse a si mesmo e os demais en termos da apariencia e do carácter. Identificar alguén mediante a súa descrición. L2b. Expresar o acordo e o desacordo; técnicas de clarificación, paráfrase e verificación.
L3. O medio no que vivimos.	L3a. Descrición de vivendas e lugares. L3b. Comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer. L3c. Orientarse na cidade.
L3. Solicitar un traballo. Os animais.	L3a. Comprender textos relacionados co mundo laboral L3b. Practicar entrevistas de traballo en parellas. L3c. Ler e escribir cartas de solicitude de emprego. L3d. Os animais domésticos e salvaxes. os animais da granxa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	2	4	6
Aprendizaxe baseado en proxectos	18.5	35.5	54
Presentación	2	4	6
Resolución de problemas	27	54	81
Debate	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	As sesións maxistrais desenvolveranse con toda a clase, nas horas de grupo A. Nelas profesor e alumnado traballarán os conceptos esenciais dos diferentes puntos indicados nos contidos da materia e necesarios para a elaboración dos proxectos. O profesor tamén indicará bibliografía e outros recursos útiles para o alumnado poder encontrar información adicional.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá un mínimo de tres proxectos que se deberán presentar oralmente nas datas indicadas no inicio do curso. Todos os proxectos serán de carácter grupal e as instrucións para a súa realización estarán detalladas na plataforma de aprendizaxe. Nas aulas o profesor guiará o alumnado para a execución destes proxectos mediante a realización de tarefas grupais e colaborativas.
Presentación	Desenvolveranse preferentemente nas sesións de tipo A. Para cada proxecto, os grupos deberán expor en francés e presencialmente o resultado do seu traballo. Cada grupo disporá de 10 minutos para realizar a súa presentación.
Resolución de problemas	Nos grupos B, o alumnado realizará unha serie de tarefas grupais en espazos colaborativos dixitais para traballar diferentes aspectos relacionados cos proxectos en curso.
Debate	Desenvolveranse preferentemente nas horas de tipo C. O alumnado deberá achegar respostas e ideas sobre as preguntas que se formulen nas sesións maxistrais, aínda que tamén se poderán programar encontros dixitais con algunha persoa experta. As horas de debate tamén se poderán usar para reforzar competencias lingüísticas ou dixitais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario estabelecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario estabelecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Presentación	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario estabelecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Debate	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario estabelecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Resolución de problemas	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar previamente unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario estabelecido. 2. A través da plataforma de aprendizaxe. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Presentación	Nas datas estabelecidas nas aulas o alumnado deberá presentar en francés os resultados dos proxectos grupais propostos polo profesor (mínimo 3) e que serán entregados na plataforma de aprendizaxe. O alumnado presencial deberá realizar todos os proxectos propostos ao longo do curso para ser avaliado na primeira convocatoria. Cada grupo de traballo disporá de 10 minutos e poderá usar os medios técnicos que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán avaliadas polo profesor segundo unha grade de avaliación cuxos criterios e baremo poderán ser consultados na plataforma de aprendizaxe. En calquera caso, os grupos serán creados aleatoriamente polo profesor.	90		CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CG10	CE11 CT1 CE13 CT2 CE16 CT3 CE34 CT4 CE43 CT7 CE45 CT9 CE48 CT11 CE50 CT12 CE51 CT13 CE52 CT15 CE62 CT16 CE63 CT17 CE65 CT19 CT20 CT21
Resolución de problemas	Ao longo do curso, o profesor proporá un mínimo de dez desafíos voluntarios e, tras a súa avaliación, outorgará ao alumnado distincións cun determinado valor sobre a nota final. As instrucións dos desafíos, o seu valor na cualificación final e os criterios da súa concesión estarán detallados na plataforma de aprendizaxe.	10	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CG10	CE11 CT1 CE13 CT2 CE16 CT3 CE34 CT4 CE43 CT7 CE45 CT9 CE48 CT11 CE50 CT12 CE51 CT13 CE52 CT15 CE62 CT16 CE63 CT17 CE65 CT19 CT20 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na plataforma de aprendizaxe e na web da facultade.

Avaliación en primeira convocatoria

Avaliación presencial

O alumnado deberá realizar e expor en francés todos os proxectos propostos polo profesor. A nota final calcularase a partir da suma das notas obtidas en cada proxecto obrigatorio e cada desafío voluntario. Cada proxecto valerá un máximo de tres puntos sobre a nota final e cada desafío voluntario un máximo de 0,1 puntos.

Avaliación non presencial

O alumnado que non puider ou non desexar vir á clase deberá solicitar ao profesor facer a avaliación non presencial ao longo do primeiro mes de aulas. A avaliación non presencial consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos traballados nos proxectos de aula. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 e contará con diferentes tarefas onde se avaliarán a comprensión oral e escrita do alumnado en francés, así como a súa expresión oral e escrita. O tipo de exame e os instrumentosde avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na plataforma de aprendizaxe.

Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá se obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorrer a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. Para quen non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas en segunda convocatoria. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

O alumnado que concorrer á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos traballados nos proxectos de aulada materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación estabelecida polo profesor. O exame contará con diferentes tarefas onde se avaliarán a comprensión oral e escrita do alumnado en francés, así como a súa expresión oral e escritacunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. O tipo de exame e os instrumentosa grade de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na plataforma de aprendizaxe.

Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés, o galego, o castelán e excepcionalmente o inglés. O profesor comunicarase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, preferentemente en lingua francesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado poderá empregar calquera das linguas de traballo. Porén, o esforzo por usar o francés será tido en conta positivamente na avaliación final. Os enunciados dos exames estarán redactados unicamente en lingua francesa. O alumnado de programas de mobilidade internacional poderán recibir apoio en lingua inglesa mediante pedido.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático en calquera actividade de aprendizaxe desta materia, así como na comunicación co profesor. O seu uso repetido nun proxecto ou nun exame poderá supor a invalidación dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BENTLEY, K., **The TKT course : teaching knowledge test : CLIL module (Content and Language Integrated Learning)**, 1, Cambridge University Press, 2010

BERTOCCHINI, P. e COSTANZO, E., **Manuel de formation pratique pour le professeur de FLE**, 2, Clé Internationale, 2017

CHAUVET, A., **Référentiel de l'Alliance française pour le Cadre européen commun**, 1, Clé Internationale, 2009

DALE L. et TANNER, R., **CLIL activities : a resource for subject and language teachers**, 1, Cambridge University Press, 2012

COYLE, D., HOOD, P. e MARSH, D., **CLIL. Content and language integrated learning**, 1, Cambrifge University Press, 2010

CUQ, J. P. et GRUCA, I., **Cours de didactique du français langue étrangère et seconde,**, 2, Presses Universitaires de Grenoble, 2008

PINTER, A., **Teaching Young Language Learners**, 2, Oxford University Press, 2017

VANTHIER H., **L'enseignement aux enfants en classe de langue**, 1, Clé Internationale, 2009

Bibliografía Complementaria

BALL, P. / KELLY, K. / KLEGG, J., **Putting CLIL into Practice**, Oxfird University Press, 2015

GAONAC□H, D. e MACAIRE, D, **Les langues à l□école dès le plus jeune âge**, Cnesco, 2019

MACAIRE D., **(Se) former à enseigner les langues aux enfants**, HAL Archives ouverts, 2010

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506
Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501
Lingua e literatura: Español/P02G120V01603
Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103
Lingua española/P02G120V01303
Lingua galega/P02G120V01404

Outros comentarios

Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato. Así mesmo, aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas ou no Centro de Linguas da universidade.

O profesor pediralle ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail) e en Facebook.

En caso de ausencia xustificada do profesor, este garantirá as aprendizaxes do alumnado mediante actividades en liña.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica da lingua e literatura: Español				
Materia	Didáctica da lingua e literatura: Español			
Código	P02G120V01506			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, Sara			
Profesorado	Vázquez Rodríguez, Sara			
Correo-e	savazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento e aplicación das metodoloxías, actividades e recursos que proporcionen aos estudantes de Educación Primaria unha competencia comunicativa e unha adecuada formación literaria. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües

CE52	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT9	Traballo en equipo
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer o currículo escolar da lingua española e da literatura.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17
Adquirir coñecementos sobre os procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	CG1 CG2 CG3 CG10 CG11 CG12 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüisticas de expresión e comprensión oral	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17
Coñecer o proceso de aprendizaxe da lingua escrita e a súa ensinanza.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17
Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12 CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17

Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG8 CG10 CG11 CG12	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17
Comprender os principios básicos das ciencias da lenguaxe e a comunicación	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG3 CG10 CG11	CE43 CE44 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50 CE52 CE69	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT16 CT17

Contidos

Tema	
1. Coñecementos para o desenvolvemento das habilidades comunicativas.	Desenvolvemento das habilidades comunicativas. Comprensión e expresión oral. Competencia comunicativa. Metodoloxía, estratexias e técnicas.
2. Animación á lectura e á escritura.	Lectura comprensiva. As idades lectoras. Competencia literaria e competencia lectora. A biblioteca de aula. Animación á lectura. Expresión escrita: obxectivos. Formas de expresión escrita. Proceso didáctico da composición. Escrita creativa.
3. Desenvolvemento de experiencias educativas y materiais didácticos.	Desenvolvemento de experiencias educativas e de materiais didácticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	16	32	48
Traballo tutelado	10.5	9.5	20
Seminario	2	20	22
Presentación	7	30	37
Seminario	3	6	9
Traballo	10	0	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición sobre os contidos da materia, a metodoloxía e a avaliación.
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais expóñense os contidos teóricos de cada tema e que servirán de base para a realización dos traballos que han de realizar os alumnos.
Traballo tutelado	Os alumnos desenvolverán na aula as actividades prácticas que, previamente, preparen de xeito individual, sobre un tema do programa, relacionándoas coas dos demais membros do grupo e nas que o profesor actuará como coordinador.
Seminario	Nos seminarios ampliaranse os contidos tratados na sesión maxistral, propoñendo e comentando novas actividades que ilustren o tema con maior profundidade.

Presentación	Exposición por parte do alumnado dos traballos realizados por eles sobre distintos temas da materia.
Seminario	Nas titorías o profesor supervisa os traballos prácticos do grupo asesorándoos e orientándoos na súa realización e podendo considerar a achega que cada alumno fai ao desenvolvemento dos mesmos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Tanto nos traballos de aula como na titoría de grupo, o alumno recibirá unha atención personalizada, coa que o profesor orientará as súas propostas, escoitará as súas opinións e aclarará as dúbidas que poidan xurdir sobre as tarefas nas que o grupo está a traballar ou sobre calquera tema relacionado coa materia.
Seminario	Tanto nos traballos de aula como na titoría de grupo, o alumno recibirá unha atención personalizada, coa que o profesor orientará as súas propostas, escoitará as súas opinións e aclarará as dúbidas que poidan xurdir sobre as tarefas nas que o grupo está a traballar ou sobre calquera tema relacionado coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo	TRABALLO INDIVIDUAL. Valoración das actividades propostas:- Corrección na súa realización.- Estruturación e sistematización.-Elaboración de recursos didácticos.- Orixinalidade e creatividade.- Capacidade de autoavaliación da propia aprendizaxe.TRABALLO GRUPAL. Valorarase:-Asistencia e participación en todas as actividades apuntadas na metodoloxía docente.-Adecuación e pertinencia dos contidos tratados.-Claridade e coherencia na exposición.-Creación grupal de recursos didácticos.-Manexo de bibliografía rica, variada e actualizada.	50	CG1 CG2 CG3 CG4 CE45 CE46 CT3 CT6 CT9
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno poderá realizar unha proba final de resposta curta, onde deberá demostrar tanto o seu coñecemento teórico-práctico dos contidos da materia, desenvolvidos nas sesións maxistrais e os seminarios, como o seu nivel competencial da lingua: expresión correcta, adecuada, cohesionada e coherente, nun nivel operativo eficaz.	50	CE47 CT1 CT2 CT3 CT9 CT13 CT16 CT17

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudantado que, por causa xustificada, NON poida ASISTIR regularmente será avaliado:

-Proba final de resposta curta: 50%

-Traballo práctico sobre un tema ou parte dun tema: 50%

Na convocatoria de xullo, unicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuadrimestre.

Data do exame: consultar a web da facultade no apartado "Datas de exames" http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CRUZ RIPOLL, J., **Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes**, EOS, 2015

Paredes, F., Álvaro, S. y Paredes, L., **Las 100 dudas más frecuentes del español**, Instituto Cervantes, 2019

CASSANY, Daniel, y otros, **Enseñar lengua**, Graó, 2003

QUILES, MC., MARTÍNEZ, A. Y PALMER, I., **Enredos de palabras: gramática y uso de la lengua en nuevos espacios de comunicación**, Graó, 2019

Bibliografía Complementaria

MENDOZA FILLOLA, Antonio (coord.), **Didáctica de la lengua y la literatura para Primaria**, Pearson, 2003

PRADO ARAGONÉS, Josefina, **Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI**, La Muralla, 2004

DÍEZ de ULZURRUN, Ascen (coord.), **El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista**, Graó, 2005

FONS ESTEVE, Montserrat, **Leer y escribir para vivir. Alfabetización inicial y uso real de la lengua escrita en la escuela**, Graó, 2004

LLUCH, G. Y ZAYAS, F., **Leer en el centro escolar. El plan de lectura**, Octaedro, 2015

RODARI, Gianni, **Gramática de la fantasía: El arte de contar historias**, Planeta, 2006

DORREGO, Luis, **Propuestas para dinamizar la clase de E/LE : más de 80 juegos y actividades teatrales**, Ortega, 2006

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua inglesa e a súa didáctica				
Materia	Lingua inglesa e a súa didáctica			
Código	P02G120V01507			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Lareo Martín, Inés			
Profesorado	Lareo Martín, Inés Seoane Posse, Elena Celsa			
Correo-e	ilareo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Tendo en conta o carácter lingüístico e didáctico desta materia preténdese reforzar o nivel de competencia comunicativa na lingua estranxeira ademais de ofrecer ao alumnado unha visión metodolóxica sobre o ensino en lingua estranxeira nas aulas de Primaria.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
CE51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira
CE52	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CE63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias

CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT7	Resolución de problemas
CT9	Traballo en equipo
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe			Competencias	
1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, público, profesional e educacional (Marco Común, Cadro 5)				CT1 CT3 CT4 CT11 CT12
2. Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.				CT1 CT3 CT4 CT11 CT13 CT20
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.				CT1 CT3 CT4
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.				CT1 CT3 CT4
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde fálase esa lingua.			CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT13 CT17 CT20
6. Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).			CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT12 CT20
7. Poder abordar oralmente en inglés/francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	CB3 CB4 CB5	CG3	CE11 CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT12 CT20
8. Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.			CE50 CE51	CT1 CT3 CT4 CT12 CT17 CT20 CT21
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións			CE51	CT1 CT3 CT4
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.			CE51	CT1 CT3 CT4

11. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.	CG1 CG6	CE11 CE63	CT1 CT2 CT9
12. Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	CG2 CG8	CE13 CE16 CE34 CE43 CE45	CT1 CT2 CT9 CT12 CT19
13. Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	CG5	CE11 CE13 CE34	CT2 CT7 CT12 CT15
14. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelo entre os estudantes.	CG10	CE13 CE16 CE34	CT2 CT9 CT12 CT16 CT21
15. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.		CE43	CT1 CT3 CT4
16. Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativa dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, e as competencias e estratexias comunicativas.		CE43	CT1 CT3 CT4
17. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (Marco Común, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).		CE11 CE43 CE52	CT1
18. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.		CE43 CE51 CE63	CT1 CT3 CT4
19. Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.		CE43 CE45	CT1 CT4
20. Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativo da lingua estranxeira.	CB1 CB2	CE45 CE52	CT1 CT2 CT4
21. Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE16 CE51 CE52 CE62 CE63	CT1 CT2 CT3 CT4 CT9
22. Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e léxicos.		CE43 CE51 CE52 CE62 CE63 CE65	CT1 CT2 CT3 CT4 CT9
23. Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.		CE43 CE52 CE62 CE63 CE65	CT1 CT2 CT3 CT4 CT9
24. Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.		CE43 CE52 CE62 CE63 CE65	CT1 CT2 CT4 CT9 CT21
25. Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.		CE48	CT2 CT4
26. Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo		CE63 CE65	CT1 CT2 CT4

Contidos	
Tema	
L1 □ Presentación.	I. Presentación de si mesmo e dos demais. II. Experiencias persoais da aprendizaxe da lingua estranxeira. III. Identificación de oportunidades na contorna para fomentar a propia aprendizaxe e diagnóstico de necesidades e obxectivos.

L2 - Descrición física e da personalidade.	I. Características físicas, afectivas e persoais. II. Describirse a se mesmo e aos demais en termos da aparencia e do carácter. III. Expresar o acordo e o desacordo.
L3 - A contorna no que vivimos.	I. Discusión dos distintos tipos de vivenda en países estranxeiros e comparación con Galicia. II. Descrición das vivendas dos estudantes, comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer. III. Vídeos turísticos dando a coñecer Pontevedra.
L4 □ Os animais.	I. Os animais da granxa, partes do corpo. II. Os animais do bosque. III. Os animais salvaxes.
D1 - Ensino comunicativa da lingua estranxeira.	I. Funcións lingüísticas. II. Competencias e estratexias comunicativas.
D2 □ Metodoloxía 1: Presentación e práctica.	I. Presentación de novos elementos lingüísticos y de contido na aula en lingua estranxeira. II. Práctica oral mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.
D3 - Metodoloxía 2: Produción, creatividade e xogo.	I. Os xogos: dimensión lúdica da aprendizaxe. II. Cancións tradicionais anglófonas. III. O contacontos na aula de lingua estranxeira. IV. Uso de internet para aprendizaxe autónoma.
D4 - A unidade didáctica.	I. Obxectivos II. Competencias lingüísticas, socioculturais, discursivas e estratéxicas. III. A avaliación. IV. A utilización do PEL (Portfolio europeo das linguas) como ferramenta de avaliación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	0	3
Lección maxistral	30	15	45
Estudo previo	2	0	2
Traballo tutelado	0	72.6	72.6
Presentación	6.5	3.9	10.4
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	6	16
Exame oral	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Lección maxistral	Sesións nas que se abordarán os contidos teóricos da materia. As sesións maxistrais desenvolveranse con toda a clase, nas horas de grupo A e outros puntos nas horas de tipo C. Posto que a materia ten unha dobre faceta, LINGUA E DIDÁCTICA, parte das sesións maxistrais tratarán os contidos do ensino das linguas estranxeiras e outra de certos aspectos lingüístiicos e comunicativos do inglés. En caso de ausencia xustificada do profesor, este poderá propor actividades alternativas en liña.
Estudo previo	Sesións nos que iranse descubriendo cos alumnos as súas necesidades a nivel de teoría para realizar o traballo tutelado grupal.
Traballo tutelado	Esta actividade realizarase en grupos. Os alumnos deberán aplicar a teoría e metodoloxía aprendidas ao diseño dun traballo para o quel deberán elixiir un dos temas propostos pola profesora. Os grupos deberán asistir a lo menos a uhna tutoría coa profesora para concretar as súas propostas e os seus avances.
Presentación	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Resolución de problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Exposición por parte do alumnado ante o docente e os seus compañeiros do traballo realizado. Pódese levar a cabo de maneira individual (se o número de alumnos permíteo) ou en grupo. A presentación será avaliada polos compañeiros e autoavaliada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Presentación	A atención personalizada levarase a cabo no despacho 115 ou no despacho virtual 1354. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario estabelecido. Tamén poderase contactar co profesor a través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Traballo tutelado	A atención a os grupos levarase a cabo no despacho 115 ou no despacho virtual 1354. É imprescindible solicitar cita vía e-mail. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas. Estas accions poderanse levar a cabo por vía telemática. Durante a realización do traballo é imprescindible alo menos uhna visita de todo o grupo na que se comente o plan de traballo e outros puntos ademais de dúbidas coa profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Na data indicada deberase subir a moovi unha copia do traballo cos contidos da exposición 1 en pdf (25=20+5 puntos). Os arquivos teñen que ser etiquetados da seguinte maneira: primaria2022_topic*_apelido1_apelido1_apelido1_apelido1.pdf primaria2022_topic*_apelido1_apelido1_apelido1_apelido1_song.mp4 *en vez de topic cada grupo porá o nome do seu tema. A data de entrega dos traballos pactarase ó principio do curso e non se admitirán traballos fóra de data. A utilización de tradutores automáticos está totalmente prohibida, resultando na perda de dereitos de evaluación para todo o curso académico.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG10 CE11 CE13 CE16 CE34 CE43 CE45 CE48 CE50 CE51 CE52 CE62 CE63 CE65 CT1 CT2 CT4 CT7 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20 CT21
Presentación	Ó longo do curso o alumnado, en grupos, deberá facer varias exposicións obrigatorias. Exposición 1 (en grupo): consistirá na elaboración dunha secuencia seguindo a metodoloxía CLIL e co as actividades que consideren relevantes para o nivel e a temática seleccionada. Ademais de presentar oralmente o traballo (5 minutos) os estudantes deberán dramatizar a súa secuencia, turnándose nas funcións de profesor todos os membros do grupo 5 minutos por actividade (20=15+5 puntos). Exposición 2 (individual): o tema pactarase ó principio do curso e terá una duración 2:30 minutes (15 puntos). Exposición 3 (en parellas): Festival UNIVISION-2022 Christmas. Trátase de actuación en karaoke que se presentarán en vídeo a un xurado formado por alumnos de 2º de primaria da Xunqueira I (15+5=20 puntos). Os vídeos serán de 2 minutos. Só como traballo opcional para subir nota, propónse a Exposición 4 (individual). Consiste nunha exposición de 5 minutos sobre un tema de interese para a materia e o resto dos alumnos.	55	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG5 CG6 CG8 CG10 CE11 CE13 CE16 CE34 CE43 CE45 CE48 CE50 CE51 CE52 CE62 CE65 CT1 CT2 CT3 CT4 CT7 CT9 CT11 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT19 CT20 CT21
Exame oral	Conversa de 7-8 minutos en inglés de forma individual co profesor sobre a explotación didáctica da temática dos libros de lectura e a opinión crítica da película recomendada. (20)	20	CB3 CB4 CE45 CE48 CE50 CE51 CT1 CT2 CT4 CT16 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

OUTRAS VIAS:

No caso de ausencia forzosa do docente, ou de confinamento as tarefas e contidos poderán ser abordados por vía Telemática, tanto a través de moodle, como do campus remoto, ou do despacho virtual 1354.

O USO DE TRADUCTORES AUTOMÁTICOS PARA A REALIZACIÓN DAS TAREFAS ESTÁ TOTALMENTE PROHIBIDO. O INCUMPRIMIENTO DESTA NORMA SUPON A PERDA DOS DEREITOS DA AVALIACIÓN DE TODOS OS MEMBROS DO GRUPO AUTORES DO TRABALLO DURANTE TODO O CURSO ACADÉMICO.

Tanto na clase presencial como na virtual, a gravación de calquera integrante da materia está totalmente prohibida excepto permiso explícito.

AVALIACIÓN:

Posto que a materia ten dúas partes diferenciadas, a avaliación terá unha parte centrada na didáctica e outra na lingua. A avaliación na primeira convocatoria será continua. Por tanto a realización de todas as tarefas obrigatórias nas datas propostas é imprescindible para superar a materia.

Todo o alumnado que non poda optar pola evaluación continua ten derrito a ser avalado mediante un exame que constará duhna proba escrita (70) e outra oral (30). A proba oral durará 10 minutos e será una conversa en inglés sobre puntos de interese didáctico dos contos e a película recomendados. A data das probas será a data oficial para os exames que se recoge na páxina web da facultade (www.fcced.webs.uvigo.es) no apartado de organización académica.

Os alumnos que no podan asistir as aulas e que queran acollerse a evaluación continua deberán facer as tarefas e as presentacións obrigatórias nas datas establecidas. Unha vez que o alumno se acolle á evaluación continua, de non facer TODAS as tarefas obrigatorias, será calificado como non presentado na primeira convocatoria. A asistencia ás exposicións dos compañeiros é obrigatoria xa que haberá que avalialos.

Durante o cuadrimestre os alumnos deberán ler os contos de lectura obrigatoria e ver a película que se recomenda na bibliografía.

Calquera situación extraordinaria comunicarase ao profesorado para a súa consideración.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, o alumnado poderá presentarse á segunda convocatoria de xullo.

Tarefas obrigatorias para a evaluación continua: Exposición 1, dramatización da secuencia AICLE (20 puntos), exposición 2, advert (15 puntos), exposición 3, UNIVISION (20 puntos); traballo escrito (25 contido+5 inglés), exame oral (20 puntos).

SEGUNDA CONVOCATORIA:

Se o alumnado non pode cumprir os requisitos da avaliación continua ou se non acadara os puntos necesarios para superar a materia durante a evalución continua, poderá presentarse á segunda convocatoria. Neste caso será avaliado cun único exame en inglés con probas escritas e orais (70+30). A proba escrita estará relacionada cos contidos do programa, con preguntas de carácter teórico e supostos prácticos. De aprobar a escrita, farase unha proba oral, na que o estudante deberá conversar durante 10 minutos sobre puntos de interese didáctico da película obrigatoria e os contos obligatorios.

A data do exame escrito será a da data oficial fixada polo centro para a segunda convocatoria no apartado de organización académica (www.fcced.webs.uvigo.es). As datas dos exames orais acordaranse segundo as posibilidades de horarios do centro e do alumnado que aprobase o exame escrito.

No estado de confinamento as probas pasarán a ser todas orais. o alumnado terá 4 probas con 25 puntos cada unha: 3 supostos e unha charla sobre os contos a a película obligatorios.

VÍDEOS DE TRABALLO:

Once upon a time LIFE. The fantastic story of the human body. Serie de vídeos sobre o corpo humano.

FILME OBRIGATORIO:

School of rock. 2003. Dir. Richard Linklater

CONTOS LECTURA OBRIGATORIA:

Burns, Marilyn (2008). The greedy triangle. Scholastic bookshelf

Manley, Heather (2015). The Human Body detectives. (story 1 and 2). Heather Manley N.D.

Silverstein, Shel (2005). The giving tree. UK: Harper Collins

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Boid, Amanda, et al., **Natural Sciences Primary (1,2,3,4,5,6)**, Macmillam Education, 2015
Manley, Heather, **The Human body detectives (book collection)**, Heather Manley N.D., 2015
Slattery, Mary; Willis, Jane, **English for primary teachers**, OUP, 2003
VVAA, **Top natural science 5 student's book**, Richmond-Santillana, 2011
VVAA, **Top natural Science 4 student's book**, Richmond-Santillana, 2011
VVAA, **Natural Sciences 5 student's book**, Richmond-Santillana, 2017
Bibliografía Complementaria
Barillé, Albert, **Once upon a time life (24)**, 1989
Bentley, Kay, **TKT. Teaching Knowledge Test Course.**, CUP, 2010
Bestard Monroig, J. y Pérez Martín M.C., **La didáctica de la lengua inglesa. Fundamentos lingüísticos y metodológicos**, Editorial Síntesis, 1992
Burns, Marilyn, **The greedy triangle**, Scholastic bookshelf, 2008
Cameron, Lynne, **Teaching languages to young learners.**, CUP, 2005
Collins, **Collins diccionario español-inglés-inglés-español**, Grijalbo, 2002
Dale, Liz; Tanner, Rosie, **CLIL activities. A resource for language and subject teachers.**, CUP, 2012
Doff, A., **Teach English**, CUP, 1994
Elsworth, S. y Walker, E., **Grammar Practice for Intermediate Students.**, Pearson Longman, 2007
Estaire, S. y Zanón, J., **Planning classwork: a task-based approach**, Heinemann, 1999
García Arreza, M. et al., **La lengua inglesa en la Educación Primaria**, Ediciones Aljibe, 1994
Graham, Carolyn, **Creating Chants and songs**, OUP, 2011
Halliwell, S., **La Enseñanza del Inglés en la Educación Primaria**, Longman, 1993
Harmer, Jeremy., **How to teach English**, Longman, 2000
Ioannou-Georgiou, Sophie; Pavlou, Pavlos, **Assessing young learners**, OUP, 2003
Ioannou-Georgiou, Sophie; Pavlou, Pavlos, **Guidelines for CLIL implementation in primary and pre-primary education**, 2011
Jensen, Margie, **What is Montessori?**, 2011
LePort Montessori Schools, **Montessori Language Programme**,
Lewis, Gordon; Bedson, Günter., **Games for Children**, OUP, 2009
Lewis, Gordon; Mol, Hans, **Grammar for young learners.**, OUP, 2009
Lewis, Gordon; Mol, Hans, **The internet and young learners.**, OUP, 2004
Linklater, Richard, **School of rock**, 2003
LoPresti, Angeline Sparagna, **A place for zero**, Charlesbridge Publishing, 2003
Madrid, D. y McLaren N., **TEFL in Primary Education.**, Editorial de la Universidad de Granada, 2004
McLoughlin, Amanda Jane, **Natural Sciences. Think, do, learn (1,2,3,4,5,6)**, OUP, 2015
Montessori, Maria, **The Montessori Method.**, Frederick A. Stokes Company, 1912
Moon, Jane, **Children Learning English**, Macmillan books, 2011
Murphy, Tim, **Music and song.**, OUP, 1992
Oxford, **Oxford Spanish Dictionary: Spanish-English, English Spanish**, OUP, 2008
Pastor Cisneros, S., **Aprendizaje de Segundas Lenguas**, Universidad de Alicante, 2004
Phillips, Sarah, **Young Learners.**, OUP, 1993
Phillips, Diane; Burwood, Sarah; Dunford, Helen, **Projects with young learners**, OUP, 2003
Redman, S., **English Vocabulary in Use.Pre-Intermediate/Intermediate (with answers).**, OUP, 2000
Reilly, Jackie; Reilly, Vanessa, **Writing with children**, OUP, 2005
Ruiz Bikandi, U., **Didáctica de la Segunda Lengua en Educación Infantil y Primaria.**, Síntesis, 2000
Salaberri, S., **Classroom language: Handbooks for the English Classroom**, Heinemann, 1995
Silverstein, Shel, **The giving tree**, Harper Collins, 2005
Vale, D. y Feunteun, A., **Teaching Children English: An Activity Based Training Course**, CUP, 1995
Wright, Andrew, **Creating stories with children.**, OUP, 1997
Wright, Andrew, **Story telling with children.**, OUP, 2003

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506
Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501
Lingua francesa e a súa didáctica/P02G120V01505
Lingua e literatura: Español/P02G120V01603

Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103
Lingua española/P02G120V01303
Lingua galega/P02G120V01404

Outros comentarios

Dado que a materia é en inglés e a lingua de traballo dos alumnos tamén será inglés, recoméndase ter polo menos un nivel de inglés entre B1 y B2 do MECR.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación física e a súa didáctica na educación primaria				
Materia	Educación física e a súa didáctica na educación primaria			
Código	P02G120V01601			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Profesorado	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Correo-e	myalva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo principal proporcionar ao alumnado os coñecementos e experiencias necesarias para desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe a través da motricidade na Educación Primaria. Busca ofrecer unha visión dos distintos elementos que se relacionan coa Didáctica da Educación Física; por iso abordaranse cuestións de tipo histórico-cultural, de programación, de currículo, de intervención e de avaliación. Así mesmo, preténdese realizar unha formación en diferentes competencias relacionadas coa capacidade de aprender de forma autónoma, tanto grupal como individualmente, deseñando, analizando e desenvolvendo propostas propias da disciplina. O manexo de fontes documentais, a integración de coñecementos doutras materias, o uso de novas tecnoloxías e a participación activa serán compoñentes importantes para a consecución dos obxectivos da materia. En virtude da aprobación dos Proxectos de Innovación Docente en Centros da Universidade De Vigo onde están involucradas 5 materias dos títulos de Educación Infantil e Educación Primaria e alumnado de diferentes cursos, esta materia pretende unha planificación interdisciplinar que permita ao alumnado experimentar un cambio metodolóxico que lle facilite unha aprendizaxe por competencias para adaptarse a unha sociedade en constante cambio. O obxectivo deste proxecto é analizar a posibilidade de establecer unha estrutura curricular específica no currículo do profesorado de educación infantil e primaria mediante unha experiencia piloto que permita observar a viabilidade da nova planificación educativa, vinculando o deseño do currículo nas distintas disciplinas. Esta estrutura trata de converter o proceso educativo nunha aprendizaxe funcional, de tal maneira que o futuro docente traballe cunha metodoloxía interdisciplinar que despois deberá aplicarse na aula. A materia de Educación Física e a súa didáctica na educación primaria está integrada neste proxecto e pretende proporcionar ao alumnado os coñecementos e experiencias necesarios para desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe a través da motricidade e como parte importante dese proxecto interdisciplinar.			

Competencias	
Código	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa

CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncione
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE12	Abordar e resolver problemas de disciplina
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CE20	Mostrar habilidades sociais para entender ás familias e facerse entender por elas
CE22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
CE57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
CE58	Coñecer o currículo escolar da educación física
CE59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
CE60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CE63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CE66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
CE68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
CE69	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos as ensinanzas descritas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético

CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Comprender o proceso de ensino-aprendizaxe en Educación Física.	CB3	CG1	CE1	CT1
2. Desenvolver e avaliar obxectivos e contidos do currículo da Educación Física en Educación Primaria	CB4	CG2	CE2	CT2
		CG3	CE3	CT3
mediante programacións e recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes.		CG4	CE5	CT4
		CG5	CE6	CT5
3. Comprender a necesidade e dispor dos recursos didácticos adecuados para dar respostas a todos		CG6	CE7	CT6
		CG7	CE8	CT7
os alumnos desde unha perspectiva da diversidade.		CG8	CE11	CT8
4. Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e		CG9	CE12	CT9
		CG10	CE13	CT10
fóra da escola, como medio de promoción de hábitos saudables.		CG11	CE14	CT11
5. Deseñar programacións para a mellora das habilidades *motrices básicas e capacidades *perceptivomotrices no alumnado de Educación Primaria.		CG12	CE15	CT12
			CE16	CT13
			CE17	CT14
			CE19	CT15
			CE20	CT16
			CE22	CT17
			CE23	CT18
			CE34	CT19
			CE57	CT20
			CE58	CT21
			CE59	CT22
			CE60	CT23
			CE61	
			CE62	
			CE63	
			CE65	
			CE66	
			CE67	
			CE68	
			CE69	

Contidos

Tema	
Fundamentos conceptuais e didácticos da Educación Física	O proceso de ensino-aprendizaxe en Educación Física. Deseño curricular da Educación Física en Educación Primaria.
Educación motriz básica	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa educación motriz básica para o alumnado de Educación Primaria.
Educación lúdico-deportiva	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa educación lúdico-deportiva para o alumnado de Educación Primaria.
Actividade física e saúde	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa actividade física e a saúde para o alumnado de Educación Primaria.
Actividade física e Expresión Corporal	Deseño e avaliación de Unidades de Programación vinculadas coa actividade física e a expresión corporal para o alumnado de Educación Primaria.
Adaptación da actividade física aos alumnos con necesidades educativas especiais.	Deseño de adaptacións das actividades motrices e sensibilización do alumnado ante situacións específicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	8	40	48
Prácticas de laboratorio	30	8	38
Aprendizaxe baseado en proxectos	6	40	46
Eventos científicos	2	2	4
Seminario	4.5	6.5	11

Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Proxecto	1	0	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía basee a Aprendizaxe Baseada en Proxectos ou Project Based Learning (PBL) e/ou a aprendizaxe en servizo. Trátase dun método didáctico que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto. Seguindo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará de forma grupal (individual para o alumnado non asistente) ao longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no computador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corrixir canto antes os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros doutros cursos o que permitirá unha coevaluación do proceso. Especificamos máis claramente o de ir a outras clases doutras materias, que poida haber sesións comúns e mesmo o de asistir fose do horario de clase? Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula investida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso desenvolveranse a través da plataforma (MOOVI).
Eventos científicos	O alumnado poderá achegar documentación doutros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminario	As profesoras organizarán un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionado coas temáticas comúns das diferentes materias para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinariedad que se produce no campo didáctico dada a complexidade do feito educativo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Aprendizaxe baseado en proxectos	Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir no proceso de elaboración do proxecto, tanto da parte teórica como da práctica. A atención ao alumnado levarase a cabo nos horarios de titoría.
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas obxectivas	Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir no proceso de preparación do exame. A atención ao alumnado levarase a cabo nos horarios de titoría.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40		CG1 CG2 CG4 CG9 CG12	CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE11 CE15 CE16 CE17 CE57 CE58 CE59 CE60	
Proxecto	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica integrada fundamentada a nivel teórico. Este proxecto será presentado o día do exame oficial da materia.	50	CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE3 CE5 CE6 CE7 CE8 CE11 CE13 CE15 CE16 CE17 CE19 CE23 CE34 CE57 CE58 CE59 CE60 CE61 CE62 CE63	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informe realizado pola profesora sobre a participación e aprendizaxe nas clases prácticas.	10		CG9 CG10 CG11	CE5 CE8 CE11 CE13 CE14 CE17 CE58 CE59 CE60 CE61 CE62	CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT23

Outros comentarios sobre a Avaliación

ALUMNADO ASISTENTE

Deberá asistir ao 80% das clases prácticas.

As actividades non superadas na primeira convocatoria poderán ser recuperadas na segunda convocatoria; manteranse as notas das partes aprobadas para as persoas que xa se presentaron na primeira edición.

ALUMNADO NON ASISTENTE

Deberá presentar os mesmos traballos de aula e facer as mesmas probas que o alumnado asistente (no caso das prácticas, estas serán avaliadas por medio dunha gravación en vídeo e dun exame específico; estes aspectos deberán aclararse persoalmente coa profesora desde principio de curso). Deberá presentar evidencias durante o curso do traballo realizado. As

porcentaxes neste caso son: Exame: 40%; Proxecto: 30%; Prácticas: 30%.

Cómpre aprobar todas as partes da avaliación en calquera convocatoria.

As probas tipo test poden cambiarse por outro tipo de respostas se así o consideran ese curso académico o profesorado (exame oral, de resposta curta ou desenrolo).

Contémplase aposibilidade de facer saídas para realizar prácticas en contextos específicos.

Data dos exames: consultar http://feduc.webs.uvigo.es/index.php?id=213,934,0,0,1,0

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Galera, A., **Manual de didáctica de la Educación Física: una perspectiva constructivista integradora. Vol. 1. Funciones de impartición**, Paidós, 2001

Galera, A., **Manual de didáctica de la Educación Física: una perspectiva constructivista integradora. Vol. 2. Funciones de programación**, Paidós, 2001

Bibliografía Complementaria

Alvariñas-Villaverde, M., Pino-Juste, M. y Portela-Pino, I., **Neuroeducación o las nuevas coordenadas del éxito educativo**, Tirant lo Blanch, 2019

Pino-Juste, M., **Metodologías activas como clave en los procesos de innovación en la escuela**, Tirant lo Blanch, 2019

Pino-Juste, M., **Principios y estrategias metodológicas en el diseño de programas educativos en el ámbito escolar**, Tirant lo Blanch, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

1. Asistir a clase, resultará moi beneficioso para cumprir os obxectivos da materia sobre todo nas súas aplicacións prácticas. Nas primeiras sesións os profesores da materia darán unha visión de conxunto e anticiparán as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.
2. Se non podes asistir a clase, será especialmente importante acudir ás titorías do profesorado, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade TEMA.
3. A túa condición de estudante da Universidade de Vigo, abre a as portas os moitos recursos, ofertas e servizos. No SIOPE atoparás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas que podes atopar na nosa Universidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Galego				
Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	P02G120V01602			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Alonso Núñez, Aquilino Santiago			
Profesorado	Alonso Núñez, Aquilino Santiago			
Correo-e	aalonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos en cursos anteriores (historia da lingua e lingua e sociedade fundamentalmente) e para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios e/ou prosísticos. Entre os coñecementos lingüísticos, trátase, especialmente, a situación lingüística de Galicia contextualizada dentro da situación lingüística mundial. Este coñecemento debe preparar aos futuros mestres e mestras para resolver con eficacia os problemas derivados da situación lingüística galega e, en xeral, para afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües e multiculturais.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
CE46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	CB1 CB2 CB3 CB4		CE46	CT1 CT2 CT3 CT9 CT14 CT16 CT17 CT18
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego			CE46 CE48 CE50	CT1 CT3 CT14 CT16 CT17 CT18
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua	CB2 CB4	CG3	CE46	CT1 CT3 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19
Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5			CT1 CT2 CT3 CT14 CT16
Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade	CB1 CB3 CB4 CB5	CG3	CE50	CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural	CB1 CB3 CB4 CB5	CG3	CE50	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües	CB2	CG3	CE50	CT1 CT7 CT8 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18

Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial	CB2	CG1 CG3	CE50	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG3	CE50	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade	CB2 CB3 CB4	CG3	CE50	CT1 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Coñecer a tradición oral e o folclore	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE44	CT1 CT3 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Adquirir formación literaria	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE44	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT14 CT16 CT18
Comprender o feito literario		CG3	CE44 CE48	CT1 CT2 CT3 CT14 CT16 CT18
Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético)	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE44 CE48	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT14 CT16 CT17 CT18

Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE44 CE48	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade	CB2 CB3 CB4	CG3	CE43 CE44 CE46 CE48 CE50	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18

Contidos

Tema	
I. Historia da lingua	1. 1. A formación da lingua galega. 1. 2. O galego na Idade Media. 1. 3. Os Séculos Escuros. 1. 4. O século XIX. 1. 5. O século XX.
II. Lingua e sociedade	2. 1. A linguaxe e a comunicación. Características esenciais da linguaxe. 2. 2. O estudo da lingua. A Lingüística e a Gramática. A Sociolingüística e a Socioloxía da Linguaxe. 2. 3. Unidade e variedade da lingua galega. 2. 4. Lingua oral e lingua escrita. Didáctica da pronunciación e da ortografía. O desenvolvemento da escritura. 2. 5. A situación lingüística no mundo: diversidade versus uniformidade. 2. 6. Os xuízos de feito versus os xuízos de valor. 2. 7. O prexuízos lingüísticos: definición e algúns exemplos. 2. 8. Linguas hexemónicas e linguas minorizadas. 2. 9. A relación entre estatus de lingua e poder político-económico. 2. 10. Ámbitos de uso do galego: ensino, medios de comunicación, igrexa, administración, etc. 2. 11. As linguas de comunicación internacional versus as linguas ameazadas. 2. 12. Distinción entre comunidade lingüística e comunidade política. 2. 13. Principios legais para a recuperación das linguas ameazadas. Personalidade e Territorialidade. 2. 14. Linguas en contacto: o caso galego. Bilingüismo e diglosia. 2. 14. 1. Definicións. 2. 14. 2. Precisións conceptuais sobre a diglosia. 2. 14. 3. Interferencias lingüísticas derivadas do contacto entre linguas. 2. 15. A normalización e a normativización. 2. 15. 1. Precisións terminolóxicas. 2. 15. 2. A situación legal do galego. 2. 15. 3. A normativización.
III. Tradición oral e folclore	3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da literatura de tradición oral á tradición escrita de autor.
IV. Literatura	4. 1. Breve historia da literatura galega. 4. 2. Especificidade da literatura galega. 4. 3. O comentario de texto. 4. 4. A linguaxe e a literatura.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14.5	33.5	48
Resolución de problemas	22	34	56

Lección maxistral	14	30	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Comentario dun texto literario prosístico e/ou poético.
Resolución de problemas	Corrección de actividades iniciadas na aula ou non e análise de lecturas complementarias.
Lección maxistral	Exposición teórica sobre os contidos do temario e análise da lectura "Mal de linguas" de Jesús Tusón.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito.
Resolución de problemas	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Traballo orixinal	40	CB1	CG1	CE43	CT1
			CB2		CE44	CT2
			CB3		CE46	CT3
			CB4		CE48	CT6
			CB5			CT7
						CT8
						CT13
						CT14
						CT16
						CT17
						CT18
Resolución de problemas	Asistencia e participación	10	CB1	CG1	CE43	CT1
			CB2	CG3	CE44	CT2
			CB3		CE46	CT3
			CB4		CE48	CT6
			CB5		CE50	CT7
						CT8
						CT9
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
Lección maxistral	Asistencia e participación	10	CB1	CG1	CE43	CT1
			CB2	CG3	CE44	CT2
			CB3		CE46	CT3
			CB4		CE48	CT6
			CB5		CE50	CT7
						CT8
						CT9
						CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19

Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame	40	CG3	CE46 CT1 CE50 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A. O alumnado que asista regularmente á clase terá que aprobar as recensións e o traballo literario para poder presentarse ao exame, a non ser que o profesor acorde outra cousa co alumno ou coa alumna. Para aprobar a materia hai que aprobar as recensións, o traballo e o exame. Modelo B. O alumnado que non asista regularmente á clase terá que realizar un exame final de toda a materia, a non ser que o profesor acorde co alumno ou coa alumna outro tipo de avaliación. Na segunda convocatoria procederase ao mesmo sistema de avaliación. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade. (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames) Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GUTIÉRREZ IZQUIERDO, R., **Lecturas de nós. Introducción á literatura galega**, Xerais, 2000

MARIÑO, R., **Historia da lingua galega.**, Sotelo Blanco, 1998

MONTEAGUDO ROMERO, H., **Estudios de sociolingüística galega**, Galaxia, 1995

MORENO CABRERA, J.C., **La dignidad e igualdad de las lenguas**, Alianza, 2000

VILLANUEVA, D., **El comentario del texto narrativo: cuento y novela**, Nostrum, 2006

VV.AA., **Galicia. Antropoloxía. Imaxinario. Literatura popular. Tomo XVIII.**, Hércules, 1997

Bibliografía Complementaria

NINYOLES, R., **Estructura Social e Política Lingüística**, Ir Indo, 1991

NOIA, C., **O conto de tradición oral" en Xornadas Internacionais de Cultura Tradicional**, Asociación Cultural Canle, 2005

TUSÓN, J., **Mal de linguas**, Positivas, 1990

Recomendacións

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Español				
Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	P02G120V01603			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rodríguez Vega, María Regina			
Profesorado	Fernández Soneira, Ana María Rodríguez Vega, María Regina			
Correo-e	xinavega@uvigo.es			
Web	http://about.me/a.fernandezsoneira			
Descrición xeral	Pretendemos que o alumnado adquira unha boa competencia lingüística e literaria do español e para alcanzar este obxectivo traballaremos as destrezas que entran en xogo no proceso comunicativo: a capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE16	Deseñar, planificar e evaluar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE30	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
CE37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes

CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CE49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
CE50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
CE51	Expresarse, oralmente e por escrito nunha lingua estranxeira
CE52	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT9	Traballo en equipo
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT18	Creatividade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	CB1 CB2 CB5	CG3 CG5 CG11	CE11 CE15 CE43 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50	CT1 CT3
Coñecer o currículo escolar da lingua española e da súa literatura.	CB1 CB2 CB3	CG1 CG2 CG3	CE5 CE8 CE10 CE17 CE30 CE37 CE43 CE44 CE45 CE48 CE53	CT1 CT2 CT16 CT18
Adquirir coñecementos referidos aos procedementos de ensinanza-aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG10 CG11	CE5 CE8 CE11 CE15 CE16 CE17 CE30 CE37 CE47 CE49 CE50 CE52	CT1 CT3 CT14 CT16
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral.	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG3 CG11	CE5 CE8 CE11 CE43 CE46 CE49 CE51 CE53	CT1 CT2 CT3 CT14 CT16

Coñecer o proceso de aprendizaxe da lingua escrita e da súa ensinanza.	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG3 CG10	CE5 CE8 CE11 CE45 CE46 CE47 CE48 CE49 CE50	CT1 CT2 CT3 CT14 CT16
Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade.	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG10 CG11	CE5 CE14 CE16 CE30 CE37 CE43 CE47 CE52 CE53	CT1 CT2 CT3 CT14 CT16 CT18
Coñecer e empregar adecuadamente recursos para fomentar a letura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG3 CG10 CG11	CE5 CE8 CE11 CE14 CE15 CE16 CE17 CE45 CE46 CE48	CT1 CT3 CT16
Desenvolver e avaliar contidos do currículo empregando recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG5 CG10	CE5 CE8 CE13 CE14 CE16 CE17 CE30 CE37 CE43	CT1 CT9 CT14 CT15 CT16

Contidos	
Tema	
1. O currículo escolar á luz dos principios básicos da linguaxe e da comunicación.	1.1. A lingua, a linguaxe e a lingüística. 1.2. As disciplinas lingüísticas. 1.3. As competencias lingüísticas: a comprensión, a expresión e a interacción, na lingua escrita e na lingua oral. 1.4. A lingua no currículo escolar da educación primaria. 1.4.1. Comunicación oral. Escoitar e falar 1.4.2. Competencia lectora 1.4.3. Competencia escrita 1.4.4. O coñecemento da lingua
2. Literatura, cultura, tradición, innovación.	2.1. Concepción e papel da literatura no currículo da educación primaria. 2.2. A competencia lectora de textos literarios coma fonte de "desarrollo integral y armónico de los aspectos intelectuales, afectivos y sociales de la persona" (RD 1513/2006). 2.3. Literatura, oralidade e escritura.
3. Interpretación e construcción de textos dende o español, sobre todo de textos dos medios de comunicación social, do ámbito académico e da produción literaria	3.1. A unidade "texto". 3.2. Coherencia e cohesión. Procedimentos cohesivos. 3.3. Os marcadores do discurso e as funcións informativas. 3.4. Cuestións normativas e de estilo. 3.5. Tipoloxía textual: textos literarios e non literarios: 3.5.1.Textos dos medios de comunicación social 3.5.2. Textos do ámbito académico 3.5.3. Textos literarios. 3.6. Textos orais 3.6.1. Formas da comunicación pública: o debate, o foro, o coloquio, etc. 3.6.2. Relacións entre oralidade e escritura

4. Unidade e variedade do español: estándar, socilectos e rexistros.	4.1. Norma e uso do español: o español común e o español estándar. 4.2. Os sociolectos. 4.3. Os niveis de fala: culto, coloquial, o argot, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	2	2	4
Traballo tutelado	5	6.5	11.5
Resolución de problemas de forma autónoma	13.5	30	43.5
Presentación	2	10	12
Traballo tutelado	15	15	30
Lección maxistral	13	26	39
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos.
Traballo tutelado	Técnicas grupales participativas. Exames
Resolución de problemas de forma autónoma	Lecturas e documentación sobre os traballos que se van realizar. Lectura dunha obra literaria. Análise e creación de textos. Preparación da materia e dos exames
Presentación	Os alumnos farán unha exposición oral dun traballo en grupo.
Traballo tutelado	Os alumnos elaborarán traballos de aula vencellados ás explicacións teóricas.
Lección maxistral	Metodoloxía expositiva

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Estas titorías teñen coma obxectivo axudar a resolver as dúbidas que os contidos da materia lle presenten aos alumnos.
Traballo tutelado	Preténdese que os alumnos empreguen estas titorías para facer consultas sobre os traballos e para que o profesor teña un seguimento da súa elaboración.
Presentación	Estas titorías servirán para que os alumnos vaian perfilando os traballos que escollan e para levar a cabo un seguimento sobre a súa elaboración e a estructuración das presentacións orais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Elaboración de traballos: prácticas de lingua e de literatura, nas horas B e C	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG10 CG11	CE5 CE8 CE10 CE11 CE15 CE16 CE17 CE30 CE37 CE44 CE45 CE46 CE47	CT1 CT2 CT3 CT14 CT15 CT16 CT18
Presentación	Exposición dun traballo, na que se valorarán tanto os contidos coma a exposición oral.	20	CB2 CB3 CB4 CB5		CE13 CE14 CE16 CE17 CE45 CE46 CE47	CT1 CT2 CT3 CT9 CT14 CT15 CT16 CT18

Exame de preguntas de desenvolvemento	Os alumnos terán que responder a unhas preguntas de desenvolvemento.	20	CB1 CG1 CE8 CT1 CB2 CG10 CE17 CT2 CB3 CG11 CE43 CT3 CB4 CE45 CT14 CE46

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS

Farase una avaliación continua a través do seguimento do alumno nos traballos da aula, a través da exposición de traballos e a realización de probas. Avaliarase a súa competencia oral, a súa competencia escrita e a aprendizaxe e adquisición de competencias e de coñecementos e a aportación crítica de ideas e reflexións no desenvolvemento dos devanditos traballos.

Para poder ser calificado con esta modalidade, o alumno deberá entregar todas as probas establecidas polas docentes, nas datas indicadas. Se o alumno non entrega todos os traballos, non poderá acollerse á avaliación continua.
Os alumnos que non fagan avaliación continua farán unha proba final que valerá o 100% da nota final, que se realizará nas datas oficiais establecidas polo centro. Neste exame haberá unha parte teórica e unha parte práctica que abrangue tanto exercicios de corrección lingüística, semellantes aos desenvolvidos nas horas prácticas da materia, como de aplicación didáctica dos contidos estudados ao longo do curso.
Os alumnos poderán consultar as datas oficiais dos exames na web da facultade, no apartado de Organización Académica: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames.
AVISO: a detección de plaxio nalgún dos traballos propostos suporá a perda do dereito á avaliación continua.
2ª CONVOCATORIANa convocatoria de xullo farase unha proba final que valerá o 100% da calificación salvo para aqueles alumnos que teñan feito a avaliación continua, pero que non aprobasen na primeira convocatoria. A estes alumnos gardaráselles a nota obtida na Exposición do traballo (20%) e responderán a preguntas de desenvolvemento por un valor do 80% da nota. Estas preguntas serán tanto dos contidos teóricos da materia coma dos prácticos (exercicios de corrección lingüística e de aplicación didáctica dos contidos teóricos).
As datas dos exames poden consultarse na páxina web do centro, no apartado de Organización Académica: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso Galeano, Arturo, **Enseñar literatura: entre el asombro, la experiencia y la formación**, 2018

Cassany, Daniel et al., **Enseñar lengua**, Graó, 2003

Cerrillo Torremocha, Pedro César, **La animación a la lectura desde las edades tempranas**, Biblioteca Virtual Universal, 2007

Díez, Antonio y Clemente, Vicente, **Didáctica de la lengua y la literatura para los estudiantes para maestro/a: Saberes previos y reflexión didáctica**, Octaedro, 2017

Escandell Vidal, Mª Victoria, **La comunicación**, Gredos, 2005

Fundación del español urgente, **Fundéu BBVA**, www.fundeu.es, 2018

Instituto Cervantes, **Las 500 dudas más frecuentes del español**, Espasa Libros, 2013

Mata Anaya, Juan et al. (eds.), **Didáctica de la lengua y la literatura**, Pirámide, 2015

Montolío, Estrella, **Manual de escritura académica y profesional. Vol. 1: Estrategias gramaticales**, 3, Ariel, 2017

Montolío, Estrella, **Manual de escritura académica y profesional. Vol. 2: Estrategias discursivas**, 1, Ariel, 2014

Palou, Juli & Carmina Bosch (coords.), **La lengua oral en la escuela. 1o experiencias didácticas**, Graó, 2005

Rienda, José, **Claves de la composición escrita**, Pirámide, 2015

Martín Vegas, Rosa Ana, **Desarrollo de la competencia lingüística y literaria en la educación primaria**, Síntesis, 2018

Lomas, Carlos (ed.), **La educación lingüística, entre el deseo y la realidad. Competencias comunicativas y enseñanza del lenguaje**, Octaedro, 2014

Bibliografía Complementaria

Abascal, Mª Dolores, **La teoría de la oralidad**, Universidad de Málaga, 2004

BOE, **Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículo básico de la Educación Primaria (BOE» núm. 52, 1 de marzo de 2014)**, Ministerio de Educación, 2014

Bernárdez Sanchís, Enrique, **El lenguaje como cultura**, Alianza, 2008

Bernárdez Sanchís, Enrique, **Lingüística del texto**, Arco Libros, 1987

Briz, Antonio, **"Lo coloquial y lo formal. El eje de la variedad lingüística"**, 2007

Capdevila, Carles, **Educar mejor. Once conversaciones para acompañar a familias y maestros**, Arcàdia, 2016

Fidalgo Redondo, Raquel et al., **Cómo enseñar composición escrita en el aula: un modelo de instrucción cognitivo-estratégico y autorregulado**, Aula Abierta, 2009

Fundación Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, **Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes**, http://www.cervantesvirtual.com/, 2018

Guerrero Ruiz, Pedro & Mª Teresa Caro (coords.), **Didáctica de la lengua y educación literaria**, Pirámide, 2015

Loureda Lamas, Óscar, **Nuevas perspectivas para el análisis del texto**, Universidad de Murcia, 2010

Martín Vegas, Rosa Ana, **Recursos didácticos en lengua y literatura**, Síntesis, 2015
Mendoza Fillola, Antonio (coord.), **Didáctica de la lengua y la literatura para primaria**, Prentice Hall, 2003
Mendoza Fillola, Antonio, **Función de la literatura infantil y juvenil en la formación de la competencia literaria**, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2008
Nisbet, J. y J. Shucksmith, **Estrategias de aprendizaje**, 4ª, Santillana, 1994
Núñez, Cristina y Rafael Romero, **Emocionario. Di lo que sientes**, Palabras Aladas, 2013
Ong, Walter, **Oralidad y escritura. Tecnologías de la palabra**, 2ª, Fondo de Cultura Económica, 2016
Sánchez Abchi, Verónica et al., **Producción escrita y dificultades de aprendizaje**, Graó, 2013
Tascón, Mario (dir.), **Escribir en Internet. Guía para los nuevos medios y las redes sociales**, Galaxia Gutemberg / Fundéu BBVA., 2012
VVAA, **Hablar en clase. Cómo trabajar la lengua oral en el centro escolar**, Graó, 2005
VVAA, **TED Talks EDUCATION**, https://www.ted.com/about/programs-initiatives/ted, 2018
Yubero Jiménez, Santiago et al (coords.), **Las bibliotecas en la formación del hábito lector**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2015
Real Academia Española, **Enclave RAE**, https://enclave.rae.es/, 2019
Valcárcel, Rafael R., **Azul (serie)**, Palabras Aladas, 2015-2019
Fernández Martín, Patricia, **Didáctica de la Lengua Española en Educación Primaria**, Paraninfo, 2019
Fundación del español urgente, **1001 curiosidades, palabras y expresiones del español**, Debate, 2020
Cassany, Daniel, **El arte de dar clase (según un lingüíista)**, Anagrama, 2021
Delmiro Coto, Benigno, **LA escritura creativa en las aulas. En torno a los talleres literarios**, Graó, 2002

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua española/P02G120V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación ambiental para o desenvolvemento				
Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento			
Código	P02G120V01901			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	mercedesvarela@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo principal a educación para un desenvolvemento sustentable. Os contidos farán especial fincapé no desenvolvemento de aspectos prácticos relacionados cos procedementos, técnicas e estratexias para elaborar e aplicar programas ou actividades de Educación Ambiental (EA).			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible

CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE30	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar, especialmente en relación co desenvolvemento sustentable	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG5 CG6 CG11	CE23	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Suscitar e analizar problemas asociados coas ciencias, a vida cotiá e o medio ambiente, así como o desenvolvemento de accións cidadás pertinentes, para procurar un futuro sustentable	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG7 CG8 CG9	CE29	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes , no marco da Educación Ambiental	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6 CG10 CG12	CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT22 CT23

Contidos	
Tema	
BLOQUE 1. Análise da problemática ambiental	A crise ambiental Problemas ambientais do mundo actual. Diferentes alternativas ante a problemática ambiental. Desenvolvemento sustentable.
BLOQUE 2. Aproximación conceptual á Educación ambiental	Perspectiva histórica, concepto e fundamentos
BLOQUE 3. Incorporación da Educación ambiental ao currículo de Educación Primaria	Metodoloxías, recursos e materiais O deseño e posta en práctica de programas de EA para Educación Primaria Avaliación de actividades, programas e recursos de EA para Educación Primaria

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	8	15	23
Traballo tutelado	14.5	28.5	43
Aprendizaxe baseado en proxectos	12	28	40
Seminario	10	10	20
Saídas de estudo	1	2	3
Prácticas de laboratorio	7	14	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Actividades expositivas do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia. Elaboración e exposición de presentacións-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado
Traballo tutelado	Actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e individual, tuteladas polo profesorado
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración de proxectos integrados e relacionados coa Educación Ambiental no marco da Educación primaria, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado
Seminario	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento dos traballos
Saídas de estudo	Planificación e realización de saída para estudo e/ou recolleita de mostras no medio
Prácticas de laboratorio	Actividades prácticas tuteladas relacionadas coa Educación Ambiental (prácticas experimentais, talleres, saídas...)

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Presentación	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración e exposición de presentacións-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado, así como nas dúbidas que poidan xurdir nas actividades expositivas do profesorado. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración de proxectos integrados e relacionados coa Educación Ambiental no marco da Educación primaria, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Traballo tutelado	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración de actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e individual. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.
Prácticas de laboratorio	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a realización de actividades prácticas e entregas de cadernos de laboratorio. As sesións de titorización poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Presentación	Avaliación continua a través da elaboración e exposición de traballos	15	CB1	CG1	CE23	CT1
			CB2	CG2	CE29	CT2
			CB3	CG3	CE30	CT3
			CB4	CG4		CT4
			CB5	CG5		CT5
				CG6		CT6
				CG7		CT7
				CG8		CT8
				CG9		CT9
				CG10		CT10
				CG11		CT11
				CG12		CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21
						CT22
						CT23

Traballo tutelado	Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través dos traballos de aula	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE23 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración continua a través do seguimento do alumnado	25			CE23 CE29 CE30	
Prácticas de laboratorio	Elaboración continua a través do seguimento da realización de actividades prácticas e do diario do alumnado	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE23 CE29 CE30	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá superar a materia mediante a entrega de traballos de aula.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación.Además valorarase como condición imprescindible o aproveitamento adecuado das sesións de aula e a participación correcta nos equipos.

A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade no apartado de organización académica http://http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exámenes

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

González Reyes, L. y Sanz, A., **Educar para la transformación ecosocial : orientaciones para la incorporación de la dimensión ecosocial al currículo**, 1ª, FUHEM, 2017

Mogensen, F., Mayer, M., Breiting, S. y Varga, A., **Educación para el desarrollo sostenible: tendencias, divergencias y criterios de calidad**, 1ª ed., Graò, 2009

Novo, María, **Educación Ambiental. Edición revisada**, 1ª ed., Universitas, 2017

UNESCO, **Educación para los objetivos del Desarrollo Sostenible**, 1ª, UNESCO, 2018

Bibliografía Complementaria

Álvarez, Pedro y Vega, Pedro, **Actitudes ambientales y conductas sostenibles. Implicaciones para la educación ambiental**, 2009

Arias, A.; Arias, D.; Navaza, V.; Rial, D., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1ª ed., Consellería de Educación e Ordenación Universitari, 2009

Martínez Castillo, Roger, **La importancia de la educación ambiental ante la problemática actual**, 2010

Pujol, Rosa; Vilches Amparo; Gil, Daniel,.., **La sostenibilidad un compromiso de la escuela**, 1ª ed., Graò, 2006

Recomendacións

Outros comentarios

Suxírese asistencia e participación nas actividades individuais e titorías

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación artística				
Materia	Educación artística			
Código	P02G120V01902			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ezquieta Llamas, Iciar			
Profesorado	Ezquieta Llamas, Iciar			
Correo-e	iciarezquieta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado adquirirá unha visión ampla sobre as diferentes concepcións e tendencias que conforman a linguaxe plástica e visual contemporánea así como plantexamentos e estratexias na educación artística.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CE54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
CE55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
CE56	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Adquirir destrezas e habilidades para a producción e o análise artístico.	CB1 CB4	CG4 CG8 CG11	CE53 CE54 CE55	CT1 CT7 CT9 CT14 CT18

Coñecer o currículo escolar da educación artística	CG3	CE53 CE54 CE55 CE56	CT1 CT14 CT22
Abordar a educación artística dende a perspectiva da cultura visual	CG2 CG11	CE53 CE55	CT1 CT2 CT7 CT8 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18

Contidos	
Tema	
1- Educación artística e escola	1.1 Concepto de Arte e a súa historia: Intencionalidade artística e estética. 1.2 Curriculum de arte na escola.Novas propostas educativas. 1.3 Creatividade e procesos creativos.
2- Educación artística e cultura visual.	2.1 Contemporaneidade e cultura visual. 2.2 As novas linguaxes e comportamentos artísticos. 2.3 Propostas e estratexias no proceso de creación plástico e visual. 2.4 Adquisición de habilidades e destrezas técnico-artísticas para a creación.
3- Arte e educación. O museo e outros espazos de mediación.	3.1 O museo como recurso didáctico. 3.2 Entornos de creación: O espazo urbano e a paisaxe. 3.3 O patrimonio como ferramenta artística e de creación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	22	50
Resolución de problemas	12.5	37.5	50
Traballo tutelado	12	38	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos ou exercicios que o/a estudante ten que desarrollar.
Resolución de problemas	Formulación de problemas e/ou exercicios de carácter conceptual ou procedimental relacionados coa materia.
Traballo tutelado	Planificación e desarrollo de maneira individual ou en grupo de traballos e propostas de creación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	O alumando terá unha tutorización (presencial ou telemática) que facilite, na medida do posible o desenvolvimento óptimo dos traballos propostos.
Resolución de problemas	O alumando terá unha tutorización (presencial ou telemática) que facilite, na medida do posible o desenvolvimento óptimo dos traballos propostos.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Lección maxistral	Avaliación a través da participación e resolución de propostas, interpretación, valoración crítica e recoñecemento de contidos propios da materia.	30	CB1 CG2 CG3 CG11	CE55 CE56	CT1 CT7 CT8 CT9 CT14 CT18 CT22

Resolución de problemas	Avaliación a través da entrega e exposición de exercicios. Execución técnica adecuada de procedementos e experimentación de carácter artístico, plástico e visual.	35	CG11	CE55	CT1 CT7 CT8 CT14 CT18
Traballo tutelado	Avaliación a través da entrega, traballos prácticos, traballos teóricos e proxectos. Execución técnica/ conceptual adecuada de procedementos e experimentación de carácter artístico, plástico e visual.	35	CG3	CE55 CE56	CT8 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua a través do seguimento do alumnado. Os alumnos/as que non tiveran asistido ou non cubran a porcentaxe obrigatoria de asistencia durante o curso académico ordinario, deberán superar una proba de contidos teóricos que lles dará dereito á valoración do resto de entregas. Para coñecer os exercicios e traballo a realizar, o alumno/a debe contactar con antelación suficiente co profesorado responsable da materia mediante as tutorías.

Terase en conta:

- Os exercicios instrumentais e traballos.

- O proceso de aprendizaxe e a adquisición de competencias e coñecementos.

A calificación será numérica de 0 a 10 segundo a lexislación vixente (RD 1125/2003)

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Nesta 2º convocatoria o alumnado ten que entregar os exercicios prácticos e teóricos que se fixeron durante o curso. Con respecto as datas dos exames da 2º convocatoria poderán consultalos no seguinte enlace: http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/

Para superar a materia os alumn@s teñen que obter como mínimo un 5 de puntuación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Agirre, I., **Teorías y prácticas en educación artística. Ideas para una revisión pragmatista de la experiencia estética.**, Universidad Pública de Navarra,

Hernández, F., **Educación y cultura visual**, Octaedro,

Eisner, E., **Educar la visión artística**, Paidós,

Freedman, K., **Enseñar la cultura visual. Currículum, estética y la vida social del arte**, Octaedro,

Bibliografía Complementaria

Antúnez, N; Avila, N.; Zapatero, D., **El arte contemporáneo en la educación artística**, Eneida,

Acaso, M.; Belver, M.; Nuere, S.; Moreno, Mª del Carmen; Antúnez, **Didáctica de las artes y la cultura visual**, Akal,

L□ECUYER, C., **Educar en el asombro**, Plataforma,

CUADERNOS DE PEDAGOGÍA, **Educar con la naturaleza**, 439,

López Abril, Vega M. y Loren L., **El arte como herramienta ambiental**, Centro Nacional de Educación Ambiental, 2017

Heras Hernández, F., **EntreTantos. Guía práctica para dinamizar procesos participativos sobre problemas ambientales y sostenibilidad**, GEA, SCL, 2003

Hernández, F. y Calderón, N., **La investigación artística Un espacio de conocimiento disruptivo en las artes y en la universidad**, Octaedro, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das artes plásticas e visuais/P02G120V01401

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación: Teoría e historia da educación/P02G120V01102
Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/P02G120V01104
Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica das artes plásticas e visuais/P02G120V01401

Outros comentarios

- A guía docente é unha declaración de intencións.

- O alumnado que non asista as aulas debe de informar os primerios 15 días do curso.

- Considerarase o alumnado non asistente o que falte un 80% as aulas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Ética e deontoloxía profesional				
Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	P02G120V01903			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecerlle ó alumnado os elementos intrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética. Proporcionarlle os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética que lle permitan analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética proposta nos contidos e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Tenta tamén motivar ó alumnado sobro a importancia que a formación ética desempeña no seu traballo profesional.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
CE10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais

CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1.- Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais	CB2	CG8 CG10	CE8 CE10 CE13 CE23	CT1 CT2 CT9 CT12 CT15
2.- Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática	CB3	CG9 CG12	CE10	CT12 CT13 CT15
3.- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible.	CB3	CG8 CG11 CG12	CE23 CE29	CT1 CT2 CT13 CT15 CT17
4.- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	CB3	CG4 CG5 CG8 CG11	CE23 CE29	CT7 CT14 CT15 CT19
5.- Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos.				CT8 CT15 CT17
6.- Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo	CB2	CG9	CE13	CT1 CT2 CT3 CT6 CT14
7.- Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.		CG8 CG10 CG11 CG12	CE23	CT1 CT2 CT3 CT6 CT14
8.- Saber distinguir moral e ética. Coñecer os rasgos formais do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados planteaxados á ética como proposta universalizable e as principais metodoloxías seguidas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as difilcultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflictos morais que preocupan a sociedade do noso tempo.	CB1 CB2 CB3	CG12	CE23	CT1 CT6 CT14
9.- Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.				CT6 CT14 CT16
10.- Capacidade de afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto a súa propia forma de pensar.				CT7 CT15 CT16 CT17 CT20
11.- Capacidade de recoñecer a relevancia e a utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.				CT15 CT22
12.- Capacidade de consolidar unha identidade docente ética comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo				CT7 CT9 CT14 CT15 CT16 CT22

13.- Habilidade para xestionar e resolver conflictos, dilemas e problemas éticos vinculados coa tarefa educativa.	CT7 CT8 CT9 CT13 CT15 CT22
14.- Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	CT14 CT15
15.- Contribuir á promoción das mellores prácticas da profesión educativa.	CT15 CT22

Contidos	
Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socioantropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación. 5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas. 7.- Éticas Aplicadas: principios morais e casos prácticos.
III.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferencia. 10.- Ética e democracia. 11.- A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
IV.- Ética e deontoloxía profesional.	12.- Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13.- Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a descriminación, educación e xénero, etc.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	12.5	14.5
Estudo de casos	7.5	20	27.5
Estudo previo	0	10	10
Seminario	5	0	5
Traballo tutelado	6	45	51
Lección maxistral	30	10	40
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Presentación e exposición dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo.
Estudo de casos	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.
Estudo previo	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe e para a elaboración do cartafol/dossier.
Seminario	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballo tutelado	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.
Lección maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Presentación	Resolveranse as dúbidas e dificultades que o alumnado encontre na elaboración das tarefas: traballo, comentarios, etc.
Seminario	Resolveranse as dúbidas e dificultades que o alumnado encontre na elaboración das tarefas: traballo, comentarios, etc.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Presentación	Exposición dos traballos elaborados en grupo e do cartafol/dossier individual.	10	CB1 CB2	CG8 CG10 CG12	CE8 CE10 CE13 CE23	CT1 CT2 CT6 CT9 CT14 CT15 CT16
Estudo de casos	Estudo, análise e debate sobre os casos prácticos vecellados ao temario da materia.	10	CB1 CB2 CB3	CG8 CG10 CG12	CE13 CE23	CT1 CT7 CT9 CT14 CT15 CT16 CT20
Traballo tutelado	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.	30	CB1 CB2	CG8 CG10 CG12	CE8 CE10 CE13 CE23	CT1 CT2 CT6 CT9 CT12 CT14 CT16 CT20 CT22
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame da materia	50				

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.
Segunda convocatoria: de non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación, poderán recuperarse na convocatoria de xullo.
Alumnado non presencial: o alumnado que non poda asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistor á titorización dos traballos, realizará as seguintes probas: unha proba de contidos teóricos , un traballo individual a determinar polo profesor (50%).
Para aprobar é preciso alcanzar o 50% en cada unha das probas.As cualificacións dos Traballos Tutelados, Presentacións e Estudos de casos manteranse ata que o alumno/a supere o exame da materia.De no ter superado a materia na primeira convocatoria, as competencias adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.
Las fechas oficiales de los examenes pueden consultarse en la web de la Facultad en el apartado de Organización Académica (http://feduc.webs.uvigo.es/index.php).
Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MORATALLA, A. D.:, **Ética para educadores.**, 1ª, PPC, 2008

CAMPS, Victoria, **Breve historia de la Ética**, 1ª, RBA, 2013

GARCÍA LÓPEZ, R., JOVER OLMEDO, G y ESCÁMEZ SÁNCHEZ, J., **Ética profesional docente**, 1ª, Síntesis, 2010

GUERRERO, A., **Apuntes de filosofía moral**, 1ª, Playa de Akaba, 2010

MARTÍNEZ NAVARRO, E., **Ética profesional de los profesores**, 1ª, Desclée de Brouwer, 2010

PÉREZ GÓMEZ, A., **"Aprender a educar. Nuevos desafíos para la formación de docentes". Revista Universitaria de Formación del Profesorado**, Vol. 24. Nº 2 (37-60), 2010

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

As cualificacións obtidas nos apartados de estudo de casos e análise de situacións, presentacións e exposicións e cartafol/dossier manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a proba de resposta longa, de desenvolvemento.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Introdución ao feito relixioso e ao cristián				
Materia	Introdución ao feito relixioso e ao cristián			
Código	P02G120V01908			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
Profesorado	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
Correo-e	sanjosedepontevedra@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ensina o fenómeno relixioso, e en concreto, o cristianismo, a través das súas fontes (Biblia)			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
CE19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación
CE22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
CE23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
CE29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
CE34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico

CE36	Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura
CE37	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer as áreas curriculares de Educación primaria	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1	CE5	CT1 CT3 CT12 CT15
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino		CG2 CG4 CG12	CE6 CE19 CE34 CE37	CT1 CT2 CT3
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG10 CG11 CG12	CE2 CE5 CE6 CE10 CE19	CT1 CT2 CT12
Coñecer e aplicar no aula as tecnoloxías da información e a comunicación		CG10 CG11	CE29	CT15 CT16 CT19 CT20
Coñecer os principios básicos das ciencias sociais. Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais		CG12	CE2 CE36	CT1 CT2 CT3 CT9
Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura		CG1 CG11	CE22 CE36	CT1 CT2 CT3 CT9 CT12
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos axeitados e promover as competencias correspondentes nos alumnos		CG1 CG12	CE5 CE37 CE64	CT1 CT2 CT3 CT9 CT14 CT15
Coñecer os principais contidos do feito relixioso cristián			CE36 CE45	CT1 CT2 CT3 CT14 CT15
Coñecer o feito relixioso nas diversas culturas, así como a súa influencia social,ética e cultural		CG7	CE22 CE23 CE36	CT1 CT2 CT3 CT14 CT15 CT18

Contidos

Tema

1. PSICOPEDAGOXIA RELIXIOSA	1. Estudo da Psicoloxía Infantil no referente ó campo relixioso
2. APRENDER A ENSIÑAR NA AREA DE RELIXIÓN	2. Principales cuestiones da Pedagoxía da religión
3. PRÁCTICA DOCENTE A ENSENANZA RELIXIOSA	3. Líñas de investigación actuais da didáctica da relixión

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19.5	25.5	45
Resolución de problemas	12	12	24
Traballo tutelado	6	6	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	42	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos da materia con apoio de material escrito
Resolución de problemas	Resolución de casos prácticos relacionados coa materia
Traballo tutelado	Resolución de casos prácticos relacionados coa metría

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Resolución de problemas	Atenderase a través de tutorías e na aula
Traballo tutelado	Atenderase a través de tutorías e na aula
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas de desenvolvemento	Atenderase a través de tutorías e na aula
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase a través de tutorías e na aula

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Comentario de texto	10	CG12	CE23 CE34 CE64	CT1 CT14 CT16 CT18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha proba teórico-práctica sobre os contidos	80	CG1 CG2 CG4 CG10 CG11 CG12	CE5 CE10 CE19 CE37	CT1 CT2 CT3 CT14 CT15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cuestións candentes socioreligiosas	10	CG7 CG12	CE2 CE6 CE22 CE29 CE34 CE36 CE64	CT1 CT3 CT9 CT12 CT14 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que non superen a materia en primeira convocatoria ou aqueles que non se presenten poderán facer uso da SEGUNDA CONVOCATORIA na que se propondrá unha proba teórico práctica sobre os contidos xerais do curso. Os alumnos non asistentes farán unha proba escrita sobre os contidos da materia.

Os exames pódense consultar na web da facultade http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BIBLIA (Edición Biblia de Jerusalén,

Bibliografía Complementaria

manuel Fraijó, **el cristianismo, una aproximacion**, 978-84-9879-793-0, 3, Trotta, 2019

manuel Fraijó, **filosofia de la religion**, 978-84-1364-076-1, 1, Trotta, 2022

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Literatura infantil e xuvenil				
Materia	Literatura infantil e xuvenil			
Código	P02G120V01910			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionaralle ao futuro docente formación literaria, técnicas e recursos para que as nenas e os nenos de Educación Primaria valoren e gocen a literatura. Ademais presta especial atención ao desenvolvemento da creatividade lingüística e literaria.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncions
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
CE44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
CE45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
CE48	Fomentar a lectura e animar a escribir
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT18	Creatividade
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer o currículo escolar da lingua e a literatura na Educación Primaria.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE3 CE7 CE44 CE45	CT2

Adquirir formación literaria e lingüística e comprender os principios que contribúen á formación persoal e social desde a literatura.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE1 CE44	CT1 CT3
Coñecimento dos usos expresivos da linguaxe como fundamento para a comprensión da literatura, e valoración do texto literario como medio de comunicación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE1 CE44 CE45 CE48	CT1 CT3
Coñecer o proceso de adquisición e desenvolvemento da competencia literaria en lectores iniciais e en lectores formados.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE1 CE3 CE7 CE44 CE45 CE48	CT1 CT3
Coñecer os principais autores, obras e persoaxes da literatura infantil e juvenil, además da tradición e o folclore.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3	CE7 CE44 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3 CT12 CT18
Saber desenvolver estratexias didácticas para que a iniciación literaria sexa fonte de pracer e de enriquecimento persoal.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE44 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3 CT18
Coñecer métodos para incentivar a lectura estética e a lectura comprensiva. Saber aplicar estratexias didácticas para a comprensión e interpretación das obras literarias.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4	CE7 CE44 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3 CT18
Saber seleccionar textos adecuados para elaborar propostas didácticas orientadas á formación literaria en cada un dos tres ciclos de Educación Primaria.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4	CE7 CE44 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3 CT18
Valorar o texto literario como fonte de coñecimento de outros mundos, tempos, linguas e culturas.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE22 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3 CT12 CT20
Fomentar a creatividade lingüística e literaria.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3	CE48	CT3 CT18

Contidos

Tema	
1. Introdución á literatura infantil e xuvenil	Ensino e aprendizaxe da literatura de tradición oral e o folclore. Clásicos da literatura infantil e xuvenil. Tendencias, autores e obras principais da literatura infantil e xuvenil actual.
2. A educación literaria	Lingua, literatura e cultura. Tipoloxías e xéneros literarios. A competencia literaria. A literatura infantil e xuvenil na formación do lector literario. Tratamento didáctico da literatura en Educación Primaria. Obxectivos. Metodoloxía. Selección de textos para valorar e gozar coa literatura. Desenvolvemento de experiencias educativas e de materiais didácticos no eido literario.
3. Os talleres de creación literaria	Produción de textos. Técnicas e estratexias para fomentar a creatividade lingüística e literaria do alumnado. Propostas didácticas. Actividades de creación na aula.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	30	42

Presentación	20	45	65
Traballo tutelado	17.5	22.5	40
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, actividade ou proposta educativa a desenvolver polo estudantado.
Presentación	Elaboración e presentación dun traballo práctico en grupo sobre aspectos relacionados coa materia e a súa aplicación na aula.
Traballo tutelado	O alumnado desenvolverá propostas didácticas, experiencias educativas, actividades de creación literaria etc. baixo as directrices e supervisión da profesora.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia ao alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Sesións nas que se fomentará o debate e reflexión ao redor dos contidos tratados, poñendo en valor as aprendizaxes previas e os coñecementos do alumnado, ao que se lle responderá a calquera dúbida ou cuestión de interese en relación á temática abordada.
Presentación	Os traballos que se realicen e/ou expoñan serán resultado da colaboración alumnado/profesora para provocar a retroalimentación constante no proceso de ensino-aprendizaxe e lograr os obxectivos propostos.
Traballo tutelado	A profesora atenderá calquera consulta ou dúbida que se teña a ben realizar nas aulas presenciais ou titorías, así como a través doutros medios (videoconferencias, foros da plataforma universitaria, correo electrónico...). Pedirase cita previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Presentación	Valorarase a motivación, a aplicación didáctica, os recursos empregados, a creatividade, a expresión etc.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4	CE1 CE3 CE7 CE22 CE44 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3 CT12 CT18 CT20
Traballo tutelado	A participación activa e a implicación nas tarefas de aula serán obxecto de avaliación continua.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4	CE1 CE3 CE7 CE22 CE44 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3 CT12 CT18 CT20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos da materia.	50			CE3 CE7 CE44 CE45 CE48	CT1 CT2 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Valorarase a participación do alumnado en eventos científicos (congresos, xornadas...).

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar tanto o exame coma cada un dos traballos que se establezan.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de xullo.

Para ser avaliado como alumnado presencial, ha de asistirse ao 80% das aulas.

Aquel estudantado que, por causa xustificada, NON POIDA ASISTIR regularmente será avaliado cunha proba escrita e a elaboración de tarefas. Desde o inicio das aulas, este alumnado porase en contacto coa docente para establecer un plan de traballo.

As datas do exame pódense consultar na páxina web da facultade (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BALLESTER ROCA, J, **La formación lectora y literaria**, Graó, 2015

CERRILLO,P., **Literatura infantil y juvenil y educación literaria**, Cincel, 2007

GARCÍA PADRINO, J., **Historia crítica de la literatura infantil y juvenil en la España actual**, Marcial Pons, 2018

GARCÍA TEIJEIRO, A., **A poesía necesaria. Lectura e creación poética dentro da aula**, Galaxia, 2009

ROIG RECHOU, B.-A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil galega**, Edicións Xerais de Galicia, 2015

Bibliografía Complementaria

BUTIÑÁ, J. e outros, **Guía de teatro infantil y juvenil**, AEALIJ, 2002

CERRILLO, P., **¿Dónde está el niño que yo fui?**, Akal, 2004

CERRILLO, P.e GARCÍA PADRINO, J. (coords.), **Presente y futuro de la literatura infantil**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2000

CORDOVA, A., **Renovar el asombro**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2019

CERRILLO, P. e SÁNCHEZ ORTIZ,C., **La palabra en la memoria (Estudios de Literatura popular infantil)**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2008

GIL, C., **¡A jugar con los poemas! Taller de poesía para niños**, CCS, 2003

GONZÁLEZ BOULLOSA, P., **Cando o rei por aquí pasou. Libro do folclore infantil galego**, Edicións Xerais de Galicia, 1997

HUERTAS GÓMEZ, R., **Poesía infantil y creatividad**, CCS, 2007

LLUCH, G., **Analizar relato #LIJ**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2021

ORTIZ BALLESTEROS, A. M. e GÓMEZ RUBIO, G. (coords.), **Contornos de la poesía infantil y juvenil actual**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2021

RODARI, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 2004

ROIG RECHOU,B.-A., **A literatura infantil e xuvenil galega no século XXI. Seis chaves para entendela mellor**, Asociación de Amigos del Libro Infantil y Juvenil/, 2008

ROIG RECHOU,B.-A., P. LUCAS DOMÍNGUEZ e I. SOTO LÓPEZ (coords), **Teatro infantil. Do texto á representación**, Xerais/LIJMI/Fundación Caixagalicia, 2007

ROIG RECHOU,B.-A., I. SOTO LÓPEZ e M. NEIRA RODRÍGUEZ (coords), **A poesía infantil no século XXI (2000-2008)**, Xerais/LIJMI/Fundación Caixagalicia, 2008

ROIG RECHOU, B.-A., I. SOTO LÓPEZ e M. NEIRA RODRÍGUEZ (coords.), **O álbum na Literatura Infantil e Xuvenil (2000-2010)**, Xerais/LIJMI/Fundación Caixagalicia, 2011

RUIZ CAMPOS, A., **Literatura infantil: Introducción a su teoría y práctica**, Guadalmena, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/O05G120V01506
Didáctica da lingua e literatura: Galego/O05G120V01501

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación por parte da profesora do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Recursos para o ensino das matemáticas				
Materia	Recursos para o ensino das matemáticas			
Código	P02G120V01911			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Marta			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Marta			
Correo-e	martapr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta materia o alumnado adquirirá as competencias e coñecementos necesarios de matemáticas para o desenvolvemento da súa profesión.			

Competencias	
Código	
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)
CE39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
CE40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
CE41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
CE42	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

1. Adquirir competencias matemáticas básicas.	CG1 CG10 CG11	CE38	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT16 CT17 CT18 CT21
2. Coñecer o currículo escolar de matemáticas.	CG1 CG2 CG4	CE39 CE42	CT6 CT9 CT13 CT16
3. Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas.	CG2 CG4 CG6 CG10 CG11	CE40	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT9 CT13 CT14 CT18
4. Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá.	CG1 CG2 CG4 CG6 CG10 CG11	CE40	CT1 CT2 CT3 CT5 CT7 CT9 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18
5. Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico	CG1 CG4 CG10 CG11 CG12	CE41	CT6 CT9 CT13 CT16 CT18 CT21

Contidos	
Tema	
Resolución de problemas	Estratexias
Materiais para o ensino do cálculo	Números e operacións
Materiais para o ensino da xeometría.	Xeometría no plano e no espazo
Materiais para o ensino da medida	Medidas do tempo, lonxitudes, ángulos, áreas e volumes
Novas tecnoloxías.	Recursos en internet. Software para o ensino/aprendizaxe das matemáticas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Prácticas de campo	24	41	65
Aprendizaxe-servizo	24	41	65
Exame de preguntas obxectivas	2.5	13.5	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente
Descrición

Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Prácticas de campo	Intervencións educativas de ensino e aprendizaxe en centros de Educación Primaria. Utilizaranse Aprendizaxe Colaborativa e Aprendizaxe e Servizo como metodoloxías integradas na actividade.
Aprendizaxe-servizo	ApS-MatIncl: Intervencións educativas de ensino e aprendizaxe de cuestións de economía doméstica en colaboración con Down-Vigo. Proxecto ApS da Universidade de Vigo 2022. Utilizarase Aprendizaxe Colaborativa como metodoloxía integrada na actividade.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Actividades introdutorias	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Prácticas de campo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Aprendizaxe-servizo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas obxectivas	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C. Para a realización das titorías empregaranse medios telemáticos (correo electrónico, foro de faitic, campus remoto, ...)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de campo	Portafolio das prácticas realizadas	35	
Aprendizaxe-servizo	Portafolio das actividades realizadas	35	
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	30	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).
- En caso de non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES E FIN DE CARREIRA

Exame de preguntas obxectivas

Descripción: probas para a avalaición das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.

Cualificación: 60%.

Competencias avaliadas: CE38, CE39, CE42

Traballo tutelado:

Descripción: deseño de secuencias didácticas con materiais tendo en conta as competencias do curriculum de matemáticas na Educación Primaria

Cualificación: 40%

Competencias avaliadas: todas as da materia

As datas oficiais dos exames poden ser consultadas na páxina web da facultade (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Cascallana, M.T., **Iniciación a la Matemática. Materiales y recursos didácticos**, 1, Santillana, 1988
Chamorro, M. C., **Didáctica de las Matemáticas para Primaria**, 1, Pearson Education, 2003
Godino J. D. Y otros, **Didáctica de las Matemáticas para Maestros**, 2004
Godino J. D. Y otros, **Matemáticas para Maestros**, 2004
Resnik, L. y Ford, W., **La enseñanza de las matemáticas y sus fundamentos psicológicos**, 1, Paidós/MEC, 1990
Rico, L, **Conocimiento numérico y formación del profesorado**, 1, Servicio publicaciobes Universidad de Granada, 1995
Skemp, R., **Psicología del aprendizaje de las matemáticas**, 1, Morata, 1980
Bibliografía Complementaria
Alsina, C. y otros, **Invitación a la geometría**, 1, Síntesis, 1987
Baroody, A., **El pensamiento matemático de los niños**, 1, Visor/MEC, 1988
Beard, R, M., **Psicología evolutiva de Piaget: una hipótesis para educadores**, 1, Kapelusz, 1979
Dickson, L. et al., **El aprendizaje de las Matemáticas**, 1, Labor, 1991
Guibert, A. et al., **Actividades geométricas para Educaión Infantil**, 1, Narcea, 1993
Lovell, S., **El desarrollo de los conceptos básicos y científicos en los niños**, 1, Morata, 1977
Orton A., **Didáctica de las matemáticas. Cuestiones, teoría y práctica en el aula**, 1, Morata/MEC, 1990
Piaget, J. y Szeminska, A., **Génesis del número en el niño**, 1, Guadalupe, 1973

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente
Matemáticas e a súa didáctica I/P02G120V01304
Matemáticas e a súa didáctica II/P02G120V01405

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Agrupacións instrumentais para a escola primaria				
Materia	Agrupacións instrumentais para a escola primaria			
Código	P02G120V01921			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado	Alonso Monteagudo, Julio Carlos			
Correo-e	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Agrupacións instrumentais para a escola forma parte da Área de Didáctica da Expresión Musical e engloba os coñecementos instrumentais, compositivos, interpretativos e de dirección da educación musical de nenos e nenas en idade escolar.			

Competencias	
Código	
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CE54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
CE55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a música instrumental.	CG3 CG11	CE15 CE54	CT7 CT9 CT12 CT18
2. Coñecementos das posibilidades e limitacións dos instrumentos Orff	CG8	CE15	CT7 CT9 CT16 CT18
3. Coñecemento do currículo escolar da educación musical, no seu aspecto musical.	CG11	CE2 CE15 CE17 CE53 CE54 CE55	CT5 CT7 CT12 CT14 CT16 CT17
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	CG2 CG3 CG4 CG8 CG11	CE2 CE6 CE13 CE15 CE17 CE53 CE55	CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT17 CT18 CT21
5.Manexo e organización de instrumentos didácticos.	CG2 CG3 CG4 CG11	CE17 CE54 CE55	CT2 CT7 CT8 CT9 CT10 CT13 CT16 CT17 CT18 CT19
6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG8	CE13 CE15 CE17 CE54 CE55	CT2 CT7 CT8 CT9 CT10 CT15 CT17 CT19 CT21
7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG8	CE6 CE17	CT7 CT16
8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG8	CE55	CT2 CT7 CT9 CT14 CT15 CT17 CT19 CT21
9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG8	CE13	CT15 CT17 CT19
10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos ás agrupacións instrumentais	CG4 CG8 CG11	CE17	CT2 CT7 CT8 CT13 CT18
11. Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero.	CG2 CG3	CE54	CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT16 CT18

Contidos	
Tema	
Coñecer a orquestra escolar, o seu valor didácticoe pedagóxico na aula de música.	Creación de diversas orquestras escolares para distintos niveis e recursos
Aprender as técnicas básicas de manexo dos instrumentos musicais escolares de son determinado e indeterminado	Técnica con baquetas para instrumentos de placa e de percusión. Desenvolvemento de habilidades para tocar instrumentos de parche.
Saber crear unha lista instrumental partindo dun tema musical	Aprendizaxe das normas básicas de harmonía, transportes tonais e modais, para a creación dunha instrumentación
Saber adaptar unha peza instrumental polifónica a instrumentos de placa e percusión.	Coñecer a relación tímbrica entre instrumentos musicais clásicos e os instrumentos Orff. Demostrar saber organizar e dirixir os arranxos creados.
Realizar arranxos e adaptacións para orgánicos instrumentais predeterminados.	Relacionar os temas para instrumentos orquestais coas posibilidades dos instrumentos Orff: altura e timbre.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	7	0	7
Traballo tutelado	10.5	52.5	63
Traballo tutelado	10	30	40
Práctica de laboratorio	25	15	40
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Realización práctica (dirección, interpretación e realización global) de obras e arranxos.
Traballo tutelado	Coñecemento da técnica (pedal, ostinato, bordón,etc..) necesaria para o arranxo de pezas infantis.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos Capacidade autónoma do alumno

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Participación e e implicación nas distintas tarefas que se realizan na aula.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Presentación	Dirección, interpretación e montaxe global dunha obra elixida para conxunto instrumental Orff no concerto-exame final.	30	CG2 CG4	CE2 CE6 CE13 CE53 CE54	CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT16 CT17 CT18 CT19
Traballo tutelado	Realización de arranxos sobre cancións infantis e obras instrumentais. Demostrar nun exercicio presencial saber crear un arranxo infantil sobre unha peza dada.	30	CG2 CG4	CE2 CE6 CE13 CE15 CE17 CE53 CE54 CE55	CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19

Traballo tuteladoParticipación, implicación e asistencia á clase.	40	CG2 CG4 CG11	CE2 CE6 CE17 CE54 CE55	CT2 CT5 CT7 CT8 CT14 CT16 CT18
Dirección e interpretación de traballos realizados na aula.				

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non asista ás clases ou que non acade a asistencia mínima para ser avaliado como alumnado presencial, deberá poñerse en contacto co profesorado da materia, o cal lle indicará as tarefas que debe realizar para superar a mesma.

Estas tarefas consistirán fundamentalmente en:

Prácticas:

execución de fragmentos musicais tocando un instrumento escolar

demostrar saber dirixir unha peza musical e saber crear un acompañamento

Saber instrumentar unha peza musical para orquestra escolar

Teóricas:

Demostrar coñecer os elementos da linguaxe musical:

melodía (notas, escalas, modos e tonalidades)

harmonía (Pedal, Bordón, Ostinatos e Acordes)

ritmo (sílabas, Kodaly, Sistema cronométrico).

Asimesmo, para o alumnado que non supere a meteria na primeira convocatoria, na segunda convocatoria (xullo) só se avaliarán as competencias non acadadas na primeira convocatoria.

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lucato, Marco, **Armonización y orquestación de seis canciones infantiles**, C.I. D. M., 1994

Orff, Carl, **Schulwerk Vol 1,2,3,4,5.**, Ed. U.M. Española, 1979

ÁLVAREZ, V, **La orquesta en la escuela.**, Ricordi, 1997

AKOSCHKY, J., **Cotidiáfonos. Instrumentos sonoros realizados con objetos cotidianos**, Ricordi, 1988

Bibliografía Complementaria

ARRIAGA, C., CÁMARA, A. eta GARAIZAR, C., **Musika Egiten**, Anaya-Haritza/Eusko Ikaskuntza., 1997

AUTUORI,G., **Instrumentos musicales**, Ed. Parramón, 1983

BAINES, A., **Historia de los Instrumentos Musicales**, Ed. Taurus,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS

Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria

Materia	Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria			
Código	P02G120V01925			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís Domínguez Lloria, Sara			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/			
Descrición xeral	Coñecemento das novas tecnoloxías para a educación musical na escola e a súa aplicación práctica para o alumnado. Recursos musicais.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CE54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
CE55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

Ser capaces de abordar a aprendizaxe autónoma, a búsqueda de información na rede e ó seu tratamento ao fin de elaborar proposta didácticas e de ampliación do nivel de competencias acadados no grao	CB5	CG4 CG8 CG11	CE15 CE17 CE53 CE54 CE55	CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Saber elaborar un arranxo editado electrónicamente, e traballar a partir de el para elaborar propostas concretas de realización na aula de música	CB2 CB5	CG3 CG4 CG8 CG11	CE11 CE13 CE15 CE17 CE53	CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21

Contidos	
Tema	
Iniciación ao uso de editores: Encore e Musescore. Descrición e coñecemento dos interfaces Coñcemento de editores musicais de software libre	1.Descripción e coñecemento dos interfaces. 2.Formato de partituras, e parámetros xerais de edición. 3. Introducción de notas, con ratón e teclado alfanumérico. 4. Uso das paletas de matices, e demais paletas. 5. Traballo con polifonía e voces. 6. Introducción de notas con teclado musical. 7. Edición de partitura e simulacións de audio
Elaboración de arranxos a partir dos documentos electrónicos do editor de partituras.	1. A disposición da partitura xeral e a instrumentación 3. Extracción de partes, transportes e arranxos.
Búsqueda e manexo de recursos en rede	1. Utilización dos buscadores de recursos musicais electrónicos 2. Descarga e elaboración dos recursos do MIDI a formatos de edición

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	30.5	0	30.5
Lección maxistral	22	0	22
Presentación	0	9.5	9.5
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	0	30	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	20	20
Traballo	0	38	38

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Práctica dos contidos da materia na aula de informática en ordenador individual por alumno/a
Lección maxistral	Exposición de contidos mediante proxección aberta
Presentación	Presentación pública de traballos e propostas elaboradas polo alumnado
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Búsqueda de información na rede e elaboración de traballos e proposta didácticas

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Prácticas con apoio das TIC	Realizarase durante os períodos de titoría, ben en despacho, ben na aula de informática segundo o tipo de atención precisa. Asemesmo están dispoñibles os recursos telemáticos: correo electrónico e despacho virtual.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Resolución de problemas e/ou exercicios	1. Realización de documentos electrónicos co editor de partituras Encore e MuseScore. 2. Realización de traballos partindo dos citados editores e doutros recursos e páxinas web dispoñibles na Rede.. 3. Presentación de traballos e resultados	100	CB2 CB5	CG11	CE55	CT2 CT5 CT7 CT16 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia regular ás clases presenciais supón ata o 70% da porcentaxe de cualificación. Cada falta de asistencia non xustificada implicará un desconto neste apartado, de 0,5 pts.

Os traballos e probas supoñen o 30% da cualificación.

1) Alumnos que teñan unha asistencia regular (mínimo 65%) e non acaden o aprobado na convocatoria ordinaria:

a) Entrega dos traballos que quedaron incompletos ou erróneos, realizados ao longo docurso.

b) Demostrar que se teñen acadado as competencias asociadas aos contidos da materia Non se volverán a examinar os contidos xa aprobados.
2) Alumnos que non teñen acadado unha asistencia regular e non teñen superado a materia en primeira convocatoria: a) Realización de probas mediante as que se acredite o acadamento das competencias asociadas aos contidos da materia.b) Entrega de materiais, traballos ou proxectos que impliquen o cumprimento do academento destas competencias.
De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.Todo o alumnado, asista ou non as aulas, ten dereito a ser avaliado. O calendario de exames figura na páxina web da facultade.
As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente
http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

HECQUET, A., **Entorno MIDI y sus aplicaciones**, Madrid. Ed. RA-MA, 1990

NUÑEZ, A., **Informática y electrónica musical**, Madrid. Ed. Paraninfo, 1992

Bibliografía Complementaria

EICHE, JON F., **¿Qué es un sintetizador?.**, Barcelona Ed. Music Distribution, 1987

BUSQUETS, F.-ORDINAS, J., **Curs d'Informàtica i Educació Musical**, Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d, 1992

PENFOLD, R.A., **MIDI Avanzado**, Madrid. De. RA-MA, 1992

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Outros comentarios

Ter un coñecemento previo da linguaxe musical.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnica vocal e práctica coral				
Materia	Técnica vocal e práctica coral			
Código	P02G120V01926			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Domínguez Lloria, Sara			
Profesorado	Domínguez Lloria, Sara			
Correo-e	saradominguez.lloria@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	En virtude da aprobación dos Proxectos de Innovación Docente en Centros da Universidade de Vigo onde interveñen 5 materias dos títulos de Educación Infantil e Educación Primaria e alumnado de diferentes cursos, esta materia tenta unha planificación interdisciplinar que permita ao alumnado experimentar unha experiencia metodolóxica. cambio que facilite a aprendizaxe por habilidades para adaptarse a unha sociedade en constante cambio. O obxectivo deste proxecto é analizar a posibilidade de establecer unha estrutura curricular específica no currículo do profesorado de educación infantil e primaria mediante unha experiencia piloto para observar a viabilidade dunha nova planificación educativa, vinculando o deseño curricular nas distintas disciplinas. Esta estrutura trata de converter o proceso educativo en aprendizaxe funcional, de tal xeito que o futuro docente traballe cunha metodoloxía interdisciplinar que despois deberá aplicarse na aula. A materia de Técnica Vocal e práctica coral en Educación Primaria está integrada neste proxecto e pretende achegar ao alumnado os coñecementos e experiencias necesarias para desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe a través do canto e como parte importante deste proxecto interdisciplinar. A formación vocal é un dos parámetros fundamentais da educación musical. Nesta materia traballarase o repertorio vocal de Educación Primaria a través do ensino da música utilizando diferentes metodoloxías, así como os coñecementos teóricos necesarios para establecer nocións básicas que permitan ao alumnado coñecer as principais ferramentas á hora de abordar o canto coral na escola. elementos que entran en acción nos procesos do canto coral. Traballarase a importancia do canto como elemento didáctico da educación musical e da interdisciplinariedade, entre outros temas.			

Competencias	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informalas e colaborar no seu tratamento
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CE54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical

CE55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
CE56	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe		Competencias		
Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a música vocal.	CB2	CG3 CG11	CE2 CE7 CE17	CT1 CT2 CT5 CT7 CT8 CT12 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
Coñecemento das posibilidades e limitacións da voz falada e cantada nos escolares.		CG3 CG4	CE2 CE15	CT2 CT5 CT7 CT8 CT9 CT17 CT19 CT21
Coñecemento do currículo escolar da educación musical, relacionado co canto.		CG2 CG3	CE2 CE6 CE7 CE11 CE54	CT2 CT10 CT14
Adquisición de recursos para fomentar a participación ó longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola	CB2	CG3 CG11 CG12	CE7 CE17 CE55	CT1 CT2 CT5 CT8 CT13
Técnica vocal infantil: organización da voz no canto coral.		CG2 CG3 CG11	CE2 CE17 CE55 CE56	CT9 CT10 CT12 CT13 CT16
Habilidade de liderazgo, capacidade de relación interersoal e traballo en equipo.	CB2	CG3 CG8	CE6 CE11 CE13 CE54	CT7 CT8 CT9 CT12 CT17 CT18 CT19 CT21

Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CB2	CG3 CG4 CG8	CE2 CE11 CE13 CE54 CE56	CT1 CT2 CT7 CT9 CT16 CT17
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional	CB2	CG2 CG3 CG4 CG8 CG11 CG12	CE2 CE4 CE6 CE7 CE15 CE17 CE54 CE55	CT1 CT2 CT7 CT8 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional	CB2	CG4 CG8	CE6 CE13 CE56	CT7 CT8 CT14 CT15
Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á técnica vocal e canto coral.	CB2	CG2 CG3	CE2 CE4 CE6 CE53 CE54	CT2 CT5 CT7 CT17 CT18
Elaboración e adaptación de repertorios musicais de diferentes estilos e xénero para voces infantís.	CB2	CG2 CG4 CG11	CE2 CE6 CE7 CE17 CE54	CT1 CT2 CT5 CT7 CT8

Contidos

Tema	
1. A fisioloxía e patoloxía vocal, o seu valor didáctico e pedagóxico na aula de música.	1.1 O desenvolvemento da voz dos nenos e nenas de 6-12 anos. 1.2 Clasificación das voces 1.3 Patoloxías docentes referidas ao emprego da voz
2.A canción e o canto na educación primaria	2.1 Criterios de selección vocal para o repertorio da Educación Primaria. Clasificación de cancións 2.2 O proceso de ensino-aprendizaxe das cancións na Educación Primaria 2.3 Elaboración dun cancioneiro dende o punto de vista musical e globalizador
3.Didáctica do canto na escola	3.1 Análise de cancións 3.2 Realización de arranxos para voces escolares 3.3 Interpretación e creación de cancións 3.4 Lectura a primeira vista de partituras vocales de utilización escolar. 3.5 A improvisación vocal na aula:recursos e estratexias.
4. A interdisciplinariedade na educación vocal	4.1 Deseño de sesións e unidades didácticas de voz e canto a través do traballo interdisciplinar 4.2 Proxectos de innovacion docente a tavés da práctica coral

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	6	8
Lección maxistral	10	15	25
Aprendizaxe baseado en proxectos	9.5	45	54.5
Eventos científicos	2	8	10
Prácticas de laboratorio	15	8.5	23.5
Gamificación	11	15	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Proxecto	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición

Actividades introdutorias	Nos primeiros dias de clase explicarase o programa dla materia, ofrecerase o material preciso e explicarase a avaliación da materia
Lección maxistral	A Lección maxistral utilizarase para a explicación dos contidos teóricos. Constitue unha actividade presencial na aula mediante a utilización de medios personais e audiovisuais. Estas leccións estructuranse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e debate, para explicar e aclarar os conceptos clave tanto teóricos como prácticos. As sesións maxistrais realizaranse con todo o grupo clase co fin de o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL). Tratase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuio obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o diseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén um apartado de diseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co diseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros donde se realizará unha retroalimentación do proceso para correxir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso. Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI)
Eventos científicos	O alumnado poderá aportar documentación de outros eventos educativos que se realicen na facultade, na universidade ou no contexto social próximo sempre que axuden o desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos
Prácticas de laboratorio	Neste tipo de sesións o alumnado traballare de xeito práctico os diferentes contidos propoñendo aplicacións didácticas aos problemas propostos e valorando a súa resolución
Gamificación	Con caracter permanente propoñerase ao alumnado a realización de prácticas a través de métodos de gamificación que serán recollidos e postos en práctica co uso das TIC

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento da materia: * Durante a realización dos proxectos o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. * Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso tanto na relación coa profesora como cos seus compañeiros (co-avaliación). Intentaremos poñer en común os avances e estado actual do rendemento individual e de grupo. Ademaís disporá de probas de autoavaliación e autoreflexión co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Gamificación	Con carácter continuo o alumnado fara entrega a través de retos propostos ao longo do curso de diferentes retos gamificados en base a diferentes propostas didácticas referidas aos contidos da materia	25	CB2 CG3 CG4 CE7 CE17 CE54 CT9 CT12 CT15 CT17 CT18 CT19 CT21

Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado interpretará, arranxará e contestara unha serie de preguntas acerca do repertorio vocal proposto. Nas condicións que se determinen ao comenzo da impartición da materia	25	CB2	CG2 CG8	CE2 CE6 CE15	CT1 CT7 CT8 CT13 CT16 CT18 CT19 CT21
Proxecto	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica integradaa través da práctica vocal. Este proxecto será presentado nas datas que se establezcan.	50	CB2	CG4 CG11	CE7 CE15 CE17 CE55 CE56	CT1 CT2 CT9 CT13 CT17 CT18 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, o alumnado deberá obter polo menos o 50% da súa nota total en todas e cada unha das partes avaliables. A cualificación final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo necesario aprobar cada unha delas de forma illada.
No caso do alumnado que non asista ás clases con regularidade, a primeira semana de clase deberá contactar co profesor responsable, o alumnado deberá obter polo menos o 50% da súa nota total en todas e cada unha das partes avaliables. A cualificación final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo necesario aprobar cada unha delas de forma illada. Os traballos a avaliar na convocatoria ordinaria entregaranse nos mesmos prazos estipulados para o alumnado asistente a clase e anunciaranse coa mesma antelación a todos.
As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AIZPURUA, P., **Teoría del conjunto coral**, Real Musical, 1981

BLASCO, V., **Manual de técnica vocal: ejercicios prácticos.**, Ñaque, 2003

Bibliografía Complementaria

ALSINA, P., **El área de educación musical. Propuestas para aplicar en el aula**, Graó, 1997

ALIO, M., **Reflexiones sobre la voz.**, Ed. Clivis, 1993

AZNAREZ, J. J., **Didáctica del lenguaje musical: consideraciones pedagógicas para una formación musical natural, integral y constructiva.**, Edición Serie Música para todos, 1992

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Novas tecnoloxías para a educación musical na escola/P02G110V01942

Outros comentarios

Dado o caracter práctico da materia se recomenda un estudo diario e asistencia a clase continuada

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Música nas culturas				
Materia	Música nas culturas			
Código	P02G120V01927			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximación á música como parte da cultura, ás súas funcións sociais e simbólicas, tanto dentro de contextos históricos como contemporáneos e en ámbitos xeográficos diversos, comprendendo non só a tradición europea.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE56	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT18	Creatividade

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que a música ten no contexto actual, nas diferentes culturas e tradicións do mundo, con especial atención ao noso ámbito cultural máis inmediato.	CB1 CB3 CB5	CT1 CT2 CT6 CT13 CT14 CT16
Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que se encontran bo noso medio inmediato: música culta, tradicional e popular.	CB1 CB3 CB5	CT1 CT2 CT6 CT13 CT14 CT16

Adquirir recursos para fomentar o uso de toda a variedade de estilos musicais dentro da acción pedagóxica.	CB1 CB2 CB3 CB4		CT1 CT2 CT6 CT8 CT14 CT18
Adquirir a competencia para a busca autónoma de recursos nas principais fontes documentais de musica de todos os estilos pertinentes (culta, tradicional e popular).	CB1 CB2 CB3 CB4		CT1 CT2 CT6 CT8 CT14 CT16 CT18
Desenvolver a capacidade para o achegamento e observación crítica de realidades específicas da música en diversos ámbitos culturais. Para a súa valoración e a presentación dos resultados deste achegamento crítico.	CB2 CB3 CB4 CB5	CE56	CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
Desenvolver o sentido crítico ante os fenómenos de mass-mediatización e os problemas da homoxeneización cultural nun mundo globalizado.	CB3		CT1 CT6 CT13 CT14 CT16

Contidos	
Tema	
1. As funcións da música	a. Música como cultura b. Funcións sociais da música c. A música como marcador social: étnico, xeográfico, político, de edade, etc.
2. A música na tradición culta europea: Algunhas aproximacións	a. O mundo da ópera b. Música, literatura e poesía no mundo medieval c. Música e arte no romanticismo europeo
3. A música de tradición oral e popular	a. Conceptos de música tradicional e popular. b. Presenza da música nas sociedades tradicionais c. A música popular no s. XX
4. Aproximación ás manifestacións musicais pasadas ou actuais, e elaboración dun proxecto	a. A elección do obxecto e a selección das fontes de información. b. Elaboración do proxecto c. Presentación do proxecto

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	12.5	47.5	60
Lección maxistral	25	50	75
Obradoiro	10	0	10
Presentación	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Seguimento do traballo do alumnado na aula, durante as sesións prácticas. No caso de ter que realizarse na modalidade de teledocencia, o obradoiro atenderase mediante as titorías telemáticas.
Traballo tutelado	Seguimento da elaboración dos traballos de aula. No caso de ter que realizare na modalidade de teledocencia, a titoría realizara-se a través do despacho virtual.
Lección maxistral	Exposición dos aspectos teóricos e prácticos de carácter xeral. No caso de ter que realizarse en modalidade de teledocencia será a través da aula virtual do campusremoto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Seguimento participativo nas sesión de aula	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE56	CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
Obradoiro	Realización do unha valoración crítica de un documento académico sobre algún tópico da música na cultura, seleccionado polo docente.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE56	CT1 CT2 CT6 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18
Presentación	Exposición en grupos reducido ou de xeito individual dun proxecto de investigación e reflexión crítica sobre un tópico da música, histórica ou actual	30	CB2 CB3 CB4	CE56	CT1 CT2 CT6 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao alumnado que teña unha asistencia regular (mínimo de 60% das clases impartidas) aplicaránselle os seguintes criterios de avaliación:

a) Por asistencia: ata un 50% da cualificación de acordo co nivel de asistencia, sempre por enriba do 60% das clases impartidas.

b) Elaboración dunha recensión crítica a partir dun texto ou textos proporcionados polo docente, cunha extensión mínima de 5 páxinas. Suporá ata un 20% da cualificación.

c) Presentación dun traballo de investigación ao redor dalgún tópico da música histórica ou actual, no que se porá de manifesto a análise e valoración da función social da música. Suporá ata un 30% da cualificación.

As persoas que non teñan unha asistencia regular ás clases, entendendo como tal un mínimo dun 60% das mesmas, deberán presentar os traballos indicados nos puntos b e c anteriores, que neste caso ponderarán o 50% da cualificación, cada un.
De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.
As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente:
http://fceed.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cruces, Francisco (ed.), **Las Culturas Musicales**, Trotta, 2001

Martí, Josep, **Más allá del Arte. La música como generadora de significados sociales.**, Deriva Editorial, 2000

Snowmam, Daniel, **La ópera. Una historia social**, Siruela, 2012

Bibliografía Complementaria

Clayton, Martin et alii, **The Cultural Study of Music**, Routledge, 2003

Costa Vázquez, Luís, **Música e Ideología en la génesis de los grandes cancioneros históricos de Galicia". En: Sampedro y Folgar, Casto. Cancionero Musical de Galicia**, Fund. Barrié de la Maza, 2007

Ramos López, Pilar, **Música y Feminismo**, Narcea, 2003

Ladrero, Valentín, **Músicas contra el poder**, La oveja roja, 2016

Raynor, Henry, **Una historia social de la música**, Siglo XXI, 1986

Abad, Luís Angel, **Rock contra cultura**, Biblioteca Nueva, 2002

Fernández Rego, Fernando, **Unha historia da música en Galicia**, Galaxia, 2019

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

1) Asistencia regular ás clases.

2) Actitude favorable, receptiva e activa.

3) Predisposición ao traballo en grupo

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión corporal e danza				
Materia	Expresión corporal e danza			
Código	P02G120V01928			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A Expresión corporal e danza forma parte da Área de Didáctica da Expresión Musical e engloba os coñecementos motrices, coreográficos, corporais, rítmicos e expresivos da educación musical de nenos e nenas en idade escolar.			

Competencias	
Código	
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionales e sociais
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
CE15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
CE54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
CE55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
CE56	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

1. Coñecer os fundamentos e desenvolvemento da didáctica da expresión corporal e a danza e ser capaz de realizar adaptacións que permitan acceder a todo o alumnado de primaria ao desfrute da música e ao seu uso como medio de expresión.	CG2 CG3 CG4	CE13 CE54 CE55	CT1 CT8 CT10 CT15 CT17
2. Ser capaz de analizar as correntes de educación musical a través do movemento, extraendo conceptos e liñas metodolóxicas cunha coherencia sistemática.	CG2 CG4	CE6 CE53 CE54 CE56	CT10 CT13 CT15 CT18
3. Coñecer a importancia da danza dentro da historia da música nas diversas culturas.	CG3	CE15 CE53 CE54	CT1 CT13 CT14 CT16
4. Saber utilizar o xogo musical como elemento didáctico e como contido.	CG4	CE6 CE11 CE17 CE56	CT2 CT9 CT12 CT18
5. Ser capaz de utilizar referencias variadas para improvisar só ou en grupo.	CG2 CG11	CE2 CE6 CE11 CE15 CE17 CE56	CT15 CT16 CT17 CT18
6. Dominar a didáctica da expresión corporal-danza, así como as técnicas de programación, deseño de sesións, elección e creación de recursos e estratexias de intervención.	CG2 CG8	CE53 CE54 CE55	CT9 CT13
7. Coñecer os fundamentos da cultura popular, con especial referencia ao folclore propio da comunidade autónoma.	CG3 CG8	CE2 CE15 CE53 CE55	CT2 CT5 CT7 CT13
8. Coñecer e dominar os principios da expresión e a comunicación corporal máis directamente relacionados co feito musical e coa danza.	CG2	CE53 CE54 CE55	CT1 CT15 CT17 CT19
9. Coñecer os procesos da creación coreográfica aplicada ás aulas de educación primaria.	CG4	CE11 CE13 CE15 CE55 CE56	CT2 CT9 CT12 CT13
10. Coñecer un amplo repertorio de danzas do mundo e os seus procedementos didácticos dentro da educación primaria.	CG3 CG4	CE2 CE13 CE15 CE53	CT5 CT7 CT8 CT13
11. Fomentar a práctica do traballo corporal expresivo como medio de autocoñecemento e de comunicación humana.	CG4	CE2 CE6 CE56	CT16 CT21

Contidos

Tema	
1- Esquemas rítmicos e polirrítmias. Improvisación rítmica.	1.1 A expresión corporal e o ritmo musical como bases do movemento danzado 1.2 Técnicas de traballo do ritmo na Educación Primaria 1.3 O canon rítmico 1.4 A improvisación como base para a creación de novos ritmos.
2- Percusións corporais	2.1 O significado de corpo e a expresión corporal 2.2 Técnicas básicas de Expresión Corporal 2.3 A percusión corporal. 2.4 Percusión corporal e tubos sonoros
3- Xogos motrices e cancións con movemento	3.1 Cancións para o desenvolvemento da personalidade 3.2 Cancións para o desenvolvemento do control e axuste postural 3.3 Cancións para o desenvolvemento do esquema corporal 3.4 Cancións para o desenvolvemento do equilibrio 3.5 Cancións para o desenvolvemento da respiración 3.6 Cancións para o desenvolvemento da relaxación 3.7 Cancións para o desenvolvemento da temporalidade 3.8 Cancións para o desenvolvemento da espacialidade 3.9 Cancións para o desenvolvemento da coordinación

4- Creación coreográfica. Elementos. Procesos.	4.1 A coreografía como proceso de invención e creación na aula. 4.2 Danzas de presentación e danza aeróbica 4.3 Outros recursos didácticos: sombras chinescas corporais, sabas, máscaras
5- Danza galega, danzas do mundo e bailes de salón. Aplicacións na aula.	5.1 A danza na historia. 5.2 Danza e Folclore do mundo: representación, simbolismo, función, traxes... 5.3 Danza galega 5.2 Os bailes de salón
6- Danza e improvisación: fontes motivadoras e procesos.	6.1 Técnicas de desenvolvemento creativo: improvisación e construción 6.2 A dramatización como proceso. Match de improvisación. O clown 6.3 Improvisación en danzas, bailes e cancións como medio de expresión e motivación do alumno.
7- Metodoloxías para a didáctica da expresión corporal-danza na escola.	7.1 Aspectos crave para o ensino e a aprendizaxe da expresión corporal e a danza 7.2 Técnicas de concienciación corporal. Técnica Alexander e Técnica de Jacobson. 7.3 Correntes pedagóxicas participativas e metodoloxías integradoras da expresión corporal e a danza na Educación Primaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	22.5	32.5	55
Lección maxistral	10	0	10
Presentación	10	10	20
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Debate	10	0	10
Cartafol/dossier	0	20	20
Práctica de laboratorio	0	25	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	O estudante participará na creación de distintas presentacións e exposicións que o profesor propoña na aula.
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante traballará de forma autónoma para resolver os distintos problemas que se vaia atopando tanto como parte dun grupo ou de maneira individual.
Debate	Apertura de debates e discusións para compartir e ver puntos de vista, para extraer conclusións e co obxecto de reflexionar como medio para a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Realización de coreografías grupais e propostas motrices didácticas sobre cancións propostas
Lección maxistral	Exposición de cancións motrices orientadas a fins concretos e de danzas do mundo concretas
Presentación	Presentacións grupais de actividades encamiñadas ó desenvolvemento dos nenos e das nenas
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución tanto individual como grupalmente dos problemas que van xurdindo na realización das tarefas
Debate	Presentacións comúns de temas con diferentes enfoques e aportacións de diferentes puntos de vista
Probas	**Descrición**
Cartafol/dossier	Realización dun dosier ou diario de clase no que se recollan aqueles datos realmente importantes ou destacables así como sirva de memoria e guía docente.
Práctica de laboratorio	Realización de distintas probas que sirvan para valorar o grao de asentamento dos obxectivos e o grao de acerto entre o planeado e o logrado

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Asistencia, participación, implicación e resolución de exercicios ou proxectos propostos.	40	CG2 CG3 CG4 CG8 CG11	CE2 CE11 CE15 CE17 CE53 CE54 CE55 CE56	CT2 CT9 CT10 CT12 CT21
Presentación	Participación e implicación nas distintas presentacións que se propoñan, tanto individuais como grupais	10	CG2 CG11	CE55 CE56	CT1 CT2 CT9 CT18 CT21
Resolución de problemas de forma autónoma	Capacidade de resolución de exercicios de forma autónoma	10		CE13 CE53 CE55 CE56	CT2 CT12 CT13 CT16 CT18 CT21
Cartafol/dossier	Dossier organizado con todas as actividades levadas a cabo na materia por todos os membros da clase e tanto teóricas como prácticas.	20		CE54 CE56	CT2 CT5 CT7 CT8 CT15 CT17 CT19 CT21
Práctica de laboratorio	Realización individual e grupal dunha proba práctica.	20	CG2 CG11	CE6 CE13 CE53 CE54 CE55 CE56	CT2 CT9 CT10 CT12 CT13 CT14 CT16 CT18 CT21

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN:

Aplicaranse dous sistemas de avaliación diferenciados para o alumnado Asistente e o Non Asistente. O alumnado que por diversos motivos non poida participar no desenvolvemento da materia en calidade de Asistente deberá poñerse en contacto co profesorado nos primeiros días de inicio da materia para informar desta situación e poder ser convenientemente avaliado. Do mesmo modo, todo aquel alumnado que, sen notificar esta situación, asista a menos do 80% das sesións prácticas será considerado para todos os efectos como Non Asistente.

*** Modalidade presencial:** A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior.

*** Modalidade non presencial:** Os alumnos/as non asistentes, realizarán un exame práctico relacionado cos resultados de aprendizaxe da materia. A avaliación e a superación da mesma virá determinada do seguinte xeito:

- O alumno ou alumna terá que simular unha situación de aula de primaria e mostrar e ensinar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo. Además terá que comentar detalladamente todos os aspectos didácticos que tivo e ten en conta para poñela en práctica. 40%
- O alumno ou alumna terá que entregar un dosier sobre as actividades levadas a cabo nas clases. O profesor lle indicaría cales e tería que constar unha descrición detallada das mesmas, así como expoñelas diante do profesor. 30%
- O alumno ou alumna terá que realizar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo, en grupo de 4 a 6 participantes, e na que, aquí sí, a complexidade e precisión na exudación das mesmas, serán tamén valoradas. 30%

Do mesmo xeito que na modalidade Presencial, a nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada (exclusivamente para o presente curso académico), tanto na modalidade presencial como na non presencial.

As datas de exames se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

KALMAR, D., **Qué es la Expresión Corporal?**, LUMEN, 2005

Pease, A., **El lenguaje del cuerpo**, Paidós, 1993

RUANO, K., SÁNCHEZ, G., **Expresión Corporal v Educación.**, Wanceulen, 2009

Salzer, J., **La expresión corporal**, Herder, 1984

Santiago, P., **Desde la expresión corporal a la comunicación interpersonal**, Narcea, 1985

Schinca, M., **Expresión corporal.**, Escuela Española, 1989

Bibliografía Complementaria

BATALHA, A.P., **Metodologia do ensino da dança**, UTL, 2004

BERGE, I., **Danza la vida. El movimiento natural. Una autoeducación holística.**, Narcea, 2000

Knapp, M. L., **La comunicación no verbal: el cuerpo y el entorno.**, Paidós, 1992

Learreta Ramos, B. y otros, **Didáctica de la Expresión Corporal**, Talleres monográficos, 2005

MONTAVEZ,M.; ZEA, M.J., **Expresión Corporal. Propuestas para la acción.**, Re-crea., 1998

Motos, T., **Iniciación a la expresión corporal: teoría, técnica y práctica.**, Humánitas, 1983

Pascual Mejía, P., **Didáctica de la música. Primaria**, Pearson, 2002

Pascual Mejía, P., **Didáctica de la música. Infantil**, Pearson, 2006

ROMAIN, M., **La danse à l'école prirnaire.**, Retz, 2001

Scott, M.D.; Powers, W.G., **La comunicación interpersonal como necesidad**, Narcea, 1985

Stokoe, P.; Schaechter, A., **La expresión corporal**, Paidós, 1984

Winnicott, D.W., **El gesto espontáneo**, Paidós, 1984

Zimmermann, D., **Observación y educación no verbal en la escuela infantil**, Morata, 1987

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

1) Asistencia continua a clases.

2) Actitude favorable, receptiva e participativa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
A educación física como medio de interdisciplinaridade				
Materia	A educación física como medio de interdisciplinaridade			
Código	P02G120V01941			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Martínez, Silvia Vila Suarez, Maria Elena			
Profesorado	Varela Martínez, Silvia Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	silviavm@uvigo.es evila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia enfocada a traballar diferentes contidos do grado de Educación Primaria a través da motricidade. En virtude da aprobación dos Proxectos de Innovación Docente en Centros da Universidade De Vigo donde están involucradas 5 materias dos títulos de Educación Infantil e Educación Primaria e alumnado de diferentes cursos esta materia pretende una planificación interdisciplinar que permita ó alumnado experimentar un cambio metodolóxico que lles facilite una aprendizaxe por competencias para adaptarse a unha sociedade en constante cambio. O obxectivo deste proxecto é: Analizar a posibilidade de establecer unha estrutura curricular específica no currículo do profesorado de educación infantil e primaria mediante unha experiencia piloto que permita establecer a viabilidade da nova planificación educativa vinculando o deseño do currículo nas distintas disciplinas. Esta estrutura trata de converter o proceso de ensino nunha aprendizaxe funcional, de tal xeito que o futuro docente traballe cunha metodoloxía interdisciplinar que despois deberá aplicarse na aula.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
CE58	Coñecer o currículo escolar da educación física
CE59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola

CE60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Saber promover a adquisición de hábitos ao redor da autonomía e relación interdisciplinar dos fenómenos motores.	CB1 CB2 CB4	CG2 CG5 CG11 CG12	CE57 CE58 CE60 CE61	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT10 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21
Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico-motrices e promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido e relación interdisciplinar.	CB1 CB2 CB3	CG1 CG2 CG4 CG10	CE58 CE59 CE60	CT1 CT2 CT7 CT8 CT12 CT14 CT15 CT16 CT18 CT19 CT21 CT22
Deseñar actividades físicas, lúdicas e motrices interdisciplinares encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices seguras e saudables.	CB1 CB4	CG2 CG4 CG5 CG10	CE57 CE58 CE60 CE61	CT1 CT2 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21 CT22

Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente nos procesos educativos interdisciplinares referidos ao xogo e movemento.	CB3 CB5	CG4 CG5 CG8 CG12	CE57 CE58	CT6 CT7 CT10 CT12 CT14 CT15 CT17 CT19 CT21 CT22

Contidos	
Tema	
BLOQUE TEMATICO1. A motricidade como ferramenta e nexo interdisciplinar.	Introdución e conceptos. A complexidade. A Educación Física e a motricidade. A interdisciplinariedade. Transferencia e enfoque globalizador. Ambitos de experiencia na Educación primaria. Areas e a súa relación coa E.F.
BLOQUE TEMATICO 2. Metodoloxía para a integración de contidos motrices interdisciplinares.	Programación da E.F. medios e métodos. A E.F. no currículo de Primaria. Proxecto Educativo e Proxecto Curricular. O papel activo do alumno na aprendizaxe interdisciplinar. Contidos guía. Psicomotricidade, Xogo en E. Primaria e Pre-deporte.
BLOQUE TEMATICO 3. Actividades físicas interdisciplinares. Propostas e recursos prácticos	Actividades interdisciplinares. Traballo con proxectos. Temas transversais en Educación Primaria. Propostas e recursos prácticos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	25	45
Resolución de problemas de forma autónoma	1	20	21
Prácticas con apoio das TIC	2.5	0	2.5
Eventos científicos	2	2	4
Seminario	9	7.5	16.5
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	40	50
Observación sistemática	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4
Proxecto	2	2	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Nos primeiros días de clase explicarase o programa da materia.
Lección maxistral	A clase magistral será utilizada para a explicación dos contidos teóricos. Constitúe a actividade presencial na aula mediante o uso de medios persoais e audiovisuais. Estas leccións estrutúranse en catro partes: introdución, desenvolvemento, conclusións e discusión explicar e aclarar os conceptos clave, tanto teóricos como prácticos. As sesións maxistrais realizaranse con todo o grupo clase para que o alumnado domine os principios e conceptos traballados e adquira unha cultura argumentativa que lle axudará a resolver as partes teóricas do proxecto.
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo individual autónomo.
Prácticas con apoio das TIC	Procura e practica con recursos TIC.
Eventos científicos	O alumnado poderá achegar documentación doutros eventos educativos que teñan lugar na facultade, universidade ou no contexto social inmediato sempre que axuden ao desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.

Seminario	Organizarase un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionados cun tema da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinariedade que se dá no ámbito didáctico dada a complexidade do feito educativo.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL) ou a aprendizaxe en servizo. Tratase dun método didáctico que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuio obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o diseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación. O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará en grupo ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de diseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co diseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros donde se realizará unha retroalimentación do proceso para correxir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso. Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI).

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia obxeto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Uso de recursos informáticos para a búsqueda de información sobre diferentes temas.
Eventos científicos	O alumnado poderá achegar documentación doutros eventos educativos que teñan lugar na facultade, universidade ou no contexto social inmediato sempre que axuden ao desenvolvemento exitoso da materia e a asimilación e dominio dos contidos.
Seminario	Organizarase un seminario monográfico sobre un tema de actualidade e sempre relacionados cun tema da materia para facilitar a comprensión do contido e a interdisciplinariedade que se dá no ámbito didáctico dada a complexidade do feito educativo.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proyectos ou Project Based Learning (PBL) ou a aprendizaxe en servizo. Tratase dun método didáctico que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuio obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto. Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o diseño por proxectos é o seguinte: * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica integrada que se realizará grupalmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de diseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica. A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co diseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica. Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros donde se realizará unha retroalimentación do proceso para correxir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto, e a experiencia dos compañeiros de outros cursos o que permitirá una coavaliación do proceso. Utilizaranse diferentes estratexias didácticas, como a gamificación, técnicas cooperativas ou a aula invertida e recursos e materiais propios de cada disciplina. No desenvolvemento do proxecto cumpren un papel fundamental as contornas virtuais de aprendizaxe que neste caso virán desenvolvidas a través da plataforma (MOOVI).
Probas	**Descrición**

Proxecto	O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica interdisciplinar que se realizará de maneira grupal.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Resolución de problemas de forma autónoma	Tarefas individuais.	20	CB2 CB3 CB4	CG8 CG10 CG12	CE60	CT1 CT6 CT7 CT8 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
Observación sistemática	Cualificación de asistencia, participación e resultados.	10	CB2 CB3	CG5 CG10	CE61	CT1 CT6 CT14 CT21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame Final da materia. En forma mixta, test, preguntas e exercicios supostos.	30	CB1 CB3 CB4	CG1 CG2 CG11	CE57 CE61	CT6 CT16 CT17 CT18
Proxecto	O proxecto final consistirá na presentación dunha unidade didáctica interdisciplinar. Presentarase o día que se acorde coa profesora.	40	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG10 CG11 CG12	CE57 CE58	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT14 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

É necesario sacar un 5 no exame e na unidade didáctica para poder sumarse a nota dos diferentes apartados.

O alumnado non asistente deberá presentar os mesmos traballos de aula e facer as mesmas probas co alumnado asistente. Deberá presentar evidencias durante cúrsoo do traballo realizado.Os alumnos que non cumpran coa asistencia (80%) e participación en clase terán necesidade de realizar unha proba final que incluirá o total dos contidos (50% teóricos e 50% prácticos), e os distintos aspectos metodolóxicos.As persoas non asistentes deberán realizar os exercicios propostos en clase en coordinación coa profesora da materia. En caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Só se gardará a nota da parte aprobada para a segunda convocatoria do mesmo curso académico.Para a convocatoria extraordinaria realizarase un exame cuxo valor é o 100% da nota.As datas dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte, no seguinte enlace: http://fcced.uvigo.es/gl/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DÍEZ NAVARRO, M.C., **Proyectando otra escuela. Trabajando por Proyectos en la Educación Infantil**, De la Torre, 1996

GIl, P., **Metodología de la Educación Física en Educación Infantil.**, Wanceulen, 2004

IBÁÑEZ SANDÍN,C., **El proyecto de educación infantil y su práctica en el aula**, La Muralla, 1992

LÓPEZ PASTOR, VM. (Coord.), **La educación Física en educación infantil: una propuesta y algunas experiencias**, Miño y Dávila, 2007

VARIOS, **La educación física desde una perspectiva interdisciplinar**, Graó, 2003

ZABALA, A., **Enfoque globalizador y pensamiento complejo: una respuesta para la comprensión e intervención en la realidad.**, Graó, 1999

Bibliografía Complementaria

Alvariñas-Villaverde, M., Pino-Juste, M. y Portela-Pino, I., **Neuroeducación o las nuevas coordenadas del éxito educativo. En M. A. Santos, A. Valle y M. Lorenzo (Eds.). Éxito Educativo: Claves de Construcción y Desarrollo (pp. 151-172).**, Tirant lo Blanch., 2019

Fernández March, A., **Metodologías activas para la formación de competencias**, Educatio siglo XXI, 24, 35-56., 2006

Pino-Juste, M., **Principios y estrategias metodológicas en el diseño de programas educativos en el ámbito escolar. En A. Carneiro y A. Díaz. Avances en ciencias de la educación y del desarrollo (pp. 90-96).**, Asociación Española de Psicología Conductual., 2018

Pino-Juste, M., **Metodologías activas como clave en los procesos de innovación en la escuela. En M. A. Santos et al. Éxito Educativo: Claves de Construcción y Desarrollo (pp. 129-150).**, Tirant lo Blanch, 2019

Recomendacións
Materias que continúan o temario
Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929
Xogo na educación infantil/P02G110V01912
Materias que se recomenda cursar simultáneamente
Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202
Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102
Actividade física e diversidade na educación infantil/P02G110V01929

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola				
Materia	Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola			
Código	P02G120V01942			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado adquirirá unha serie de competencias e coñecementos para experimentar a contorna a través do seu corpo en movimento en diferentes actividades físicas, promovéndose un entendemento integral e respeto cara ao medio físico e natural.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
CE58	Coñecer o currículo escolar da educación física
CE59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
CE60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar

CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Coñecer estratexias motrices para desenvolver as nocións espaciais.	CB1 CB2 CB3 CB5	CG2	CE57 CE60 CE61	CT1 CT8 CT15 CT16
2. Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural mediante actividades físicas exploratorias.	CB2 CB4	CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG12	CE61	CT1 CT12 CT14 CT22
3. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico para a exploración e coñecemento da contorna, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	CB1 CB2 CB4	CG1 CG5 CG11 CG12	CE57 CE58 CE60 CE61	CT1 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT17 CT19 CT22
4. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas.	CB5	CG4 CG5 CG10	CE58 CE59 CE60	CT1 CT8 CT15 CT16
5. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices en contornas diferentes ao habitual.	CB3	CG1 CG2	CE58 CE60 CE61	CT1 CT10 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT22
6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5 CG8 CG10 CG11 CG12	CE58 CE61	CT1 CT2 CT6 CT7 CT12 CT14 CT18 CT19 CT21
7. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices en diferentes contornas así como os beneficios que teñen sobre a saúde.	CB3 CB4	CG2 CG8 CG11	CE58 CE59 CE60	CT1 CT14 CT15
8. Ser capaz de promover os comportamentos respetuosos co medio natural, social e cultural.				CT10 CT12 CT14 CT19 CT22

Contidos

Tema

Bloque 1. A contorna próxima e as suas implicacións na motricidade.	- A contorna próxima e as suas implicacións na motricidade. - O coñecemento da contorna a través da actividade física no deseño curricular.
Bloque 2. Posibilidades de uso motriz dos espazos, instalacións e medio próximos.	- Achegamento aos espazos e instalacións para a práctica física no medio urbano e natural: parques, zonas recreativas, sendeiros - Actividades físicas na contorna: aspectos educativos, organizativos e legais.
Bloque 3. Coñecemento dos grupos sociais da contorna e respeto aos mesmos mediante o xogo.	- As posibilidades motrices, lúdicas e de interacción social das actividades físicas na contorna.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10.5	20.5
Presentación	6	6	12
Aprendizaxe colaborativa	6.5	26	32.5
Debate	10	15	25
Prácticas de campo	20	40	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver. Sesións nas que se procurará a maior interactividade e participación do alumnado.
Presentación	Exposicións e discusión dos proxectos e outras temáticas de interese.
Aprendizaxe colaborativa	Grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes e o profesorado. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente, etc.
Prácticas de campo	Unificación de actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo en espazos especializados, xunto con actividades que teñen como obxectivo estudar obxectos ou fenómenos da natureza, da produción ou da sociedade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Debate	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Prácticas de campo	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Lección maxistral	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).
Aprendizaxe colaborativa	Farase un seguimento persoalizado de cada alumno/a e ou grupos, tanto nas titorías semanais como a través da plataforma FAITIC. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Lección maxistral	Realización de exercicios de aula sobre os contidos do programa.	5	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG11 CG12	CE57 CE58 CE61	CT1 CT6 CT7 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16 CT18 CT22
Presentación	Presentación en clase dos proxectos educativos ou traballos monográficos de interese na programación.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG11 CG12	CE60 CE61	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22
Aprendizaxe colaborativa	Deseño de proxecto grupal e realización de memoria escrita en pequenos grupos.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG12	CE58 CE59 CE60 CE61	CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT15 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22
Debate	Participación nas charlas abertas entre o grupo de estudantes e o profesorado, preparación de dossier sobre lecturas videos-casos propostos.	15	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG5 CG8 CG10 CG12	CE57 CE58 CE59 CE61	CT1 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT17 CT18 CT19 CT21
Prácticas de campo	Preparación e execución de actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia en espazos especializados e no exterior das instalacións.	40	CB1 CB2 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG10	CE58 CE59 CE60 CE61	CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE ESTABLEZA A GUÍA DOCENTE.

a) Para superar a asignatura en **1ª convocatoria**, é preciso **asistir regularmente**, obter a **cualificación de aprobado en cada un dos apartados** de avaliación, manter un **comportamento correcto e de aproveitamento durante as sesións presenciais**. A cualificación final será o sumatorio porcentual de tódalas cualificacións parciais. No caso de alumnado non asistente (que supere o 80% de faltas de asistencia), deberá entregar un traballo, e realizar dúas probas presenciais na data do exame de xuño, relacionadas cos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na aula, debendo superar ámbalas partes con máis dun 5 de cualificación.

b) De non ter superada a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a asignatura en **2ª convocatoria** (xullo), o alumnado poderá optar por acollerse **ás mesmas condicións** que as establecidas para a 1ª convocatoria, **ou ben presentar un traballo e realizar dúas probas presenciais** na data do exame de xullo, relacionadas cos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na aula.

*** As datas de exames pódense consultar na web da facultade en http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gil Madrona, P. et al, **Unidades didácticas de educación física para educación infantil, 3-6 años. Vol. III**, 1ª, Wanceulen, 2009

Guillén R, Lapetra S, Casterad J, **Actividades en la naturaleza**, 1ª, Inde, 2000

Rigal R, **Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria: acciones motrices y primeros aprendizajes**, 1ª, Inde, 2006

Ruiz F, **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales**, 1ª, Gymnos, 2001

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/P02G110V01503
A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G110V01921
Seguridade e hábitos saudables a través da educación física/P02G110V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Seguridade e hábitos saudables a través da educación física				
Materia	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física			
Código	P02G120V01943			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis			
Correo-e	cayan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter teórico-práctico na que o alumnado de Educación Primaria cursa unha especialización conxunta co alumnado de Educación Infantil, sobre temas relativos á seguridade e a sáude, siempre baixo o contexto da Educación Fisica			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
CE58	Coñecer o currículo escolar da educación física
CE59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
CE60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo

CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Saber promove-la adquisición de hábitos en torno á autonomía.	CB1 CB2 CB3	CG2 CG8 CG12	CE57 CE60	CT6 CT8 CT14 CT15 CT21 CT22
Coñecer os principios básicos un desenrolo e comportamento saudable	CB3 CB5	CG1 CG5 CG8 CG12	CE57 CE58 CE60	CT1 CT2 CT7 CT9 CT14 CT15
Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico-motoras e materiais curriculares seguros, destinados a promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido para o alumnado destas idades.	CB1 CB3 CB4	CG1 CG4 CG10 CG11	CE57 CE59 CE60	CT7 CT10 CT14 CT17 CT18 CT19
Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motoras seguras e saudables.	CB2 CB3 CB5	CG2 CG4 CG8 CG10	CE57 CE60	CT1 CT7 CT14 CT15 CT22
Ser capaz de desenrolar os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas nas prácticas físicas e na convivencia nos seus alumnos.	CB1 CB5	CG4 CG10 CG12	CE58 CE61	CT8 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
Detectar situacións de falta de benestar do neno ou a nena que sexan incompatibles co seu desenvolvemento e promover a súa mellora no ámbito da seguridade, autoprotección e da saúde.	CB1 CB2 CB3	CG2 CG8 CG10 CG12	CE57 CE59	CT1 CT8 CT14 CT15 CT18 CT22

Contidos

Tema	
Establécense 7 grandes bloques, que serán referentes para os respectivos temas. A súa relación establécese identificando o seu número entre paréntesis, ao final do título de cada tema.	1. BLOQUE 1.- Práctica de hábitos saudables na actividade física infantil: Hixiene corporal, alimentación, descanso e educación postural. 2. BLOQUE 2.- Valoración axustada dos factores de risco, adopción de comportamentos de prevención e seguridade en situacións habituais, actitude de tranquilidade e colaboración en situacións de enfermidade e de pequenos accidentes na actividade física infantil. 3. BLOQUE 3.- Utilización segura de espazos deportivos, elementos e obxectos. 4. BLOQUE 4.- A cadea de supervivencia e o soporte vital básico na actividade física infantil. 5. BLOQUE 5.- Primeiros axudas básicas. 6. BLOQUE 6.- Actividades de ensino/aprendizaxe vinculadas á saúde e a a prevención de accidentes na actividade física infantil. 7. BLOQUE 7.- Estratexias didácticas para o ensino/aprendizaxe da saúde, a autoprotección e a prevención de accidentes na actividade física infantil.
1. A educación física saudable (B1).	1.1. A educación física saudable: marco conceptual e contextual 1.2. A condición física saudable

2. Consideracións para unha práctica segura na educación física (B2;B3).	2.1. Recursos materiais seguros para a práctica de educación física. 2.2. Educación física e patoloxías infantís.
3. Os primeiros auxilios (B4;B5;B6).	3.1. Primeiros auxilios básicos. 3.2. A cadea de supervivencia.
4. Educación postural e educación física (B1;B6;B7).	4.1. Biomecánica Articular. 4.2. A ergonomía na educación física.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	28	43.5	71.5
Lección maxistral	22.5	34.75	57.25
Seminario	0	15	15
Exame de preguntas obxectivas	1	1.5	2.5
Traballo	1	2.75	3.75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades expositivas do profesor e o estudante. Resolución de exercicios no aula/laboratorio baixo a dirección do profesor.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Seminario	Tutorías obrigatorias individualmente ou en pequeño grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividades de petición voluntaria a desenrolar no despacho 230 en horario de tutoría adicadas a supervisar o traballo a realizar. Contémplase a posibilidade de emplear o correo electrónico e o despacho virtual como medios telemáticos que faciliten a atención personalizada do alumnado.
Prácticas de laboratorio	Sesións desenroladas no aula e no pavillón deportivo na que se porán en práctica os contidos relaciados coa materia.
Lección maxistral	Sesións teóricas desenroladas no aula co apoio das novas tecnoloxías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Exame de preguntas obxectivas	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía. Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas nas prácticas físicas e na convivencia nos seus alumnos. Detectar situacións de falta de benestar do neno ou a nena que sexan incompatibles co seu desenvolvemento e promover a súa mellora no ámbito da seguridade, autoprotección e da saúde.	70	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG12	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22
Traballo	Ser capaz de crear, seleccionar e avaliar tarefas físico-motoras e materiais curriculares seguros, destinados a promover a aprendizaxe a través de actividades con sentido para o alumnado destas idades. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motoras seguras e saudabl	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG8 CG10 CG11	CE57 CE59 CE60	CT7 CT10 CT14 CT15 CT17 CT18 CT19 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado. Para superar a materia, o alumnado, con independencia

de se asistiu ou non ás aulas, deberá obter unha cualificación positiva en ambas as probas de avaliación (proba tipo test traballo). No tipo test, haberá que obter polo menos 3.5 ptos de 7 posiibles, e no traballo, deberase alcanzar polo menos 1.5 ptos de 3 posibles. A nota final da materia obterase mediante a suma aritmética das puntuacións alcanzadas en ambas as partes, a condición de que se cumpran os criterios de cualificación anteriormente expostos. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Por iso, de non superarse ambas as probas de avaliación, estas deberán repetirse na mencionada convocatoria. No caso de superar unha das dúas probas, a nota obtida mantense de modo único e exclusivo para a segunda convocatoria (xullo), tendo entón que realizarse a outra proba na devandita convocatoria. As datas e horarios de exames poderanse localizar no link de Organización Académica "http://feduc.webs.uvigo.es/index. php?ide=60,0,0,1,0,0", na web da Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cruz Roja Española, **Manual de Primeros Auxilios**, Primera, Cinco Tintas, 2016

Delgado, M., Garzón, M., y Fernández, A., **Entrenamiento físico-deportivo y alimentación : de la infancia a la edad adulta**, Tercera, Paidotribo, 2007

Delgado, M., y Tercedor, P., **Estrategias de intervención en educación para la salud desde la educación física**, Primera, Inde, 2002

Herrador, J., **Riesgos laborales en Educacion Física: prevención de accidentes**, Primera, Alcalá, 2013

Kapandji, J., **Fisiología Articular, Tomo II**, Sexta, Panamericana, 2012

Rodríguez, P., **Educación Física y Salud en Primaria. Hacia una educación corporal significativa y autónoma**, Primera, Inde, 2006

Bibliografía Complementaria

Gudrun, F., **Esfuerzo físico y entrenamiento en niños y jóvenes**, Primera, Paidotribo, 2003

Katch, V., McArdle, W., y Katch, F., **Fisiología del Ejercicio.**, Cuarta, Panamericana, 2015

López, P., **Ejercicios desaconsejados en la actividad física: detección y alternativas.**, Tercera, Inde, 2008

Meredith, M., y Well, G., **Fitnessgram/Activitygram test administration manual**, Primera, Human Kinetics, 2005

Miñarro, P., **Mitos y falsas creencias en la práctica deportiva**, Primera, Inde, 2002

Urgell, M. (coord.), **Libro blando de la nutrición infantil en España**, Primera, Universidad de Zaragoza, 2015

Ramos, S., **Entrenamiento de la condición física. Teoría y Metodología**, Primera, Kinesis, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601
Actividade física e diversidade na escola/P02G120V01945

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G120V01941

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria/P02G120V01301

Outros comentarios

Considérase imprescindible a asistencia ás clases prácticas como modo de consolidar os contidos expostos nas sesión teóricas así como de mellorar a formación do alumno.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
A linguaxe corporal				
Materia	A linguaxe corporal			
Código	P02G120V01944			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Ordóñez, Enrique			
Profesorado	García Ordóñez, Enrique			
Correo-e	kikewp@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado coñecerá as posibilidades expresivas de o corpo e de a linguaxe, adquirindo e vivenciando competencias que lle van a permitir favorecer o correcto desenvolvemento de a expresión corporal en o alumnado de ensino primario			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
CE58	Coñecer o currículo escolar da educación física
CE59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
CE60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais

CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos e en a linguaxe corporal.	CB2 CB4	CG1 CG2 CG10	CE57 CE58	CT1 CT8 CT16 CT17
2. Potenciar en os nenos e as nenas o coñecemento e control de o seu corpo e as súas posibilidades motrices mediante o corpo.	CB1 CB3 CB5	CG4 CG5 CG8 CG10 CG12	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT1 CT15
3. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento de a realidade social.	CB2 CB3	CG4 CG11 CG12	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT1 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18
4. Potenciar o uso de a linguaxe corporal para conseguir unha mellor expresión, respectar o traballo propio e desenvolver habilidades sociais.	CB1 CB2 CB5	CG2 CG4 CG10 CG11 CG12	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT1 CT7 CT12 CT14 CT15 CT21 CT22
5. Potenciar en os nenos e as nenas o coñecemento e control de o seu corpo e as súas posibilidades motrices.	CB2 CB4	CG1 CG8 CG11 CG12	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT1 CT2 CT6 CT9 CT10 CT15 CT16 CT19
6. Ser capaz de deseñar actividades de aprendizaxe de novas formas de expresión.	CB1 CB3	CG1 CG4 CG8 CG11	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT12 CT14 CT15

Contidos

Tema	
Bloque 1. Principios básicos da linguaxe corporal en Educación Primaria. Linguaxe corporal e estilos docentes en Ed. Primaria.	Tema 1. Principios básicos da linguaxe corporal. Tema 2. Linguaxe corporal e estilos docentes
Bloque 2. A linguaxe corporal medio de representación, expresión e comunicación en Educación Primaria. O código non verbal na infancia.	Tema 3. Linguaxe corporal medio de representación, expresión e comunicación Tema 4. O código non verbal na infancia
Bloque 3. Do xogo simbólico ao xogo dramático. A creatividade	Tema 5. Do xogo simbólico ao xogo dramático Tema 6. A creatividade
Bloque 4. Principios *metodológico-didácticos para a aplicación de técnicas artístico-expresivas en educación primaria: a danza creativa e tradicional, o teatro de sombras, a pantomima e a *dramatización.	Tema 7. Principios metodológico-didácticos na danza creativa e tradicional. Tema 8. Principios metodológico-didácticos do teatro de sombras Tema 9. Principios metodológico-didácticos da pantomima Tema 10. Principios metodológico-didácticos na dramatización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Prácticas de laboratorio	30	52.5	82.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesión impartidas polo profesor, nas que se procurará a maior interactividade e participación do alumnado.
Prácticas de laboratorio	Practicas que formaran parte do traballo da materia, e que seran desenvolvidas polos alumnos e avaliadas in situ polo profesor e alumnos, tentando acabdar os aprendizaxes oportunos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Farase seguimento na propia aula da evolución das aprendizajes do alumnado
Lección maxistral	Serán levadas a cabo polo profesor nas aulas teóricas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Lección maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valoraranse a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer até un 10% da nota final, o que faría que o exame valese un 40% si o/a docente decide aplicar este criterio de avaliación.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG11 CG12	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT10 CT15 CT19
Prácticas de laboratorio	Avaliarase os traballos realizado/s mediante unha ficha de avaliación. Valoraranse distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade do traballo, a progresión, adecuación das actividades ao contido a desenvolver, etc (40%) Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control (10%)	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG11 CG12	CE57 CE58 CE59 CE60 CE61	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia en primeira convocatoria e de maneira continua, o alumnado ha de aprobar a parte práctica (50%) tal e como se describiu no apartado de probas (traballos de aula, aulas de laboratorio). Tamén se someterá a un exame da parte teórica (50%) o día oficial do exame. É imprescindible aprobar ambas as partes, teórico e práctica, para superar a materia.

En resolución de problemas e/ou exercicios:
Avaliarase o traballo entregado polo/a estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer até un 10% da nota
Quen non cumpra cos requisitos da práctica de forma continua, se presentará una segunda edición a unha avaliación consistente en:
a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos
b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos
É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia

Data do exame: Consultar na web da Facultade (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames) no menú "Data examenes"

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nista-Piccolo, V., & Moreira W., **Movimiento y Expresión Corporal.**, NARCEA, 2015

Ortiz, M., **Comunicación y Lenguaje Corporal. Bases y fundamentos aplicados al ámbito educativo.**, PROYECTO SUR, 2000

VVAA, **La Educación Psicomotriz (3-8 años). Cuerpo, Movimiento, Percepción, Afectividad : Una propuesta teórico-práctica**, GRAO, 2007

Bibliografía Complementaria

Cebreiros, J., **Olvida tu Lenguaje Corporal. Una nueva forma de entender la comunicación.**, PLATAFORMA EDITORIAL, 2015

Fajardo, L. & Moya, C., **Fundamentos Neuropsicológicos del Lenguaje**, EDICIONES UNIVERSIDAD DE SALAMANCA, 1999

Ortiz, M., **Expresión Corporal. Una propuesta didáctica para el profesorado de Educación Física**, GRUPO EDITORIAL UNIVERSITARIO, 2002

Pat, O., **Psicoterapia Sensoriomotriz**, DESCLEE DE BROUWER, 2016

Pons, C, **Comunicación no verbal**, KAIROS, 2015

Ruíz de Velasco, A., & Abad, J., **El Juego Simbólico**, GRAO, 2011

Sainz De Vicuña, P, **Educar en el aula de 2 años: Una propuesta Metodológica**, GRAO, 2010

Velázquez, E., **Afecto y Lenguaje. La construcción del sujeto**, EDICIONES UAB, 2014

VVAA, **Movimiento y Lenguajes. De la experiencia sensoperceptiva a la conciencia y el pensamiento.**, GRAO, 2017

VVAA, **Comportamiento no verbal. Más allá de la comunicación y el lenguaje**, EDICIONES PIRAMIDE, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G120V01941

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Actividade física e diversidade na escola/P02G120V01945

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividade física e diversidade na escola				
Materia	Actividade física e diversidade na escola			
Código	P02G120V01945			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia atende as necesidades educativas especiais nos procesos de ensino - aprendizaxe no eido das actividades físicas			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
CE58	Coñecer o currículo escolar da educación física
CE59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
CE60	Desenvolver e evaluar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais

CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe para a diversidade. 2. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade. 3. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices que atendan á diversidade. 5. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social. 7. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices.	CB1 CB2	CG2 CG4	CE59 CE60 CE61	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22
4. Coñecer o desenvolvemento psicomotor e deseñar intervencións que atendan á diversidade	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8 CG10 CG11 CG12	CE57 CE58 CE60	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT22
6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.		CG8 CG10	CE57	CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT21
8. Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente no proceso educativo	CB5	CG8 CG12		CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT14 CT15 CT17 CT19 CT21

Contidos

Tema

BLOQUE 1	Conceptos básicos sobre diversidade e actividade física. Tipoloxía da diversidade: diversidades socioculturais, alumnado con necesidades educativas especiais, diversidade de xéneros e persoas, etc
BLOQUE 2	A atención á diversidade na escola desde a motricidad. Modelos. A aprendizaxe motriz cooperativo. A convivencia e a resolución de conflitos.
BLOQUE 3	Estratexias didácticas de atención á diversidade desde a actividade física na escola.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	8.5	17	25.5
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4
Traballo	2	6	8
Práctica de laboratorio	30	52.5	82.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e exercicios expostos e analizados na clase.
Lección maxistral	Exposicións dos aspectos máis relevantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...Será de carácter participativo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Sesións de contidos de carácter teórico ou conceptual vencellados as competencias a desenvolver na materia. As sesións maxistrais desenvolveranse na aula baixo a dirección dos docentes responsables da materia en base os contidos obxecto da mesma.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de suspostos prácticos vencellados as competencias e contidos desenvolvidos na materia. Os supostos prácticos resoltos son instrumentos de avaliación para o profesorado responsable da materia.
Probas	**Descrición**
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Traballo	Proxectos de intervención didáctica vencellados as competencias e contidos desenvolvidos na materia. Os proxectos son instrumentos de avaliación para o profesorado responsable da materia.
Práctica de laboratorio	Deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas por parte do alumnado sobre contidos vencellados a materia. O deseño, dirección e desenvolvemento das sesións son instrumentos de avaliación para o profesorado responsable da materia.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas escritas ou orais de resposta curta	50	CB1 CG1 CE57 CT1 CB2 CG4 CE58 CT2 CB3 CG8 CE60 CT6 CB4 CG10 CT7 CB5 CG12 CT14 CT16 CT18 CT22	

Traballo	Presentación dun documento escrtito correspondente a unha Unidade Didáctica que é o marco de desenvolvemento das sesións prácticas vencelladas.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG10 CG11	CE58 CE59 CE60	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT21 CT22
Práctica de laboratorio	Deseño, desenvolvemento e dirección de sesións incluidas no marco da Unidade Didáctica presentada coma proba de avaliación	20		CG1 CG2 CG5	CE58 CE59 CE60 CE61	CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT17 CT18 CT19 CT21 CT22

Outros comentarios sobre a Avaliación

É requisito imprescindible para a superación da materia ter aprobadas as dúas ferramentas ou instrumentos de avaliación establecidos. No caso de non superar a materia en primeira convocatoria gárdanse as partes aprobadas exclusivamente ata a segunda convocatotia do mes de xullo. Non se gardan partes aprobadas da materia para outras matrículas na materia, correspondente a diferente curso académico.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

No desenvolvemento das sesións teóricas de grupo A, e de xeito exclusivo para o alumnado presente na aula, pódense deseñar/elaborar/plantexar tarefas de suposto práctico ou de investigación/achega de información co gallo de liberar contidos teóricos do examen final da materia.

O alumnado non asistente poderá realizar un exame teórico-práctico de toda a materia, nas datas que se poden consultar na web da facultade http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jiménez Martín, P.J., **Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores.**, Síntesis, 2008

Merida, R., **La orientación en educación infantil: una alianza entre los agentes educativos.**, Pirámide, 2012

Vieira,A.M & Martín, M.C., **La atención a la diversidad en educación infantil: los rincones.**, Graó, 2000

Bibliografía Complementaria

SCOPUS,

SPORT DISCUS,

Gómez, H., **Educación Física y atención a la diversidad**, La tierra hoy, 2009

Lasaga, M.J. & Rodríguez, C., **La coeducación en la Educación Física y el deporte escolar: Liberar Modelos.**, Wanceulen, 2006

Varios, **Revista de Educación Física**, Boidecanto,

Prades,J. & Oriol,M., **Los retos del multiculturalismo: en el origen de la diversidad.**, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

A linguaxe corporal/P02G110V01928

Xogo na educación infantil/P02G110V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas: Practicum				
Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	P02G120V01981			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	48	OB	4	An
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz García, Maria Begoña			
Profesorado	Paz García, Maria Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O artigo 2 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, define estas como [...] unha actividade de natureza formativa realizada polos estudantes universitarios e supervisada polas Universidades, cuxo obxectivo é permitirlles aos mesmos aplicar e complementar os coñecementos adquiridos na súa formación académica, favorecendo a adquisición de competencias que os preparen para o exercicio de actividades profesionais, faciliten a súa empregabilidade e fomenten a súa capacidade de emprendemento. O Real Decreto mencionado establece no seu artigo 3 que, coa realización das prácticas académicas externas, se pretenden alcanzar os seguintes fins: a) Contribuír para a formación integral dos estudantes complementando a súa aprendizaxe teórica e práctica. b) Facilitar o coñecemento da metodoloxía de traballo adecuada á realidade profesional na que os estudantes han operar, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos. c) Favorecer o desenvolvemento de competencias técnicas, metodolóxicas, persoais e participativas. d) Obter unha experiencia práctica que facilite a inserción no mercado de traballo e mellore a súa empregabilidade futura. e) Favorecer a innovación, a creatividade e o emprendemento.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida

CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CE63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
CE64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CE66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
CE68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG6 CE61 CE62 CE68 CT1

Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CE67 CE68	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Interpretar e reflexionar sobre as observacións e/ou intervencións na aula mediante sesións de clase semanais organizadas polo profesor-coordinador da facultade	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG6 CG12	CE64	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT15 CT16 CT22
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CE67 CE68	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23
Asumir que a competencia profesional do mestre ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG12	CE61 CE64	CT8 CT9 CT10 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19 CT22

Contidos

Tema	
1. Observación e análise da realidade escolar e do contexto físico, socioeconómico, cultural e lingüístico	Observación e análise da realidade: - escolar e do contexto físico - socioeconómica - cultural - lingüística
2. Interacción e comunicación no ámbito educativo	Procesos comunicativos no ámbito educativo.
3. A planificación educativa na escola na etapa de educación primaria. Identificación, selección e discusión de técnicas e estratexias para a xestión e o control da aula	- Planificación escolar. - Organización escolar
4. A intervención docente do estudante en prácticas. Deseño e desenvolvemento de estratexias e recursos educativos para o ensino en áreas instrumentais e de contidos específicos	A intervención docente na aula.
5. Deseño, realización e avaliación de intervencións educativas en relación co itinerario de especialización do estudante de prácticas	A avaliación das intervencións docentes.
6. Análise e valoración crítica do proceso de ensino e aprendizaxe na aula dende os marcos teóricos e metodolóxicos ofrecidos polas outras materias	A avaliación da práctica docente realizada.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Foros de discusión	0	5	5
Prácticum, Practicas externas e clínicas	540	0	540
Traballo tutelado	0	25	25
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	630	630

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Foros de discusión	As titorías semanais, individuais e colectivas, co coordinador e os titores da Universidade servirán de asesoramento aos estudantes. Analizaranse e valorarán os datos observados á luz das competencias técnicas adquiridas nas outras materias e propoñeranse directoras para desenvolver novas tarefas
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O núcleo formativo fundamental do Prácticum desenvolverase mediante a participación no proceso de ensino e aprendizaxe da aula de educación primaria asignada (xeralista e de especialidade, se é o caso). O alumno de prácticas participará nas reunións dos equipos educativos dos que faga parte e colaborará nos proxectos de innovación e nas actividades extraescolares que o centro desenvolva. Así mesmo asistirá a todas as reunións e actividades organizadas para que os estudantes en prácticas coñezan en profundidade a realidade educativa da Educación Primaria
Traballo tutelado	O traballo tutelado estará enfocado cara a reflexión das prácticas levadas a cabo, sobre todo en relación coa memoria de prácticas, que mostrará a observación e análise do contexto socioeducativo, a avaliación dos documentos obrigatorios do centro e a observación das súas implicacións para a aula, ademais do deseño e desenvolvemento de experiencias didácticas para a aula, con especial atención á avaliación e mellora deste deseños.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Foros de discusión	Participación activa en espacios de discusións educativas.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estancia nas aulas dos centros de prácticas, guiadas polos titores dos centros
Traballo tutelado	Reflexión sobre as prácticas realizadas, á luz das competencias técnicas adquiridas no grao, e guiada polas persoas titoras
Probas	**Descrición**
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Realización da memoria e diario de prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe da titora ou titor do centro, segundo o protocolo correspondente	50	
Traballo tutelado	Asistencia e avaliación das reunións e outras actividades programadas	10	
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Avaliación da Memoria de Prácticas	40	CB1 CG1 CE61 CT1 CB2 CG2 CE62 CT2 CB3 CG3 CE63 CT3 CB4 CG4 CE64 CT4 CB5 CG5 CE65 CT5 CG6 CE66 CT6 CG7 CE67 CT7 CG8 CE68 CT8 CG9 CT9 CG10 CT10 CG11 CT11 CG12 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A titora ou titor académico da universidade avaliará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidade cos criterios e fontes de información sinalados.

2. A titora ou titor do centro escolar, como indica o art. 13 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá ao titor/a académico da Universidade a avaliación final.

3. Para superar a materia do Prácticum o estudante deberá acadar o aprobado en cada un dos criterios de avaliación establecidos nos informes, tanto do titor/a do centro escolar como do titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.

4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o coordinador/a do Prácticum remitiralle ao centro escolar a folla de avaliación na que se reflictan as diferentes competencias obxecto de mesma.

5. Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, no tocante á Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria das prácticas desenvolverase consonte o establecido no art. 14 do Real decreto 1707/2011, de 18 de Novembro.

2. A través da guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendacións precisas para unha correcta elaboración da Memoria.

3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará coa correspondente folla de avaliación.

4. As datas de entrega da Memoria de Prácticas de cada convocatoria figura reflexado no calendario académico da Facultade, podendo consultarse no apartado de organización académica da web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CEBRIÁN DE LA SERNA, M. Y MONEDERO MOYA, J. J., **El e-portfolio y la e-rúbrica en la supervisión del practicum**, 1, Imprenta universitaria., 2009

Schön, D.A., **La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones**, 1, Paidós-MEC., 1992
Zeichner, H., **A formaçao reflexiva de profesores: ideas e prácticas**, 1, Educa, 1993

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/P02G120V01991

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Traballo de Fin de Grao/P02G120V01991

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202
Educación: Teoría e historia da educación/P02G120V01102
Historia: Historia do presente/P02G120V01203
Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/P02G120V01204
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103
Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/P02G120V01104
Socioloxía: Socioloxía da educación/P02G120V01105
Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria/P02G120V01301
Ciencias experimentais/P02G120V01302
Didáctica das artes plásticas e visuais/P02G120V01401
Didáctica das ciencias experimentais I/P02G120V01402
Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403
Xeografía/P02G120V01305
Lingua española/P02G120V01303
Lingua galega/P02G120V01404
Matemáticas e a súa didáctica I/P02G120V01304
Matemáticas e a súa didáctica II/P02G120V01405
Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921
Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506
Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501
Didáctica das ciencias experimentais II/P02G120V01502
Didáctica das ciencias sociais/P02G120V01503
Educación ambiental para o desenvolvemento/P02G120V01901
Educación artística/P02G120V01902
Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601
Ética e deontoloxía profesional/P02G120V01903
Innovación e investigación didáctica/P02G120V01504
Lingua francesa e a súa didáctica/P02G120V01505
Lingua inglesa e a súa didáctica/P02G120V01507
Lingua e literatura: Español/P02G120V01603
Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602
Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria/P02G120V01925
Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926
Expresión corporal e danza/P02G120V01928
Introdución ao feito relixioso e ao cristián/P02G120V01908
Literatura infantil e xuvenil/P02G120V01910
Música nas culturas/P02G120V01927

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriulares da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P02G120V01991			
Titulacion	Grao en Educación Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz García, Maria Begoña			
Profesorado	Paz García, Maria Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor titor, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CE63	Controlar e facer o seguimiento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
CE64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro

CE65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
CE66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
CE67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
CE68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ambito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
CT11	Traballo nun contexto internacional
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT19	Lideranza
CT20	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor
CT22	Motivación pola calidade
CT23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
É capaz de interrelacionar as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG8	CE61 CE65 CE66	CT2 CT7 CT8 CT17 CT18 CT21 CT22
É capaz de estudar ou avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG8	CE63 CE64 CE66	CT6 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16
É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa o o ciclo de primaria e planear de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG6 CG7	CE63 CE64 CE67 CE68	CT1 CT2 CT9 CT10 CT13
É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións pre-profesionais e analizando a eficacia do propio programa de traballo.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG10 CG12	CE62 CE63	CT2 CT8 CT21
É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan..	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG7 CG9 CG12	CE66	CT5 CT12 CT19 CT20 CT23
É capaz de sintetizar información e soster argumentos sólidos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG11		CT3 CT4

É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que fosen preparadas.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG8		CT3 CT5 CT6
É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG11	CE65	CT16 CT17 CT18

Contidos

Tema	
Relacionados coas materias do título.	Contidos das materias do Grao de Educación Primaria
Planificación, desenvolvemento e/ou avaliación de investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.	Investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Traballo tutelado	22	110	132
Presentación	1	15	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A tutorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falicitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado realizará o TFG baixo a tutela do seu titor/a asignado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Informe da titora ou titor académico sobre o seguimento do traballo do alumno	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12	CE61 CE62 CE63 CE64 CE65 CE66 CE67 CE68	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22 CT23

Presentación	Presentación do traballo fin de grao frente a un tribunal avaliador	70	CB1	CG1	CE61	CT1
			CB2	CG2	CE62	CT2
			CB3	CG3	CE63	CT3
			CB4	CG4	CE64	CT4
			CB5	CG5	CE65	CT5
				CG6	CE66	CT6
				CG7	CE67	CT7
				CG8	CE68	CT8
				CG9		CT9
				CG10		CT10
				CG11		CT11
				CG12		CT12
						CT13
						CT14
						CT15
						CT16
						CT17
						CT18
						CT19
						CT20
						CT21
						CT22
						CT23

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación será a suma ponderada da cualificación do Tribunal (70%) máis a valoración do titor/a (30%). A valoración do Tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuadrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/

No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ferrer, V.; Carmona, M. y Soria, V. (Eds), **EL TRABAJO DE FIN DE GRADO. GUÍA PARA ESTUDIANTES, DOCENTES Y AGENTES COLABORADORES.**, 1, McGraw Hill, 2012

Walker, M., **Como escribir traballos de investigación**, 1, Gedisa, 2005

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Prácticas externas: Practicum/P02G120V01981

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.